

บทที่ 2

ความหมาย แนวความคิดว่าด้วยสิทธิ เสรีภาพ สิทธิส่วนบุคคล การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และบริการเครือข่ายสังคมออนไลน์

แนวความคิดพื้นฐานในประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ แนวความคิดในการให้ความคุ้มครอง รับรอง ป้องกัน รักษาซึ่งสิทธิเสรีภาพของประชาชนภายในรัฐ เพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจของรัฐมิให้อำนาจมากเกินไปและป้องกันมิให้รัฐกระทำการใดอันมีผลกระทบถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนภายในรัฐได้ แนวความคิดพื้นฐานนี้ได้รับการรับรองและคุ้มครองในรัฐที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยในทุกรัฐ โดยจะให้ความเคารพต่อสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคล การแทรกแซงสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคลโดยใช้อำนาจของรัฐนั้น จะกระทำได้อต่อเมื่อมีกฎหมายซึ่งผ่านความเห็นชอบจากตัวแทนของประชาชนได้บัญญัติให้อำนาจกระทำได้นั้น และในปัจจุบันข้อมูลส่วนบุคคลและสิทธิที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลมีความสำคัญอย่างยิ่ง อันเนื่องมาจากการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร ข้อมูลส่วนบุคคลจึงถือเป็นข้อมูลที่มีอยู่แต่เฉพาะบุคคลผู้เป็นเจ้าของ และเป็นสิ่งที่บุคคลผู้ที่เป็นเจ้าของข้อมูลนั้นพึงมีอำนาจที่จะหวงกั้นข้อมูลของตนมิให้บุคคลภายนอกมาล่วงรู้ หรือล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เป็นเจ้าของ เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวเป็นสิ่งที่บุคคลทุกคนพึงหวงกั้นหวงกันมิให้ผู้อื่นหรือบุคคลใดมาล่วงละเมิดได้นั้น จึงถือเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องกำหนดมาตรการหรือวิธีการป้องกัน คุ้มครอง รักษา และรับรองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนภายในรัฐของตน

ปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญและส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นด้วยประสิทธิภาพ ความทันสมัย ความสะดวกรวดเร็ว และประโยชน์ในการนำมาประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆ เช่น การศึกษา การประกอบธุรกิจ การรักษาพยาบาล อุตสาหกรรม หรือเพื่อความบันเทิง เป็นต้น เมื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์มีความก้าวหน้าและมีการพัฒนาศักยภาพสูงขึ้นอยู่ตลอดเวลาอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดรูปแบบการให้บริการหรือผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ในรูปแบบใหม่ๆ อยู่เสมอ ในหลายประเทศได้กำหนดให้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยรัฐได้เข้าไปมีบทบาทกำหนดทิศทางการพัฒนาเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากเทคโนโลยีโดยเท่าเทียมกัน และเมื่อเทคโนโลยี

สารสนเทศและคอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทในสังคมและในชีวิตประจำวันของประชาชนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จึงก่อให้เกิดปัญหาการเข้าถึงข้อมูลต่างๆ รวมถึงข้อมูลส่วนตัวของแต่ละบุคคลได้อย่างง่ายดายและรวดเร็วยิ่งขึ้น มีการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลออกไปอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง โดยไม่มีขอบเขต สร้างความเสียหายและความทุกข์แก่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลทั้งในด้านชื่อเสียง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงความเป็นส่วนตัวของบุคคลอีกด้วย

ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีดังกล่าวในปัจจุบันจึงก่อให้เกิดปัญหาการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นจำนวนมาก กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันนี้ยังคงมิได้ให้การคุ้มครองรับรองข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์แต่อย่างใด จากปัญหาดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาถึงความหมาย แนวความคิด สิทธิในความเป็นส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคล ทฤษฎีของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศและประเทศไทยเป็นลำดับดังกล่าวต่อไป

2.1 ความเป็นมาและวิวัฒนาการของแนวความคิดว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ

แนวความคิดว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพในสังคมปัจจุบันได้รับการพัฒนามาจากสิทธิและเสรีภาพของชนชั้นกลางในยุคกลางของยุโรป โดยชนชั้นกลางได้รวมตัวกันต่อรองเรียกร้องกับผู้ปกครองซึ่งได้แก่ขุนนางหรือกษัตริย์ เพื่อให้หลักประกันในสิทธิและเสรีภาพบางประการแก่ตน ในปี ค.ศ. 1188 Cortes von Leon และประชาชนชาวสเปนได้ร่วมประชุมกันเพื่อให้การรับรองสิทธิของประชาชน เช่น สิทธิในการฟ้อง สิทธิในการปรึกษาหารือ สิทธิในการร่วมแสดงความคิดเห็นในปัญหาสำคัญ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้รับรองการล่วงละเมิดไม่ได้ในชีวิต เกียรติยศ และสิทธิในที่อยู่อาศัยและกรรมสิทธิ์อีกด้วย

เหตุการณ์สำคัญเกี่ยวกับการต่อสู้ของชนชั้นกลางเกิดขึ้นที่ประเทศอังกฤษในปี ค.ศ. 1215 เมื่อบรรดาขุนนางไม่พอใจการเรียกเก็บภาษีของพระเจ้าจอห์นเพื่อนำไปใช้จ่ายในการทำสงคราม ซึ่งในที่สุดพระเจ้าจอห์นต้องยอมประทับตราลงในเอกสารซึ่งเรียกว่า Magna Carta โดยมีความสำคัญว่า พระมหากษัตริย์จะเก็บภาษีบางอย่างโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากขุนนางไม่ได้ นอกจากนี้เพื่อป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบจากศาลของพระมหากษัตริย์ จึงได้กำหนดไว้ในมาตรา 39 ว่า “อิสระชนไม่อาจจะถูกจับกุม คမ်းขัง ถูกประหาร หรือถูกเนรเทศ หรือถูกกระทำโดยวิธีหนึ่งวิธีใด เว้นแต่อาศัยพื้นฐานคำวินิจฉัยตามบทบัญญัติของกฎหมาย”³

³ บรรเจิด สิงคะเนติ. (2543). หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ. หน้า 40.

ในช่วงศตวรรษที่ 16 เมื่อพัฒนาการของแนวความคิดทฤษฎีว่าด้วยรัฐสมัยใหม่ได้ก่อให้เกิดความเข้าใจในสิทธิและเสรีภาพตามความหมายของสมัยใหม่มากยิ่งขึ้น กล่าวคือในปี ค.ศ. 1628 รัฐสภาอังกฤษได้ผลักดัน The Petition of Right โดยมีหลักการสำคัญว่าบุคคลไม่ควรต้องถูกคุมขังโดยมิได้แสดงสาเหตุของการคุมขังนั้น และหมายศาลเพื่อให้ผู้รับหมายอธิบายสาเหตุที่มีการควบคุมตัวบุคคล หรือ Writ of Habeas Corpus ควรใช้ได้กับทุกคดีเพื่อให้ศาลตรวจสอบสาเหตุของการคุมขังนั้น และถ้าคำตอบที่ได้รับมิได้แสดงสาเหตุแห่งการคุมขัง ผู้ถูกคุมขังโดยกษัตริย์หรืออภิรัฐมนตรีสภา Privy Council ก็ควรได้รับการปล่อยตัว⁴ ทั้งนี้เนื่องจากหมายศาลเพื่อให้ผู้รับหมายอธิบายสาเหตุที่มีการควบคุมตัวบุคคลหรือ Writ of Habeas Corpus นั้น ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือในการคุ้มครองเสรีภาพของชนมิให้ต้องถูกควบคุมตัวโดยปราศจากความผิด นอกจากนี้ The Petition of Right ยังได้วางหลักการว่า บุคคลไม่ควรถูกบังคับให้เสียภาษีใดๆ โดยปราศจากความยินยอมโดยพระราชบัญญัติของสภา การบังคับให้หาที่อยู่อาศัยแก่ทหารบกและทหารเรือต้องถูกยกเลิก

ต่อมาในปี ค.ศ. 1689 รัฐสภาอังกฤษได้จัดทำเอกสารชื่อว่า Bill of Right เพื่อให้พระเจ้าวิลเลียมและพระนางแมรีทรงให้ความเห็นชอบ เอกสารดังกล่าวมีฐานะเป็นกฎหมาย และนับได้ว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับศาลในระบบ Common Law ของอังกฤษที่จะนำบทบัญญัติดังกล่าวมาขยายผลในการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งต่อมาภายหลังได้มีการขยายความ Bill of Right โดยการออกกฎหมายชื่อว่า Triennial Act ในปี ค.ศ. 1649 และ Act of Settlement ในปี ค.ศ. 1701⁵ โดยกฎหมายทั้งสามฉบับได้วางกฎเกณฑ์เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายกษัตริย์และรัฐสภา โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่ อำนาจของพระมหากษัตริย์ที่จะระงับกฎหมายหรือการใช้บังคับกฎหมายโดยปราศจากความยินยอมของรัฐสภาย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย กษัตริย์จะเลิกกฎหมายหรือเลิกการใช้บังคับกฎหมายก็ไม่ชอบเช่นเดียวกัน กษัตริย์ย่อมไม่มีอำนาจที่จะเรียกเก็บเงินโดยรัฐสภาไม่อนุมัติในเวลานานเมืองสงบเรียบร้อย การเกณฑ์หรือการดำรงไว้ซึ่งกองทหารประจำการโดยปราศจากความยินยอมของรัฐสภาย่อมกระทำไม่ได้ เสรีภาพในการพูดและการอภิปรายหรือการดำเนินการในรัฐสภาจะนำมาฟ้องร้องหรือสอบสวนในศาลหรือในสถานที่อื่นใดนอกรัฐสภาไม่ได้ การเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาจะต้องดำเนินการโดยเสรี⁶ เป็นต้น

บุคคลผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาแนวความคิดว่าด้วยสิทธิเสรีภาพในช่วงเวลาดังกล่าว ได้แก่ John Milton ซึ่งมีความเห็นว่า สิทธิในชีวิตร่างกาย กรรมสิทธิ์ เสรีภาพ เสรีภาพ

⁴ บุญศรี มิวศุโฆษ. (2551). *กฎหมายรัฐธรรมนูญ*. หน้า 43.

⁵ แหล่งเดิม. หน้า 50.

⁶ บรรเจิด สิงคะเนติ. เล่มเดิม. หน้า 42.

ในทางศาสนาและในทางความเชื่อ เสรีภาพในการพูด และเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ เป็นสิทธิที่มีความจำเป็นของประชาชนในรัฐ นอกจากนี้ความเห็นของ John Lock ในหนังสือชื่อ Two Treaties on Civil Government ซึ่งได้แสดงความเห็นว่า ชีวิต เสรีภาพ และกรรมสิทธิ์ เป็นสิทธิที่ติดตัวปัจเจกบุคคลมาตั้งแต่กำเนิดและเป็นสิทธิที่มีอยู่อย่างเท่าเทียมกันอย่างอิสระของปัจเจกบุคคลในสภาวะธรรมชาติ สิทธิดังกล่าวไม่อาจถูกยกเลิกได้โดยสัญญาประชาคม แต่อาจทำให้มันคงขึ้นได้โดยสัญญาประชาคม ดังนั้น เพื่อให้เกิดหลักประกันต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจึงควรที่จะให้มีการแบ่งแยกอำนาจนิติบัญญัติออกจากอำนาจบริหาร แนวความคิดดังกล่าวได้นำไปสู่การประกาศสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1791 และประเทศฝรั่งเศส ในปี ค.ศ. 1789 ซึ่งได้กล่าวถึงความผูกพันขององค์กรนิติบัญญัติต่อสิทธิและเสรีภาพ โดยสิทธิเสรีภาพของประชาชนมีผลผูกพันต่ออำนาจรัฐทั้งหมด และประชาชนทุกคนในรัฐต้องได้รับการรับรองคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของตน ซึ่งรวมถึงสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลด้วยการจำกัดสิทธิและเสรีภาพจะกระทำมิได้นอกจากเสียจาก โดยบทบัญญัติของกฎหมายทั้งนี้เพื่อต้องการคุ้มครองผลประโยชน์ของมหาชนเท่านั้น หลักการดังกล่าวมีผลต่อแนวความคิดทางด้านสิทธิเสรีภาพต่อประเทศต่างๆ ทั่วโลกในเวลาต่อมา

2.2 ความหมายและแนวความคิดว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ

ในปัจจุบันคำว่า “สิทธิ” (Right) และคำว่า “เสรีภาพ” (Liberty) มักจะนำมาใช้กล่าวรวมกันไปว่า “สิทธิเสรีภาพ” เช่น เรียกบรรดาสิทธิและเสรีภาพที่มนุษย์แต่ละคนพึงจะมีในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์รวมๆ กันไปว่า “สิทธิมนุษยชน” (Human Right) หรือในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เรียกบรรดาสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองให้แก่บุคคลในรัฐรวมๆ กันว่า “สิทธิขั้นพื้นฐาน” (Basic Right) ซึ่งสิทธิดังกล่าวนี้มีใช้สิทธิโดยแท้ แต่เป็นสิทธิในเสรีภาพ (Right of Liberty) กล่าวคือ เป็นอำนาจตามกฎหมายในอันที่จะกระทำการต่างๆ โดยปราศจากการรบกวนขัดขวางของรัฐ ดังนั้น รัฐธรรมนูญของรัฐเสรีประชาธิปไตยต่างๆ มักจะบัญญัติรับรองเสรีภาพหรือสิทธิในเสรีภาพเสียเป็นส่วนใหญ่ สิทธิโดยแท้ที่พอจะมีรับรองอยู่บ้างได้แก่ สิทธิในชีวิตและร่างกาย กรรมสิทธิ์ สิทธิทางการเมืองบางประการ เช่น สิทธิเลือกตั้ง สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้น ในสมัยต่อมา รัฐเสรีประชาธิปไตยบางรัฐจึงได้บัญญัติรับรองสิทธิของราษฎรในอันที่จะเรียกร้องประโยชน์บางประการจากรัฐไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อประกันมาตรฐานแห่งการดำรงชีวิตขั้นต่ำให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในสังคมให้ได้ใช้เสรีภาพด้านต่างๆ ได้อย่างเท่าเทียมกับคนที่มีความดี สิทธินี้รวมเรียกว่า “สิทธิทางสังคมและเศรษฐกิจ” (Social and Economic) แต่ในความเป็นจริงแล้วคำว่าสิทธิและเสรีภาพทั้งสองคำนี้มีความหมายที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถแยกอธิบายได้ ดังที่จะกล่าวต่อไปนี้

2.2.1 ความหมายและแนวความคิดว่าด้วยสิทธิ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.วิญญู เครืองาม ได้ให้ความหมายของคำว่าสิทธิ (Right) ไว้ว่า หมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้⁷

รองศาสตราจารย์ ดร.วรพจน์ วิสสุตพิชญ์ ได้ให้ความหมายของคำว่า สิทธิ (Right) คือ อำนาจที่กฎหมายรับรองให้แก่บุคคลในอันที่จะกระทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหรือบุคคลอื่น เป็นอำนาจที่กฎหมายรับรองให้แก่บุคคลหนึ่งในอันที่จะเรียกร้องให้บุคคลอื่นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้เกิดประโยชน์แก่ตน⁸

ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย ได้อธิบายความหมายของคำว่า “สิทธิ” ไว้ว่า ความหมายของคำว่า “สิทธิ” นั้น มีอยู่ด้วยกัน 2 แนวความเห็น กล่าวคือ

ประเภทที่ 1 เห็นว่า “สิทธิ” หมายถึง อำนาจที่กฎหมายให้แก่บุคคลในอันที่จะมีเจตจำนง (Willensmacht) เช่น การที่บุคคลใดมีกรรมสิทธิ์เหนือทรัพย์สิน บุคคลนั้นย่อมมีอำนาจที่จะมีเจตจำนงที่จะครอบครอง ใช้ประโยชน์ หรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้น โดยจะใช้อำนาจนั้นหรือไม่ก็ได้ หรือจะใช้แต่เพียงบางประการก็ได้ โดยให้ความสำคัญกับ “อำนาจ” (Macht) ที่กฎหมายให้แก่บุคคล โดยนักกฎหมายเยอรมันที่มีแนวความคิดลักษณะดังกล่าวนี้ ได้แก่ วินไฮน์ (Windscheid)

ประเภทที่ 2 เห็นว่า “สิทธิ” หมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายคุ้มครองให้ โดยให้ความสำคัญแก่ “จุดประสงค์” (Zweck) ของสิทธิ กล่าวคือ การที่กฎหมายให้อำนาจแก่บุคคลที่จะมีเจตจำนง (Willensmacht) ก็เพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งบุคคลมุ่งประสงค์ โดยนักกฎหมายเยอรมันที่มีแนวความคิดลักษณะดังกล่าวนี้ ได้แก่ เฮียร์ริง (Jhering)

ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย มีความเห็นว่า ความหมายของคำว่าสิทธินั้นไม่อาจที่จะถือเอาความเห็นใดความเห็นหนึ่งเป็นความเห็นที่ถูกต้องได้ เนื่องจากพิจารณาความหมายของคำว่าสิทธิในคนละแง่ กล่าวคือ ความเห็นที่ 1 เป็นการพิจารณาในแง่เนื้อหาของสิทธิ (Inhalt) ส่วนความเห็นที่ 2 เป็นการพิจารณาในแง่จุดประสงค์ของสิทธิ ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความหมายของคำว่าสิทธิว่าหมายถึงประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้⁹

ตามความหมายต่างๆ เหล่านี้จึงสามารถให้คำจำกัดความหมายของคำว่า สิทธิ (Right) หมายถึง สิ่งที่กฎหมายต้องรับรองคุ้มครองให้กับประชาชนในรัฐเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการ

⁷ วิญญู เครืองาม. (2530). กฎหมายรัฐธรรมนูญ. หน้า 640.

⁸ วรพจน์ วิสสุตพิชญ์. (2543). สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. หน้า 21.

⁹ หยุด แสงอุทัย. (2527). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. หน้า 198.

อย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีเจตจำนงเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตน แต่การกระทำของบุคคลตามเจตจำนงเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนตามที่กฎหมายรับรองคุ้มครองไว้นั้นจะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย และต้องเป็นการกระทำโดยสุจริต กฎหมายจึงจะรับรองหรือคุ้มครองประโยชน์ให้แก่การกระทำดังกล่าว

ความหมายของสิทธิ (Right) ดังที่ได้อธิบายไปแล้วในข้างต้น เป็นความหมายของสิทธิ (Right) ในลักษณะเป็นการอธิบายความหมายโดยทั่วไป แต่ไม่ได้หมายความว่ารวมไปถึงสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งสิทธิตามรัฐธรรมนูญนี้อาจถือได้ว่าเป็นสิทธิตามกฎหมายมหาชน ซึ่งหมายถึงอำนาจตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดได้ให้การรับรองหรือคุ้มครองแก่ปัจเจกบุคคลในอันที่จะกระทำการใดหรือไม่กระทำการใด ซึ่งก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องมิให้บุคคลอื่นเข้าเกี่ยวข้องหรือแทรกแซงสิทธิตามรัฐธรรมนูญของตน เช่น สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และความเป็นอยู่ส่วนตัว เป็นต้น

2.2.2 ความหมายและแนวความคิดว่าด้วยเสรีภาพ

มงเตสกีเออ (Montesquieu หรือ Baron Charles de Secondat) ได้เขียนไว้ในหนังสือเจตนารมณ์ของกฎหมาย (De l'Esprit des lois หรือ The Spirit of Laws) ว่า “เสรีภาพจะประกอบด้วยการที่เราสามารถทำสิ่งที่เราควรจะทำเท่านั้น และไม่ถูกขังใจให้ทำสิ่งที่คนไม่ควรอยากทำ เสรีภาพคือสิทธิที่จะทำทุกสิ่งที่กฎหมายอนุญาต และหากพลเมืองสามารถทำสิ่งที่กฎหมายห้ามได้ ประชาชนก็ไม่มีเสรีภาพอีกแล้ว เพราะคนอื่นก็จะมีอำนาจที่จะทำอย่างเดียวกัน¹⁰

รองศาสตราจารย์ ดร.วิระ โลจายะ ได้อธิบายความหมายของเสรีภาพ (Liberty) หมายความว่า ภาวะของมนุษย์ที่ไม่ตกอยู่ภายใต้การครอบงำของผู้อื่น หรือภาวะปราศจากการหน่วงเหนี่ยว ขัดขวาง หรือสถานะภาพมนุษย์ที่ไม่ตกอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของใคร หรืออำนาจที่จะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด¹¹

ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย ได้อธิบายความหมายของคำว่า “เสรีภาพ” หมายความว่า อิสระที่จะกระทำการหรือดเว้นไม่กระทำตามที่กฎหมายบัญญัติ¹²

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากความหมายของเสรีภาพดังกล่าวข้างต้นแล้ว เสรีภาพ (Liberty) จึงหมายความว่า อิสระที่จะกระทำการใดหรือไม่กระทำการใดตามความประสงค์แห่งตนโดยปราศจากการถูกบังคับ ซึ่งโดยแท้จริงแล้วก็คืออำนาจที่จะตัดสินใจด้วยตนเองในการเลือกที่จะ

¹⁰ วิจารณ์ ดุทยานนท์ (แปล). (2528). เจตนารมณ์แห่งกฎหมาย มงเตสกีเออ. หน้า 183

¹¹ วิระ โลจายะ. (2545). เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายมหาชน เล่มที่ 2. หน้า 462.

¹² หยุด แสงอุทัย. (2512). คำอธิบายกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2511. หน้า 41.

กระทำการต่างๆ หรืออำนาจของมนุษย์ที่จะกำหนดตนเอง (Self-determination) และภายใต้อำนาจดังกล่าวนี้มนุษย์ย่อมสามารถเลือกวิถีแห่งตนได้ตามใจปรารถนา

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญซึ่งได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ทั้งหลายอันเกี่ยวข้องกับการแบ่งแยกอำนาจในการปกครองประเทศออกเป็นอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับหลักประกันสิทธิ เสรีภาพของประชาชน ซึ่งเรื่องนี้จะรวมไปถึงเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจรัฐและประชาชน¹³ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติให้การคุ้มครองเสรีภาพของประชาชนไว้หลายประการ เช่น เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพในการประกอบอาชีพ เสรีภาพในการเดินทาง เสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ เสรีภาพในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เป็นต้น เมื่อพิจารณาความหมายของคำว่าเสรีภาพดังที่กล่าวแล้วนั้นจะพบว่า การที่กฎหมายรับรองเสรีภาพอย่างใดอย่างหนึ่งให้แก่บุคคลย่อมก่อให้เกิดหน้าที่แก่ผู้อื่นเสมอ โดยผู้ทรงเสรีภาพสามารถที่จะเรียกร้องให้ผู้อื่นละเว้นจากการรบกวนขัดขวางการใช้เสรีภาพของตนได้ แต่ผู้ทรงเสรีภาพไม่อาจเรียกร้องให้บุคคลกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นการส่งเสริมการใช้เสรีภาพของตนให้สะดวกขึ้นได้แต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาความหมายของสิทธิและเสรีภาพดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วจะเห็นได้ว่าทั้งสิทธิและเสรีภาพนั้นต่างก็เป็นอำนาจที่กฎหมายรับรองคุ้มครองให้แก่บุคคลเช่นเดียวกัน ส่วนที่แตกต่างกันก็คือ “สิทธิ” เป็นอำนาจที่บุคคลสามารถเรียกร้องให้ผู้อื่นกระทำการใดหรืองดเว้นกระทำการใดเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตน ส่วน “เสรีภาพ” เป็นอำนาจของบุคคลในอันที่จะกระทำการหรือไม่กระทำการใดในสิ่งที่ตนประสงค์โดยปราศจากการรบกวนแทรกแซงจากรัฐหรือจากบุคคลอื่น

การจำแนกหรือแบ่งประเภทของสิทธิและเสรีภาพที่กฎหมายให้ความคุ้มครองรับรองไว้ อาจจำแนกหรือแบ่งประเภทโดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันออกไป เช่น การจำแนกตามวัตถุหรือเนื้อหาแห่งสิทธิและเสรีภาพ การจำแนกตามการกำเนิดของสิทธิและเสรีภาพ การจำแนกตามอาการที่ผู้ทรงสิทธิและเสรีภาพใช้สิทธิและเสรีภาพนั้น เป็นต้น¹⁴

หากจำแนกหรือแบ่งประเภทของสิทธิตามวัตถุหรือเนื้อหาแห่งสิทธิและเสรีภาพ อาจจำแนกสิทธิและเสรีภาพออกได้เป็น 7 ประเภท ได้แก่

1) สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล เช่น ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตร่างกายซึ่งรัฐธรรมนูญได้ให้ความรับรองคุ้มครองให้โดยการใช้อำนาจรัฐป้องกันและปราบปรามผู้กระทำ

¹³ นันทวัฒน์ บรมนันท์. (2551). *หลักพื้นฐานกฎหมายปกครองฝรั่งเศส*. หน้า 15.

¹⁴ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. เล่มเดิม. หน้า 33.

ความผิดทางอาญา เสรีภาพในเคหสถาน เสรีภาพในการเดินทางและถิ่นที่อยู่ เสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นต้น

2) สิทธิและเสรีภาพในทางความคิดและการแสดงออกซึ่งความคิด เช่น เสรีภาพในการนับถือศาสนา นิกายศาสนา และเสรีภาพในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อของตน เสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

3) สิทธิและเสรีภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ เช่น สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในการสืบมรดก สิทธิที่จะได้รับค่าทดแทนที่เป็นธรรมกรณีที่เกิดการถูกโอนเป็นของรัฐ สิทธิของบุคคลพิการหรือทุพพลภาพในอันที่จะได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ เป็นต้น

4) สิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่ม เช่น เสรีภาพในการรวมตัวกันเป็นสมาคม สหภาพ สมาพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์กรเอกชน หรือหมู่คณะอื่นๆ เป็นต้น

5) สิทธิและเสรีภาพทางการเมือง เช่น เสรีภาพในการรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามวิถีทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เป็นต้น

6) สิทธิที่จะตรวจสอบการกระทำของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น สิทธิของบุคคลในอันที่จะได้รับทราบข้อมูลข่าวสารสาธารณะที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานราชการ สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ ให้รับผิดชอบจากการกระทำหรือจากการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐนั้น เป็นต้น

7) สิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน เช่น บทบัญญัติที่รับรองว่าบุคคลย่อมเสมอกันในทางกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน บทบัญญัติที่รับรองว่าชายหญิงย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกัน บทบัญญัติที่ห้ามมิให้เลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

หากจำแนกหรือแบ่งประเภทของสิทธิและเสรีภาพโดยพิจารณาจากแหล่งกำเนิดแห่งสิทธิและเสรีภาพอาจจำแนกสิทธิและเสรีภาพได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) สิทธิมนุษยชน (Human Right) หมายถึง บรรดาสิทธิและเสรีภาพที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิด และไม่อาจถูกพรากไปได้โดยไม่เป็นการทำลายความเป็นมนุษย์ของราษฎร เช่น สิทธิในชีวิตร่างกาย สิทธิในทรัพย์สิน เสรีภาพในการเดินทาง เสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกัน ในทางที่ชอบด้วยกฎหมาย สิทธิในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง เสรีภาพในทางความคิดและการแสดงความคิดเห็น เป็นต้น ซึ่งแนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนนี้มีมาตั้งแต่ปลายยุคกรีก แต่ได้รับการพัฒนาและแพร่หลายมากขึ้นในศตวรรษที่ 18 โดยสำนักกฎหมายธรรมชาติ (Natural Law School) ซึ่งเห็นว่าในสถานะธรรมชาติ มนุษย์ทุกคนมีเสรีภาพที่จะกำหนดวิถีชีวิตของตนและใช้สอยทรัพย์สินของตนตามแต่ที่ตนจะเห็นสมควร มนุษย์ทุกคนเกิดมามีอิสระและเสมอภาคเท่าเทียมกัน แต่ละคนไม่ควรทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สินของผู้อื่น ในสถานะธรรมชาติมนุษยทุกคนย่อมมีอำนาจที่จะบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายธรรมชาติและลงโทษผู้นั้นได้ด้วยตนเอง ดังนั้น จอห์น ล็อก (John Locke) ซึ่งเป็นนักปรัชญาชาวอังกฤษที่มีชีวิตอยู่ในช่วงการต่อสู้ในประวัติศาสตร์รัฐธรรมนูญอังกฤษระหว่างกษัตริย์ ชุนนาง และสามัญชน ได้เขียนหนังสือหลายเล่มแสดงแนวคิดเสรีนิยมประชาธิปไตย¹⁵ โดยมีความเห็นว่า สังคมเกิดขึ้นจากเจตจำนงอันร่วมกันของมนุษย์ โดยมนุษย์ได้ร่วมกันทำ “สัญญาประชาคม” (Social Contract) ด้วยความมุ่งหมายเพื่อให้ได้รับความคุ้มครองชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สินของตนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพกว่าที่เป็นอยู่ตามธรรมชาติ สิ่งที่มนุษย์ได้ตกลงสละให้แก่สังคมไป ได้แก่ อำนาจที่จะบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายธรรมชาติเท่านั้น ส่วนสิทธิในร่างกาย ชีวิต ทรัพย์สิน และเสรีภาพนั้นมนุษย์หาได้สละไปด้วยไม่ สิทธิมนุษยชนจึงเป็นสิทธิและเสรีภาพตามธรรมชาติของมนุษย์ในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ และไม่มีผู้ใดมีอำนาจทำลายสิทธิและเสรีภาพเหล่านี้ได้ แนวความคิดดังกล่าวเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในสมัยนั้น เช่น ในคำประกาศอิสรภาพแห่งสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 1776 กล่าวว่า “มนุษย์ทุกคนถูกสร้างมาให้มีความเท่าเทียมกัน พระผู้เป็นเจ้าทรงประทานสิทธิอันมีอาสละละทิ้งได้ให้แก่มนุษย์ สิทธิเหล่านี้ ได้แก่ สิทธิในชีวิต สิทธิในเสรีภาพ และสิทธิในการแสวงหาความสุขไต่ตน” เป็นต้น

2) สิทธิพลเมือง (Citizen Right) หมายถึง สิทธิและเสรีภาพในอันที่จะเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างเจตนารมณ์ของรัฐหรือบรรดาสิทธิและเสรีภาพทางการเมือง เช่น สิทธิเลือกตั้งและสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธ เสรีภาพในการรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งพรรคการเมือง เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิทธิที่เกิดขึ้นภายหลังจากการก่อตั้งรัฐแล้ว และเป็นสิทธิและเสรีภาพที่สืบเนื่องมาจากสิทธิมนุษยชนนั่นเอง

¹⁵ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2545). กฎหมายมหาชน วิชาการทางปรัชญาและลักษณะของกฎหมายมหาชนยุคต่างๆ. หน้า 65.

หากจำแนกหรือแบ่งประเภทของสิทธิและเสรีภาพโดยพิจารณาจากอาการที่บุคคลใช้สิทธิและเสรีภาพอาจจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่¹⁶

1) สิทธิและเสรีภาพในมโนธรรม (Freedom of Conscience) หรือสิทธิและเสรีภาพในทางความคิด ซึ่งเป็นเรื่องภายในจิตใจ ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่นหรือสังคม สิทธิดังกล่าวนี้จึงถือได้ว่าเป็นสิทธิและเสรีภาพโดยบริบูรณ์ เช่น เสรีภาพในการนับถือศาสนา นิิกายศาสนา หรือลัทธินิยมทางศาสนา เสรีภาพในการศึกษาอบรม เสรีภาพในทางวิชาการ เป็นต้น

2) สิทธิและเสรีภาพในการกระทำ (Freedom of Action) หมายถึง สิทธิและเสรีภาพในอันที่จะเคลื่อนไหวร่างกายตามที่ได้คิดและได้ตกลงใจไว้ จึงได้แก่สิทธิและเสรีภาพอื่นๆ นอกจากสิทธิและเสรีภาพในมโนธรรมนั่นเอง เช่น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นโดยการพูด การเขียน การพิมพ์ เสรีภาพในการเดินทางหรือในการเลือกถิ่นที่อยู่ เป็นต้น สิทธิและเสรีภาพประเภทนี้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคม ดังนั้น รัฐจึงต้องจัดระเบียบการใช้สิทธิและเสรีภาพประเภทนี้ของราษฎรเพื่อป้องกันมิให้มีการใช้สิทธิและเสรีภาพของตนไปกระทบกระเทือนสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นหรือต่อประโยชน์ส่วนรวม

2.2.3 ความหมายและแนวความคิดว่าด้วยสิทธิส่วนบุคคล

สิทธิส่วนบุคคล (Right to Privacy) เป็นสิทธิที่ติดตัวมาแต่กำเนิดของมนุษย์ และถือได้ว่าเป็นสิทธิมนุษยชนประเภทหนึ่ง สิทธิส่วนบุคคลเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสังคมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ และจากการที่มนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคมย่อมก่อให้เกิดความสัมพันธ์ขึ้นระหว่างสังคมกับสมาชิกในสังคมนั้น โดยฐานะของสังคมจะอยู่สูงกว่าฐานะสมาชิกของสังคม สังคมจะเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์และวิธีการขึ้นมาเพื่อใช้บังคับแก่บรรดาสมาชิกในสังคมของตน และบรรดาสมาชิกในสังคมนั้นมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ออกโดยสังคมนั้น แต่อย่างไรก็ตามโดยธรรมชาติของความเป็นปัจเจกชนของบรรดาสมาชิกในสังคมนั้น ย่อมมีสิทธิบางประเภทที่บรรดาสมาชิกในแต่ละปัจเจกชนย่อมหวงแหน หวงกัน ป้องกันมิให้บรรดาสมาชิกอื่นใดในสังคมเข้ามาล่วงล้ำหรือยุ่งเกี่ยวกับสิทธิประเภทนี้ได้ ซึ่งสิทธิที่ได้รับการหวงแหน หวงกัน ป้องกันจากบุคคลอื่นนั้นเรียกว่า “สิทธิส่วนบุคคล (Right to Privacy)” นั่นเอง

สิทธิส่วนบุคคล (Right to Privacy) มีพื้นฐานมาจากแนวความคิดตามหลักกฎหมายธรรมชาติที่ถือว่ามนุษย์ทุกคนมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ไม่มีใครหรือผู้ใดมีสิทธิส่วนบุคคลเหนือว่าสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น และหลักการดังกล่าวนี้ได้รับการยอมรับมากขึ้นเมื่อศาสนาคริสต์มีอิทธิพลอย่างกว้างขวาง ในศาสนาคริสต์นั้นถือว่าบุคคลทุกคนมีความเท่าเทียมกันในสายตาของ

¹⁶ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, เล่มเดิม, หน้า 33.

พระเจ้า มนุษย์ทุกคนเป็นบุตรของพระเจ้าเสมอเหมือนกันทุกคน ไม่มีใครมีอำนาจมากกว่ากัน ไม่มีใครสามารถสั่งการให้ผู้อื่นกระทำการหรือไม่กระทำการในฐานะมนุษย์หรือบุตรแห่งพระเจ้าได้

แนวความคิดดังกล่าวได้รับการยอมรับและจัดทำเป็นเอกสารเพื่อใช้เป็นหลักประกันสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนในรัฐกับผู้ปกครองอย่างเป็นทางการครั้งแรกในการปฏิวัติของประเทศอังกฤษเมื่อปี ค.ศ. 1215 ได้มีการจัดทำกฎบัตร Magna Carta หรือมหากฎบัตรที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งให้ความคุ้มครองและรับรองสิทธิเสรีภาพของราษฎรอังกฤษและถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของโลก ซึ่งพระเจ้าจอห์นในฐานะกษัตริย์แห่งประเทศอังกฤษถูกบรรดาขุนนางบังคับให้ พระราชทานเสรีภาพแก่ราษฎรอังกฤษ โดยกษัตริย์ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายที่เรียกว่า “กฎหมายของแผ่นดิน”

แนวคิดพื้นฐานของกฎบัตร Magna Carta ได้รับการพัฒนาเรื่อยมา ต่อมาในปี ค.ศ. 1929 สถาบันกฎหมายระหว่างประเทศ (The Institute of International Law) ได้จัดทำร่างเอกสารรับรองสิทธิของบุคคลขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นกฎหมายแม่แบบระหว่างประเทศ (The Declaration of the International Right of Man) เอกสารดังกล่าวระบุถึงสิทธิของบุคคลไว้เป็นที่แน่นอนและสิทธิที่กำหนดในเอกสารนี้ผู้ร่างมีเจตนารมณ์ว่าจะให้ใช้เป็นรากฐานของบทบัญญัติในสนธิสัญญาที่ประเทศต่างๆ ได้จัดทำขึ้นในภายหลัง สิทธิต่างๆ เหล่านี้ประกอบไปด้วยสิทธิในชีวิต สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในการนับถือศาสนา เสรีภาพในการใช้ภาษา และเสรีภาพในการศึกษาในภาษาที่ตนเลือก และบัญญัติว่าสิทธิเหล่านี้จะล่วงละเมิดมิได้ แต่กฎเกณฑ์ดังกล่าวออกจะเลื่อนลอยและมุ่งเน้นไปในเชิงทางปรัชญามากกว่าที่จะเป็นหลักเกณฑ์ทางกฎหมายได้อย่างแท้จริง¹⁷ ต่อมาภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองได้มีการจัดตั้งองค์กรสหประชาชาติขึ้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน ค.ศ. 1945 และได้มีการประชุมใหญ่ขององค์กรสหประชาชาติขึ้นเป็นครั้งแรกที่ซานฟรานซิสโก ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยที่ประชุมใหญ่ได้ลงมติรับรองกฎบัตรสหประชาชาติ อันเป็นธรรมนูญสำหรับการดำเนินงานหรือการกระทำภายใต้นามแห่งสหประชาชาติ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่ องค์กรประกอบของหน่วยงาน วิธีการดำเนินงาน มาตรการบังคับให้เป็นไปตามมติของสหประชาชาติ ในกฎบัตรนี้ได้มีการแสดงให้เห็นถึงความพยายามของผู้ยกร่างที่จะให้มีการร่างเอกสารระหว่างประเทศเพื่อรับรองสิทธิของบุคคล (International bill of rights) ซึ่งในคำปรารภได้มีการกล่าวว่า “....ยืนยันความเชื่อมั่นในสิทธิมนุษยชน อันเป็นมูลหลักในเกียรติศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์ทุกคน ในสิทธิอันเท่าเทียมกันของบุรุษและสตรีและของประชาชาติใหญ่น้อย...”¹⁸ จากหลักการดังกล่าวถูกนำมาใช้ในการยกร่างปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งสหประชาชาติได้มีมติยอมรับโดยได้ประกาศเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 และ

¹⁷ กุลพล พลวัน. (2520). สิทธิมนุษยชนกับสหประชาชาติ. หน้า 41.

¹⁸ แหล่งเดิม. หน้า 44-45.

ประเทศไทยก็ได้ร่วมลงมติรับรองด้วย สาระสำคัญของปฏิญญานี้ คือ การกำหนดสิทธิมนุษยชนที่สำคัญและควรให้การรับรองคุ้มครอง โดยกำหนดไว้ในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ ข้อ 12 ดังนี้ “บุคคลย่อมไม่ถูกแทรกแซงโดยพลการในความเป็นอยู่ส่วนตัว ในครอบครัว ในเคหสถาน หรือในการสื่อสาร หรือไม่อาจหลบหลู่ในเกียรติยศชื่อเสียง บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการป้องกันคุ้มครองโดยกฎหมายต่อการก้าวล่วงในสิทธิเช่นนั้น”¹⁹

สำหรับความหมายของสิทธิส่วนบุคคลนั้น มีผู้ให้คำนิยามหรือความหมายที่แตกต่างกันออกไปหลายท่าน ดังต่อไปนี้

สิทธิส่วนบุคคล (Right to Privacy) หมายถึง สิทธิประจำตัวอันประกอบด้วยเสรีภาพในร่างกาย การดำรงชีวิต ความเป็นส่วนตัวซึ่งได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายมิให้ผู้อื่นมาล่วงเกินความเป็นส่วนตัวได้ คือ สถานะที่บุคคลจะรอดพ้นจากการสังเกต การรู้เห็น การสืบความลับ การรบกวนต่างๆ และมีความสันโดษ ไม่ติดต่อสัมพันธ์กับสังคม²⁰

Alan F. Westin ให้ความหมายของสิทธิส่วนบุคคลว่า “สิทธิส่วนบุคคลเป็นเรื่องของความสมัครใจของบุคคลที่จะเลือกถอนตนเองออกจากสังคมส่วนรวม ไม่ว่าโดยการแสดงออกทางด้านร่างกายหรือด้านจิตใจ รวมถึงเรื่องที่ต้องการจะอยู่อย่างสันโดษ หรือเฉพาะกลุ่มภายใต้เงื่อนไขว่าจะไม่ถูกรบกวนหรือขัดขวาง”²¹

Black’s Law Dictionary ได้ให้ความหมายของ “สิทธิในชีวิตส่วนตัว หมายถึง สิทธิของบุคคลที่จะอยู่โดยลำพังเสรี ปราศจากการรบกวนจากบุคคลภายนอกหรือสาธารณชน กล่าวโดยทั่วไปสิทธิในชีวิตส่วนตัวเป็นสิทธิที่ปลอดจากการแทรกแซงจากรัฐโดยเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานของแต่ละบุคคลในการเลือกดำเนินชีวิตของตนเองเกี่ยวกับครอบครัว หรือความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น หรือเป็นเสรีภาพส่วนบุคคลที่จะถอนตนเองจากการวิพากษ์โดยสังคม”²²

Samuel D. Warren และ Louis D. Brandeis ได้กล่าวถึงขอบเขตของสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้โดยแบ่งแยกความเป็นส่วนตัวไว้สองกรณี กล่าวคือ

¹⁹ The Universal Declaration of Human Right 1948. Article 12. No one shall be subjected to arbitrary interference with his privacy, family, home or correspondence, nor to attacks upon his honour and reputation. Everyone has the right to the protection of the law against such interference or attacks.

²⁰ ชูชีพ ปิณฑะศิริ. (2525). การละเมิดสิทธิส่วนตัว. หน้า 3.

²¹ วรวิทย์ ฤทธิพิศ. (2538). สื่อมวลชนกับความรับผิดชอบทางกฎหมาย. หน้า 73.

²² Bryan A. Garner. (1999). **Black’s Law Dictionary 7th Edition**. p. 1195.

1) ความเป็นส่วนตัวในทางนามธรรม กล่าวคือ การที่บุคคลมีเสรีภาพในการแสดงอารมณ์และความรู้สึก เสรีภาพในทางความคิด

2) ความเป็นส่วนตัวในทางรูปธรรมหรือทางกายภาพ กล่าวคือ การอยู่โดยลำพังปราศจากการรบกวน สถานะที่บุคคลรอดพ้นจากการสังเกต การรู้เห็น การสืบความลับ และปราศจากการแทรกแซงทางสังคม²³

กล่าวโดยทั่วไปแล้ว สิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิความเป็นส่วนตัว เป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองตามแนวความคิดที่ว่าสิทธิประเภทนี้เป็นสิทธิที่มีมาตั้งแต่แรกเกิด สิทธิประเภทนี้เกิดติดตัวขึ้นมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์ และเป็นสิทธิที่ปลอดจากการแทรกแซงจากรัฐและบุคคลอื่นที่มีใช้ผู้ทรงสิทธินั้นมิอาจล่วงล้ำเข้ามายุ่งเกี่ยวกับสิทธิความเป็นส่วนตัวนี้ได้ โดยสิทธิความเป็นส่วนตัวนี้ได้มีการพัฒนาและถูกตีความโดยคำพิพากษาของศาลว่าเป็นสิทธิที่ปลอดจากการเข้าถือเอาหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในเรื่องส่วนตัวของบุคคลและเป็นสิทธิที่ปลอดจากการเผยแพร่โดยมิชอบและไม่เป็นที่ปรารถนาของบุคคลผู้ทรงสิทธิความเป็นส่วนตัวนั้น และให้หมายความรวมไปถึงสิทธิที่จะเป็นอิสระจากการโฆษณาเผยแพร่ถึงความสัมพันธ์ส่วนตัวซึ่งสาธารณะชนไม่มีความเกี่ยวข้องหรือได้ประโยชน์ในเรื่องนั้นหรือปลอดจากการก้าวล่วงล่วงละเมิดโดยมิชอบต่อกิจกรรมส่วนตัวที่จะเป็นการทำลายหรือเป็นสาเหตุให้เกิดความทุกข์ทรมานทางจิตใจ ทำให้ได้รับความอับอายหรือทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงตามความรู้สึกของวิญญูชนหรือเป็นสิทธิที่จะดำรงชีวิตได้อย่างสันโดษ²⁴

2.3 แนวความคิด ความหมาย องค์ประกอบและประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล

2.3.1 แนวความคิดในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิในความเป็นส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์อย่างหนึ่ง และเมื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว จึงก่อให้เกิดแนวความคิดที่จะพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อคุ้มครองมิให้ผู้แสวงหาข้อมูลของบุคคลอื่นมาได้นั้น นำข้อมูลไปใช้ในทางมิชอบ ก่อให้เกิดความเสียหายและความทุกข์ทรมานแก่บุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลซึ่งจะได้กล่าวต่อไปตามลำดับดังนี้

²³ คณาธิป ทองรวีวงศ์. (2553). มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัว: ศึกษากรณีการรบกวนสิทธิในความเป็นส่วนตัวจากการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม. หน้า 26.

²⁴ ชื่นอารี มาลีศรีประเสริฐ. (2539). การคุ้มครองสิทธิส่วนตัวกับการสื่อสารสนเทศ. หน้า 12.

ปัจจุบันการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิในความเป็นส่วนตัวมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นอันเป็นผลเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ซึ่งส่งผลให้การประมวลผล การแพร่กระจายของข้อมูล การสืบค้นข้อมูล สามารถกระทำได้ง่าย รวดเร็ว และสามารถแพร่กระจายออกไปได้ในวงกว้างโดยไม่มีขีดจำกัด ก่อให้เกิดความเสียหายและความทุกข์แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งทางด้านชื่อเสียง ความปลอดภัยในชีวิตหรือทรัพย์สิน รวมถึงความเป็นส่วนตัวของบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูล

แนวความคิดในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเริ่มต้นในกลุ่มประเทศภาคพื้นยุโรป ในประเทศอังกฤษช่วงก่อน ค.ศ. 1970 กฎหมายที่มีอยู่ในขณะนั้นไม่เพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิความเป็นส่วนตัวและข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากหลักกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักกฎหมายในเรื่อง Confidentiality duty หรือหน้าที่ในการรักษาความลับ ซึ่งโดยทั่วไปหน้าที่ดังกล่าวจะเกิดขึ้นในกรณีที่คู่กรณีมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการเฉพาะ ได้แก่ กรณีทนายความกับลูกความ ธนาคารพาณิชย์กับลูกค้า แพทย์กับคนไข้ หรือกรณีอื่นๆ ที่คู่กรณีมีความสัมพันธ์กันในเชิงพาณิชย์ เป็นต้น การฝ่าฝืน Confidentiality duty เป็นเพียงประเด็นความรับผิดชอบในทางแพ่งเท่านั้น ไม่ได้ก่อให้เกิดความรับผิดชอบในทางอาญาแต่ประการใด ดังนั้น จึงเกิดแนวความคิดที่จะหาทางป้องกันความเสียหายและความทุกข์ทรมานที่เพิ่มมากขึ้นจากผลของการใช้คอมพิวเตอร์ โดยอาศัยกลไกทางกฎหมายใหม่ซึ่งมีผลบังคับทั้งในทางแพ่งและอาญา จึงได้มีความพยายามในการยกร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในช่วงปี ค.ศ. 1970 เป็นต้นมา

ต่อมาในปี ค.ศ. 1972 The Younger Committee on Privacy ได้จัดทำรายงานเสนอแนะแนวทางในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อกำหนดแนวทางการเข้าถึง การใช้ การรวบรวมและการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนถึงสิทธิส่วนบุคคลของผู้เป็นเจ้าของข้อมูล โดยเสนอแนะหลักการสำคัญ 10 ประการ เพื่อใช้กับกรณีการใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ดังนี้²⁵

- 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และไม่ควรรนำข้อมูลไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- 2) การเข้าถึงข้อมูลนั้นควรมีการจำกัดผู้ที่มีสิทธิจะใช้ข้อมูล และต้องใช้ข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม

²⁵ พงศ์ศักดิ์ ขอดมณี. (ม.ป.ป.). กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหราชอาณาจักร เสนอ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. หน้า 7-8.

3) การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นให้กระทำได้เท่าที่จำเป็นตามกรอบวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวม

4) ระบบคอมพิวเตอร์ที่เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับข้อมูลที่จัดเก็บเพื่อวัตถุประสงค์ทางสถิติควรมีข้อกำหนดที่เพียงพอในการออกแบบโปรแกรมสำหรับการแยกหรือการบ่งชี้ข้อมูลส่วนบุคคลออกจากข้อมูลอื่นที่มีอยู่

5) ควรจัดให้มีระบบหรือแนวทางปฏิบัติเพื่อให้สามารถชี้แจงเจ้าของข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรวบรวมไว้ได้

6) ผู้ใช้ข้อมูลควรจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัย รวมถึงมาตรการป้องกันการเจตนาใช้ข้อมูลในทางที่ผิดไว้ล่วงหน้า

7) ควรจัดให้มีระบบตรวจสอบที่สามารถทำให้ตรวจค้นหาการทำลายหรือหลีกเลี่ยงระบบรักษาความปลอดภัย

8) ในการออกแบบระบบข้อมูล ควรกำหนดระยะเวลาต่างๆ ไว้ นอกเหนือจากระยะเวลาการเก็บรักษาข้อมูลด้วย

9) ข้อมูลที่ถูกจัดเก็บไว้ต้องถูกต้องสมบูรณ์ และควรจัดให้มีเครื่องมือสำหรับแก้ไขความไม่ถูกต้องของข้อมูล และทำให้ข้อมูลทันสมัยอยู่เสมอ

10) ควรใช้ความระมัดระวังในการวางหลักการตัดสินใจสำคัญ

รัฐบาลอังกฤษได้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาพิจารณาและจัดทำ White paper (Cmd 6353, 1975) ขึ้นโดยตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล (Privacy right) อันเนื่องมาจากการใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล และชี้ให้เห็นว่าระบบหรือการทำงานของคอมพิวเตอร์ จะก่อให้เกิดภัยคุกคามต่อความเป็นส่วนตัว (Privacy) ของประชาชนได้ เนื่องจากมีลักษณะหรือคุณสมบัติพิเศษ ดังนี้

1) ระบบหรือการทำงานของคอมพิวเตอร์อำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้มีระบบการจัดเก็บบันทึกข้อมูลที่มีอยู่อย่างกว้างขวางได้

2) ระบบหรือการทำงานของคอมพิวเตอร์ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลจากจุดต่างๆ ได้ง่ายและรวดเร็ว

3) ระบบหรือการทำงานของคอมพิวเตอร์ทำให้สามารถส่งข้อมูลจากระบบข้อมูลหนึ่งไปยังอีกระบบข้อมูลหนึ่งได้อย่างรวดเร็ว

4) ระบบหรือการทำงานของคอมพิวเตอร์ทำให้สามารถทำการรวบรวมข้อมูลในลักษณะที่ไม่อาจกระทำได้ด้วยระบบหรือวิธีการอื่น

5) ข้อมูลอาจถูกจัดเก็บ ประมวลผล และส่งต่อในรูปแบบที่ไม่สามารถเข้าใจได้โดยตรง

การพิจารณาของ The Younger Committee นั้นได้พิจารณาถึงความจำเป็นในการออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองป้องกันบุคคล พลเมือง ผลประโยชน์ทางพาณิชย์ และอุตสาหกรรม ให้พ้นจากภัยคุกคามความเป็นส่วนตัวจากบุคคลอื่นมากกว่าที่จะหาแนวทางในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งข้อเสนอแนะของ The Younger Committee แม้จะไม่ได้มีการนำไปใช้ในการออกกฎหมายโดยตรง แต่ต่อมาในปี ค.ศ. 1978 รัฐบาลอังกฤษได้จัดตั้ง The Lindop Committee ขึ้นเพื่อศึกษาหาแนวทางเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยสานต่อจากแนวทางข้อเสนอแนะของ The Younger Committee ซึ่งคณะทำงานดังกล่าวได้จัดทำ The Lindop Report 1978 ขึ้น โดยใน Paragraph 2.04 ของรายงานของ The Lindop Committee (Cmnd 7341, 1978) กล่าวว่า “The Younger Committee ได้ดำเนินการในส่วนหนึ่งของความเป็นส่วนตัวของบุคคลในภาพกว้าง (Privacy) ส่วนหน้าที่ของพวกเราคือการจัดการเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูล (Data Protection) ในความเป็นจริงทั้งสองเรื่องนี้มีมีความคาบเกี่ยวกัน ซึ่งในส่วนที่คาบเกี่ยวกันนี้สามารถเรียกว่า Information privacy หรือ Data privacy ...”

The Lindop Committee ได้เสนอแนะให้มีการออกกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยให้มีการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะที่มีหน้าที่กำกับดูแลเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Protection Authority) และให้มีการจัดทำ Codes of Practice สำหรับใช้เป็นหลักปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลด้วย จนในที่สุดได้มีการประกาศใช้ Data Protection Act 1984 เพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นในประเทศอังกฤษ

นอกจากในประเทศอังกฤษที่ได้เริ่มมีแนวความคิดในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพราะตระหนักถึงปัญหาการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้คอมพิวเตอร์แล้ว องค์การระหว่างประเทศต่างก็ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวด้วยเช่นกัน กล่าวคือ The council of Europe ได้จัดทำ Convention for the protection of Individual with regard to the automatic processing of personal data ในปี ค.ศ. 1981 และ The organization for economic cooperation and development (OECD) ได้จัดทำ Guidelines governing the protection of privacy and transborder data flows of personal data ซึ่งกฎเกณฑ์ทั้งสองฉบับนี้ได้กำหนดกฎเกณฑ์เฉพาะเพื่อใช้บังคับกับการดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลที่ปรากฏในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยวางหลักการสำคัญไว้ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลต้องได้รับการคุ้มครองที่เหมาะสมในทุกขั้นตอนตั้งแต่การเก็บรวบรวม การเก็บรักษา และการเปิดเผยข้อมูล โดยมีหลักเกณฑ์พื้นฐานที่สำคัญคล้ายคลึงกัน ดังนี้

- 1) ข้อมูลส่วนบุคคลต้องถูกเก็บรวบรวมด้วยความเป็นธรรมและชอบด้วยกฎหมาย
- 2) ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมเท่านั้น
- 3) เก็บเพียงเท่าที่จำเป็น เหมาะสม และเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ที่เก็บ
- 4) ครบถ้วนสมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน
- 5) เจ้าของข้อมูลสามารถเข้าตรวจสอบดูได้
- 6) รักษาความปลอดภัยในทุกขั้นตอน
- 7) ทำลายหลังจากใช้แล้ว

แนวทางปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดทำขึ้นโดย The council of Europe และ OECD มีส่วนสำคัญในเชิงวิชาการและส่งผลต่อการยกร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศต่างๆ ทั่วโลก กล่าวคือ เกือบ 30 ประเทศที่ลงนามใน COE Convention และอีกหลายประเทศที่กำลังดำเนินการเพื่อเข้าร่วมลงนาม ในขณะที่ OECD Guidelines ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง หลายประเทศได้นำเอาหลักการใน OECD Guidelines ไปบัญญัติเป็นกฎหมายภายใน ซึ่งรวมถึงประเทศที่มีได้เป็นสมาชิกของ OECD ด้วย

ต่อมาสหภาพยุโรปได้ออกหลักเกณฑ์สองฉบับ ฉบับที่หนึ่งเรียกว่า “The Data Protection Directive (95/46/EC) on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data” ในปี ค.ศ. 1995 ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ควบคุมดูแลข้อมูล การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลและการส่งถ่ายข้อมูลขึ้นใหม่ให้มีความเหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อรองรับพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว โดย EC Directive ได้กำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องดำเนินการให้ EC Directive ดังกล่าวมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายในประเทศสมาชิกภายในวันที่ 24 ตุลาคม ค.ศ. 1998 EC Directive มีลักษณะเป็นการวางโครงสร้างของบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้²⁶

- 1) เพื่อคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของบุคคลในเรื่องเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล และ
- 2) เพื่อให้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสมาชิกมีความสอดคล้องเป็นไปในแนวเดียวกัน

ส่วนอีกฉบับเรียกว่า Directive on Privacy and Electronic Communications (PEC Directive) ใช้บังคับกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในระบบเครือข่ายการสื่อสารสาธารณะในกลุ่มประเทศสมาชิก EU โดย

²⁶ แหล่งเดิม. หน้า 12-13.

PEC Directive ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้บังคับแทน Telecoms Data Protection Directive 1997 โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติกฎหมายที่มีอยู่ในขณะนั้นให้มีความทันสมัยเพื่อให้ทันต่อพัฒนาการของการให้บริการและเทคโนโลยีการสื่อสารทางคอมพิวเตอร์ที่รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว และเพื่อให้สามารถใช้บังคับกับธุรกรรมการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต ในทำนองเดียวกับที่ใช้บังคับกับธุรกรรมการสื่อสารทางโทรศัพท์หรือโทรสารด้วย

PEC Directive มิได้มีผลเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไข EC Directive ดังนั้น PEC Directive ฉบับนี้ จึงมีลักษณะเป็นบทบัญญัติเสริมเพิ่มเติมบทบัญญัติใน EC Directive ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลการประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ หลักสำคัญของ PEC Directive มีดังนี้

- 1) ให้สิทธิแก่ผู้ใช้บริการที่เป็นสมาชิกเครือข่าย (สมาชิก) ในการได้รับใบเสร็จที่ไม่ได้ระบุรายการ
- 2) ริเริ่มหลักการต่างๆ ของการให้บริการเสริม และการส่งข้อความทางอิเล็กทรอนิกส์
- 3) ริเริ่มข้อกำหนดให้ผู้ให้บริการต้องแจ้งผู้ใช้บริการทราบเกี่ยวกับการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่ช่วยในการเก็บข้อมูล หรือการเข้าถึงข้อมูลที่ถูกเก็บไว้ในเครื่องมืออุปกรณ์ของผู้ใช้บริการ เช่น Cookies, Web bugs เป็นต้น หรือเครื่องมืออุปกรณ์ที่คล้ายคลึงกัน
- 4) ให้สิทธิแก่ผู้ใช้บริการในการปฏิเสธการใช้เครื่องมือดังกล่าวข้างต้น
- 5) ริเริ่มสิทธิในการยกเลิกการให้ความยินยอมในการประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่อยู่ในเวลาใดๆ ก็ได้ เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อการรักษาความมั่นคงของชาติ การป้องกันประเทศ ความปลอดภัยของสาธารณะ หรือการป้องกัน การสืบสวน การสืบค้น และการฟ้องร้องดำเนินคดีในการกระทำผิดทางอาญา
- 6) ริเริ่มสิทธิในการระงับ (Opt-out) ไม่ให้มีการนำข้อมูลส่วนบุคคลของตนไปจัดพิมพ์หรือบันทึกไว้ในหนังสือรวบรวมชื่อและที่อยู่ (Directories) ซึ่งมีผลทำให้สาธารณะสามารถเข้าถึงได้โดยไม่มีค่าธรรมเนียม
- 7) ริเริ่มข้อผูกพันหรือภาระหน้าที่ของผู้ให้บริการ ในการจำกัดประเภทข้อมูลที่จัดพิมพ์หรือบันทึกในหนังสือ (Directories) โดยอนุญาตให้จัดพิมพ์หรือบันทึกเฉพาะเท่าที่มีความจำเป็นเพื่อไปถึงตัวสมาชิกเท่านั้น เว้นแต่สมาชิกจะได้ให้ความยินยอมในการตีพิมพ์ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทอื่นเพิ่มเติมได้
- 8) ริเริ่มภาระหน้าที่พิเศษในการต้องขอความยินยอมจากบุคคลใดๆ ก่อนที่จะส่งข้อความสั้น (SMS) เพื่อวัตถุประสงค์ในการทำการตลาด

9) กำหนดให้การส่งข้อความทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) เพื่อการค้าจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้รับก่อน

10) ห้ามการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ในทางการค้า โดยที่มีการปิดบังหรือซ่อนเร้นชื่อผู้ส่ง หรือโดยที่ไม่มีการแจ้งที่อยู่เพื่อให้ผู้รับสามารถส่ง E-mail กลับไปหาผู้ส่งได้ หากประสงค์จะไม่ให้มีการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) อีกในอนาคต

พัฒนาการของแนวความคิดในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจึงเป็นผลอันสืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าของคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ประเทศต่างๆ จึงมีการผลักดันให้กฎหมายในหมู่ประเทศสมาชิกมีความสอดคล้องกันไปทิศทางเดียวกัน ในประเด็นที่เกี่ยวกับการให้หลักประกันที่ดีเพียงพอต่อการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของพลเมือง และเพื่อทำให้การไหลเวียนของข้อมูลส่วนบุคคลภายในประเทศสมาชิกเป็นไปโดยเสรีปราศจากข้อจำกัดที่เกิดจากความแตกต่างกันของกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ อีกด้วย

2.3.2 ความหมายของข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Information, Personal Data) เป็นคำที่มีความหมายแทรกอยู่ในความหมายของคำว่า “สิทธิส่วนบุคคล” (Right to Privacy) กล่าวคือ ข้อมูลส่วนบุคคลจะจำกัดให้เฉพาะสิ่งที่มุ่งหมายถึงตัวบุคคล เพื่อให้รู้ถึงสถานะของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ดังนั้น คำว่าสิทธิส่วนบุคคล จึงหมายความว่าครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนบุคคลด้วย เช่น ความเป็นอยู่ส่วนตัว ซึ่งถ้าเป็นการกล่าวขึ้นมาลอยๆ ก็ถือว่าเป็นสิทธิอย่างหนึ่งของบุคคล แต่หากว่าถ้ามีการกล่าวถึงรายละเอียดในเรื่องที่จำเพาะและสามารถระบุถึงสถานะของบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้แล้วก็จะกลายเป็นข้อมูลส่วนบุคคลไปในทันที เช่น ชื่อ-นามสกุล ประวัติการศึกษา ประวัติด้านสุขภาพ รูปถ่าย หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน เป็นต้น

ในปัจจุบันยังมีความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลายว่าข้อมูลส่วนบุคคลหมายความว่าความรวมถึงสิ่งใดบ้าง ซึ่งกฎหมายของแต่ละประเทศต่างก็ได้บัญญัติคำนิยามไว้แตกต่างกันไป ดังนี้

EU Directive 95/46/EC ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล หมายความว่า ข้อมูลใดๆ ที่เกี่ยวกับบุคคลธรรมดาอันระบุตัวหรืออาจจะระบุตัวบุคคลนั้นได้ ซึ่งบุคคลที่อาจถูกระบุตัวได้ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมนี้อาจทำได้โดยการอ้างอิงจากหมายเลขเฉพาะของบุคคล หรือจากปัจจัยอื่นๆ ที่มีลักษณะเฉพาะในทางร่างกาย จิตใจ ฐานะทางเศรษฐกิจ เอกลักษณะทางวัฒนธรรม และสังคมของบุคคลนั้น เป็นต้น”²⁷

²⁷ EU Directive 95/46/EC, Article 2. Personal data shall mean any information relating to an identified or identifiable natural person ('data subject'); an identifiable person is one who can be identified,

OECD Guidelines on the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล หมายความว่า ข้อความใดๆ อันระบุตัวหรืออาจระบุตัวบุคคลได้จากข้อมูลนั้น”²⁸

ประเทศออสเตรเลียได้ให้คำนิยามของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลไว้ใน The Privacy Act 1988 ว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล หมายความว่า ข้อมูลหรือความเห็นไม่ว่าจะจริงหรือเท็จ และไม่จำเป็นต้องไว้ในสื่อประเภทใด โดยข้อมูลดังกล่าวเกี่ยวข้องกับปัจเจกบุคคลอันปรากฏลักษณะเฉพาะตัวอย่างชัดเจน หรืออาจสืบหาตัวบุคคลได้จากข้อมูลหรือความเห็นดังกล่าว”²⁹

ประเทศอังกฤษได้ให้คำนิยามของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลไว้ใน Data Protection Act 1998 ไว้ว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลธรรมดาที่มีชีวิตอยู่ซึ่งอาจสามารถถูกบ่งชี้ตัวบุคคลโดยอาศัย (1) ข้อมูลนั่นเอง หรือ (2) ข้อมูลนั่นเองประกอบกับข้อมูลอื่นที่อยู่ในความครอบครองของผู้ควบคุมดูแลข้อมูล ทั้งนี้ รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบุคคลธรรมดาและการแสดงเจตนาของผู้ควบคุมข้อมูลหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวกับบุคคลธรรมดานั้นด้วย”³⁰

ประเทศสหพันธรัฐเยอรมนีได้ให้คำนิยามของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลไว้ใน Federal Data Protection Act 2001 ไว้ว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลข่าวสารใดๆ เกี่ยวกับบุคคล หรือข้อความแวดล้อมใดๆ ที่บ่งชี้หรือสามารถชี้เฉพาะถึงตัวบุคคล (บุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูล) ได้”³¹

directly or indirectly, in particular by reference to an identification number or to one or more factors specific to his physical, physiological, mental, economic, cultural or social identity.

²⁸ OECD Guidelines. Part one. General definitions. Personal data means any information relating to an identified or identifiable individual (data subject).

²⁹ The Privacy Act 1988. Personal information means information or an opinion (including information or an opinion forming part of a database), whether true or not, and whether recorded in a material form or not, about an individual whose identity is apparent, or can reasonably be ascertained, from the information or opinion.

³⁰ Data Protection Act 1998. Personal data means data which relate to a living individual who can be identified (a) from those data, or (b) from those data and other information which is in the possession of, or is likely to come into the possession of, the data controller, and includes any expression of opinion about the individual and any indication of the intentions of the data controller or any other person in respect of the individual.

³¹ Federal Data Protection Act 2001. Personal data means any information concerning the personal or material circumstances of an identified or identifiable individual (the data subject).

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้คำนิยามของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลไว้ใน Privacy Act 1974 ไว้ว่า “บันทึกข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง การบันทึกใดๆ การจัดเก็บรวบรวม หรือการจัดกลุ่มข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งเก็บรักษาไว้โดยหน่วยงานรัฐบาลกลาง โดยรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงิน ประวัติการแพทย์ และประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน และข้อมูลนั้นได้ระบุชื่อ หรือหมายเลขประจำตัว สัญลักษณ์ หรือรหัสบ่งชี้อื่นๆ ซึ่งสามารถแสดงได้ว่าหมายถึงบุคคลใด เช่น ลายนิ้วมือ หรือแผ่นบันทึกเสียง หรือภาพถ่าย เป็นต้น”³²

เมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” ดังกล่าวข้างต้นแล้ว สามารถสรุปความหมายของข้อมูลส่วนบุคคลออกเป็นสองแนวทางใหญ่ ได้แก่

1) การให้ความหมายข้อมูลส่วนบุคคลในแบบกว้าง กล่าวคือ เป็นการให้ความหมายตามแนวทางของ EU Directive 95/46/EC ซึ่งได้แก่ ประเทศสมาชิก EU และประเทศที่ไม่ได้เป็นสมาชิกแต่ต้องการที่จะมีกฎหมายในมาตรฐานทัดเทียมกับสากล เช่น ประเทศออสเตรเลีย เป็นต้น

2) การให้ความหมายข้อมูลส่วนบุคคลในแบบแคบ กล่าวคือ จะให้คำนิยามไว้ในลักษณะที่เป็นกฎหมายกลางแล้วจึงตราบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเรื่องขึ้นใช้บังคับ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

2.3.3 องค์ประกอบของข้อมูลส่วนบุคคล

เมื่อศึกษาถึงความหมายแล้วสามารถทราบถึงองค์ประกอบของข้อมูลส่วนบุคคลจากความหมายของข้อมูลส่วนบุคคลนั้น โดยสามารถแยกองค์ประกอบของ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ออกเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบทางด้านเนื้อหา และองค์ประกอบทางด้านรูปแบบ

1) องค์ประกอบทางด้านเนื้อหา ประกอบด้วย

- (1) ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวบุคคล เช่น ชื่อ ที่อยู่ เพศ อาชีพ เป็นต้น
- (2) ข้อมูลที่บ่งบอกให้รู้ตัวผู้นั้น เช่น รหัสหรือเลขประจำตัว ลักษณะทางกายภาพ ได้แก่ ลายพิมพ์นิ้วมือ หรือรหัส DNA หรือสิ่งบ่งชี้อย่างอื่น ได้แก่ e-mail address เป็นต้น
- (3) ข้อมูลที่เป็นความลับของบุคคล เช่น เชื้อชาติ ประวัติทางการแพทย์หรือสุขภาพ อนามัย ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลทางการเงิน ข้อมูลเชิงทัศนคติของบุคคลเกี่ยวกับความเชื่อทางการเมือง การปกครอง การนับถือศาสนา เป็นต้น

³² Privacy Act 1974. Record means any item, collection, or grouping of information about an individual that is maintained by an agency, including, but not limited to, his education, financial transactions, medical history, and criminal or employment history and that contains his name, or the identifying number, symbol, or other identifying particular assigned to the individual, such as a finger or voice print or a photograph.

2) องค์ประกอบด้านรูปแบบ ประกอบด้วย

(1) องค์การที่เป็นผู้จัดเก็บและรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลอาจเป็นองค์กรของรัฐหรือเอกชนก็ได้

(2) วิธีการ ช่องทาง หรือสิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเอง หรือโดยผ่านวิธีการใดๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปแบบของเอกสาร รายงาน หนังสือ แผ่นผิง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกด้วยคอมพิวเตอร์หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้³³

2.3.4 ประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล

เมื่อได้ทำการศึกษาถึงความหมายและองค์ประกอบของข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวข้างต้นแล้ว การแบ่งประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลนับเป็นประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะต้องศึกษาทำความเข้าใจเพื่อที่จะสามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บรวบรวม การใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อความเหมาะสมกับข้อมูลส่วนบุคคลในแต่ละประเภท ข้อมูลส่วนบุคคลสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่³⁴

1) ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป (Non-sensitive data) หมายถึง ข้อมูลข่าวสารใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลซึ่งสามารถบ่งชี้เฉพาะตัวบุคคล ได้แก่ ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ อายุ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน สถานภาพสมรส และลักษณะทางกายภาพของบุคคล ข้อมูลใดๆ ดังกล่าวสามารถที่จะนำมาประมวลกันเป็นข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ลักษณะเฉพาะตัวบุคคลได้

2) ข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่มีความอ่อนไหว (Sensitive data) หมายถึง ข้อมูลที่ถือว่าเป็นเรื่องเฉพาะตัวของบุคคลเป็นการเฉพาะ เป็นข้อมูลที่เป็นความลับหรือไม่พึงประสงค์ที่จะให้มีการเปิดเผย ข้อมูลประเภทนี้ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ สถานะทางการเงิน ความเชื่อในลัทธิศาสนาหรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม ประวัติสุขภาพ หรือข้อมูลอื่นใดที่กระทบความรู้สึกของผู้อื่นหรือประชาชน

เมื่อพิจารณาประเภทของข้อมูลดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่า ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปกับข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่มีความอ่อนไหวมีลักษณะแตกต่างกันในแง่ที่ว่าข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่มีความอ่อนไหวมีลักษณะพิเศษกว่าซึ่งหากมีการเปิดเผยอาจกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนทั่วไปในทางลบต่อชื่อเสียงเกียรติคุณ และการเปิดเผยอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลได้

³³ จิราตน์ วรวัฒน์ธำรง. (2548). การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. หน้า 32-33.

³⁴ ปิยะพร วงศ์เบ็ญสัจจ์. (2552). การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยธนาคารพาณิชย์กับมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. หน้า 17-19.

เช่น การเปิดเผยสิทธิหรือความเชื่อในทางการเมืองการปกครองในบางสังคมอาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตหรือทรัพย์สิน หรือการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมอาจทำให้ประชาชนในสังคมตั้งข้อรังเกียจได้ เป็นต้น ดังนั้น เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลมีความสำคัญหรือมีความอ่อนไหวในระดับที่แตกต่างกัน การใช้หรือการเปิดเผยข้อมูลในแต่ละประเภทย่อมส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลแตกต่างกันไปตามประเภทของข้อมูล การแบ่งแยกประเภทข้อมูลส่วนบุคคลในประเด็นเกี่ยวกับความอ่อนไหวที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้เป็นเจ้าของข้อมูลหากมีการเปิดเผยหรือล่วงรู้ข้อมูลนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนี้

1) ข้อมูลข่าวสารประเภทที่มีความอ่อนไหวระดับต่ำ (Low-sensitivity) ข้อมูลประเภทนี้เป็นข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลเป็นข้อมูลที่มีความอ่อนไหวเนื่องจากข้อมูลเหล่านี้อาจช่วยให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีระดับความอ่อนไหวสูงขึ้น

2) ข้อมูลข่าวสารประเภทที่มีความอ่อนไหวระดับปานกลาง (Moderate-sensitivity) ข้อมูลประเภทนี้เป็นข้อมูลที่มีความอ่อนไหวมากในแง่ที่มีโอกาสที่จะก่อให้เกิดความเสียหายเมื่อข้อมูลถูกนำเอาไปใช้ในทางที่ผิดอยู่ในระดับสูง ข้อมูลประเภทนี้ครอบคลุมถึงข้อมูลประเภทที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งมีความครอบคลุมในทุกเรื่องในชีวิต ข้อมูลที่มีความอ่อนไหวระดับปานกลางนี้มีความสำคัญเช่นเดียวกันกับข้อมูลที่มีความอ่อนไหวระดับสูงและไม่ควรถูกเก็บรวบรวมไว้โดยสิ้นเชิง

3) ข้อมูลข่าวสารประเภทที่มีความอ่อนไหวระดับสูง (High-sensitivity) ข้อมูลประเภทนี้ ได้แก่ ข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประวัติทางการแพทย์ พฤติกรรมทางเพศ หรือข้อเท็จจริงด้านอื่นๆ ในชีวิตของบุคคล ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องส่วนตัวหรือลับเฉพาะ ข้อมูลประเภทที่มีความอ่อนไหวสูงนี้จึงมีความสำคัญและไม่ควรถูกเก็บรวบรวมไว้โดยสิ้นเชิง

2.4 ความสำคัญของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

พัฒนาการของแนวความคิดในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผลอันสืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าของคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ประเทศต่างๆ ได้มีการผลักดันให้มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อเป็นการให้หลักประกันที่ดีเพียงพอต่อการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของพลเมือง การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องรักษาดุลยภาพระหว่างสิทธิขั้นพื้นฐานในความเป็นส่วนตัวและความมั่นคงของรัฐ ดังนั้น จึงทำให้เห็นความสำคัญของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ดังต่อไปนี้

1) ในระดับระหว่างประเทศ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนซึ่งในปัจจุบันกฎหมายในระดับระหว่างประเทศเองได้รับรองและกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้แล้ว เช่น Guidelines on the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data ขององค์การความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) หรือ Convention for the Protection of individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data ของคณะมนตรีแห่งยุโรป หรือ Resolution on the Protection of the Rights of the Individual in the Face of Technological Development in Data Processing ของสหภาพยุโรป หรือ Guidelines concerning computerized personal data files ของสหประชาชาติ³⁵ การยอมรับหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระดับกฎหมายระหว่างประเทศมีความสำคัญต่อประเทศไทยในปัจจุบันและในอนาคตอย่างมาก เนื่องจากประเทศที่เป็นสมาชิกองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ ไม่อนุญาตให้มีการโอนถ่ายข้อมูลไปยังประเทศที่ยังไม่มีมาตรฐานคุ้มครองข้อมูลที่ดีเพียงพอ ซึ่งหากประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้รับความเชื่อมั่นในเรื่องการคุ้มครองข้อมูลแล้ว จะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับชาวต่างชาติที่จะเข้ามาลงทุน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างโอกาสให้ประเทศไทยได้รับรู้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อการพัฒนาจากต่างประเทศมากขึ้นด้วย

2) แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางการเมือง เนื่องจากมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นมาตรการที่พัฒนาขึ้นมาเป็นลำดับของการให้ความคุ้มครองสิทธิของประชาชนในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในเนวรุก ในการเข้าถึงข้อมูลของตนแม้อยู่ในความครอบครองของรัฐ มิใช่เพียงการแสดงออกทางการเมืองเฉพาะที่รัฐเปิดโอกาสในการเลือกตั้งหรือลงประชามติเท่านั้น

ข้อมูลส่วนบุคคลต้องได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมายเช่นเดียวกับนานาชาติอารยประเทศที่ต่างมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาและนิวซีแลนด์มีกฎหมายเหมือนกันชื่อ Privacy Act ประเทศสวิตเซอร์แลนด์มี Federal Law on Data Protection ประเทศอิตาลีมี Protection of Individual and other subjects with regard to the processing of personal data ประเทศเยอรมนีมี Tele-services Data Protection Act หรือประเทศอังกฤษมี Data Protection Act

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าในประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมืองจนถึงระดับคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลนั้นโดยส่วนใหญ่จะเป็นประเทศซึ่งระบบการบริหารการปกครองหรือระบบพื้นฐานทางการเมืองที่พัฒนาแล้ว จึงให้ความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน

³⁵ สุรางคณา แก้วจันทน์. (2543, เมษายน). “กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล.” ไอที ปรัชญา. หน้า 4.

โดยชัดเจน อีกนัยหนึ่งหากสิทธิพื้นฐานของประชาชนในด้านต่างๆ ยังไม่ได้รับการคุ้มครองแล้ว ก็เป็นการยากที่สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลจะเกิดขึ้นได้ หรือหากเกิดขึ้นก็ไม่อาจมีผลบังคับใช้ในทางปฏิบัติได้

3) การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจแบบเสรีที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน และจะเกิดมากขึ้นอย่างไร้ขีดจำกัดในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การใช้บัตรเครดิตเพื่อชำระค่าสินค้าหรือบริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาร้ายแรงคือ การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้เพื่อขายสินค้าบริการ การมีใบแจ้งหนี้มาที่บ้าน แต่ผู้มีชื่อเป็นลูกหนี้ไม่เคยทำสัญญาเช่นนั้น เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงความไม่ปลอดภัยในข้อมูลส่วนบุคคล ความหละหลวมในการคุ้มครองรักษาข้อมูลส่วนบุคคล ดังนั้น การมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจะเป็นมาตรการในการควบคุมพฤติกรรมดังกล่าวและยังป้องกันมิให้เกิดปัญหายุ่งยากในอนาคตอีกด้วย

4) ต้องมีกฎหมายให้ทันต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันเทคโนโลยีมีความก้าวหน้ามากขึ้นเท่าใด ความเป็นส่วนตัวหรือสิทธิของบุคคลย่อมมีความเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดได้ง่ายมากยิ่งขึ้นเท่านั้น ทั้งในการติดต่อสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตยังสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้โดยไร้ขีดจำกัดในเวลาเพียงเสี้ยววินาทียากต่อการควบคุม จึงเกิดปัญหาในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าจะโดยการลักลอบเอาข้อมูลแบบธรรมดา หรือการใช้เทคนิคขั้นสูง เช่น การส่งไฟล์ขนาดเล็กที่เรียกว่า “คุกกี้” จากเครื่องเซิร์ฟเวอร์ของเว็บไซต์ใดๆ มายังเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ที่เข้าไปใช้ในเว็บไซด์นั้นๆ และทำหน้าที่เก็บข้อมูลของบุคคลเหล่านั้นเพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ รวมไปถึงการเจาะระบบเพื่อขโมยข้อมูล เป็นต้น³⁶ กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจะสร้างความปลอดภัยให้กับข้อมูลได้มากยิ่งขึ้นและเป็นหน้าที่ของผู้ดูแลหรือควบคุมข้อมูลที่จะต้องสร้างระบบความปลอดภัยให้แก่ข้อมูลด้วย

5) เป็นพื้นฐานของกฎหมายเพื่อแนวปฏิบัติอื่นๆ กฎหมายคุ้มครองข้อมูลจะเป็นกฎหมายพื้นฐานของกฎหมายหรือแนวทางปฏิบัติอื่นๆ ต่อไปในอนาคต เช่น ในปัจจุบันรัฐบาลไทยมีแนวความคิดที่จะทำบัตรประจำตัวประชาชนให้เป็นบัตรอัจฉริยะ (Smart Card) เพื่อบรรจุข้อมูลของผู้เป็นเจ้าของบัตรตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งถึงแก่ความตาย ทั้งยังสามารถบรรจุข้อมูลทางการเงินได้อีกด้วย กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่มีประสิทธิภาพเท่านั้นจึงจะส่งเสริมให้เกิดการยอมรับและพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ได้

³⁶ ลลิตา รัตนศรีทัย. (2545). ละเมิดข้อมูลบนเน็ต รอกฎหมายคุ้มครองข้อมูลฯ (1) ไทยรัฐ. สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2555, จาก http://www.thairath.co.th/itdigest/25_6_2001/itdigest.html

นอกจากนี้กฎหมายใหม่ๆ ที่ยังไม่มีในประเทศไทย เช่น กฎหมายว่าด้วยการปกป้อง ความเป็นส่วนตัวบนอินเทอร์เน็ตของเด็ก ปี 2541 ของประเทศสหรัฐอเมริกา หรือที่เรียกกันว่า กฎหมายคอปปี ซึ่งกำหนดให้เว็บไซต์ทุกแห่งต้องได้รับคำยินยอมที่สามารถตรวจสอบได้จาก พ่อแม่หรือผู้ปกครองของเด็กก่อนที่จะขอข้อมูลส่วนตัวของลูกค้าผู้ใช้บริการที่มีอายุไม่ถึง 13 ปี โดยอาจจะทำการลงชื่อกำกับ บันทึกหมายเลขบัตรเครดิต หรืออีเมลที่มีรหัสผ่านมายังผู้ให้บริการ เครือข่าย จะเห็นว่ากฎหมายคุ้มครองสิทธิเช่นนี้จะต้องมีพื้นฐานมาจากกฎหมายคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคลที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพเสียก่อน หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นพัฒนาการอีกขั้นหนึ่งของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลก็ได้

6) สร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้น การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจะทำให้เกิดความเชื่อมั่น ว่าข้อมูลของตนจะปลอดภัยซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ มากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นงานศิลปะ ธุรกิจ การลงทุนจะเกิดขึ้นอย่างเสรี โดยกฎหมายคุ้มครองข้อมูลจะมีบทบาทหลักในเรื่องต่างๆ กล่าวคือ³⁷ การจัดเก็บข้อมูลอย่างจำกัดโดยได้มาด้วยวิธีการที่ถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย ข้อมูลที่ จัดเก็บจะต้องมีคุณภาพเป็นข้อมูลที่มีวัตถุประสงค์ตรงกับการจัดเก็บ การนำข้อมูลไปใช้จะต้องอยู่ ภายในกรอบวัตถุประสงค์เท่านั้น ทั้งยังต้องจัดให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัยในการจัดเก็บ ข้อมูล จะต้องมีการกำหนดวิธีทั่วไปในการเปิดเผยข้อมูลและหลักเกณฑ์ที่ขอให้มีการเปิดเผยข้อมูล ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลมีสิทธิที่จะได้รับแจ้งว่ามีข้อมูลของตนจัดเก็บอยู่ มีสิทธิขอให้แก้ไขข้อมูล มีสิทธิปฏิเสธในการจัดเก็บข้อมูล ท้ายที่สุดต้องกำหนดความรับผิดชอบในกรณีที่มีการละเมิดข้อมูล ส่วนบุคคลด้วย

2.5 รูปแบบของการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

จากผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล ทำให้ หลายประเทศทั่วโลกเกิดแนวความคิดในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างจริงจัง เพื่อรองรับกระแสการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลนั้นอาจมีรูปแบบแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ โดยอาจใช้วิธีการออกกฎหมายหรือวิธีการอื่นๆ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล หรือนำเอาข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ในทางมิชอบ โดยมีรูปแบบวิธีการที่สำคัญพอสังเขป ดังนี้

1) บัญญัติเป็นกฎหมายทั่วไป

หลายประเทศส่วนใหญ่มีการบัญญัติกฎหมายโดยเป็นกฎหมายที่วางหลักการทั่วไป ครอบคลุมการเก็บรวบรวม การใช้และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลทั้งของหน่วยงานภาครัฐและ

³⁷ แหล่งเดิม.

เอกชน และมีหน่วยงานกลางดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งรวมทั้งการที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมอาจกำหนดหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นเพื่อใช้บังคับกันเอง และมีหน่วยงานกลางทำหน้าที่ดูแลให้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว วิธีการในรูปแบบนี้เป็นวิธีการที่ประเทศส่วนใหญ่นำไปใช้

2) บัญญัติเป็นกฎหมายคุ้มครองแต่ละเรื่องไว้โดยเฉพาะ

วิธีนี้เป็นวิธีการที่บางประเทศบัญญัติไว้ เช่น สหรัฐอเมริกา เพื่อหลีกเลี่ยงการบัญญัติกฎหมายที่เป็นกรวางหลักทั่วไป แต่มีกฎหมายคุ้มครองแต่ละเรื่องไว้เป็นการเฉพาะ เช่น การบันทึกข้อมูลการเข้าเว็บไซต์ หรือข้อมูลทางการเงิน ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายในรูปแบบนี้ต้องอาศัยกลไกหลายประการรวมกัน นอกจากนี้อุปสรรคที่สำคัญสำหรับการบัญญัติกฎหมายในรูปแบบนี้ คือต้องมีการบัญญัติกฎหมายใหม่เพื่อรองรับให้ทันกับเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาซึ่งเป็นเรื่องที่ยากและไม่มีหน่วยงานดูแลชัดเจน

3) การกำกับดูแลตนเอง

ในทางทฤษฎีนั้นการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอาจทำได้โดยกลไกการกำกับดูแลตนเอง (Self-regulation) กล่าวคือ การให้ผู้ประกอบการภาคธุรกิจกำหนดหลักเกณฑ์หรือประมวลจริยธรรมของตนเองขึ้น และดูแลให้มีการปฏิบัติตามกันเองโดยไม่มีหน่วยงานกลางกำกับดูแล ซึ่งการดำเนินการในรูปแบบนี้ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ หลักเกณฑ์หรือประมวลจริยธรรมให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างครอบคลุมหรือไม่ และการนำไปใช้มีประสิทธิภาพได้ผลสมบูรณ์หรือไม่

2.6 หลักการพื้นฐานในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

หลักการพื้นฐานของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระดับสากลนั้น มีหลักการสำคัญอยู่ 9 ประการ ได้แก่³⁸

2.6.1 หลักการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลอย่างจำกัด

หมายความว่าผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บและประมวลข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องกระทำอย่างจำกัดเท่าที่จำเป็นและการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องกระทำโดยวิธีการที่เป็นธรรม ถูกต้องตามกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องกระทำด้วยความรับรู้และได้รับความยินยอมจากผู้ที่ป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล โดยเหตุนี้หลักสากลที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปจึงบัญญัติว่าหลักการ “เปิดเผย” ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อยกเว้น ส่วนการ “ปกปิด” เป็นหลักทั่วไป ซึ่งแตกต่างจากการ

³⁸ จันทจิรา เอี่ยมมยุรา. (2547, ธันวาคม). “แนวคิดและหลักการร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย.” วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 34, 4. หน้า 653-657.

เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของทางราชการซึ่งมีหลักว่าการเปิดเผยข้อมูลเป็นหลักทั่วไป การปกปิดเป็นข้อยกเว้น และหน่วยงานที่มีหน้าที่ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องเคารพหลักการดังกล่าวโดยเคร่งครัด

การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีสาระสำคัญคือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ต้องชอบด้วยกฎหมายและต้องใช้วิธีการที่เป็นธรรมและเหมาะสม โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นต้องให้เจ้าของข้อมูลรู้เห็น รับรู้ หรือได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล³⁹

ปัจจุบันคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของมนุษย์โดยมีอาชงหลักเลียงได้ ทั้งทางด้านการศึกษา การทำงาน การสนทนากการเห็นได้ว่าการบันทึกข้อมูลต่างๆ ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในปัจจุบันนี้นิยมใช้คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บข้อมูล นอกจากนี้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้โดยผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ฉะนั้นการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นย่อมจะเป็นการจัดเก็บในลักษณะที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการจดบันทึกไว้ในกระดาษที่อาจชำรุดไปตามกาลเวลาและสภาพอากาศของแต่ละภูมิภาค ประเทศ ประหยัดพื้นที่ และระยะเวลาในการจัดเก็บ อีกทั้งยังเป็นการประหยัดทรัพยากรธรรมชาติอีกทางหนึ่งด้วย หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเริ่มเล็งเห็นถึงความสำคัญในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บฐานข้อมูลต่างๆ ในปัจจุบันการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นสามารถทำได้หลายรูปแบบทั้งในรูปแบบของไฟล์ข้อมูล (File) ตัวอักษร (Real Text) ภาพนิ่ง (Real Picture) ภาพเคลื่อนไหว (Real Video) เสียง (Real Audio) และกราฟิก (Animation Graphic)

1) การจัดเก็บข้อมูลแบบรูปภาพ

การจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบของรูปภาพนั้นสามารถทำได้อย่างสะดวกและง่ายดายโดยใช้อุปกรณ์ต่อเชื่อมคอมพิวเตอร์ (Scanner) ที่มีหน้าที่ในการเปลี่ยนแปลงภาพต้นฉบับ (รูปถ่าย ตัวอักษรบนกระดาษ ภาพวาด) ให้เป็นข้อมูล เพื่อสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ในการแสดงผลที่หน้าจอคอมพิวเตอร์ ทำให้สามารถแก้ไข ตกแต่งเพิ่มเติม และจัดเก็บข้อมูลได้

³⁹ สำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2554). การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2555, จาก http://www.etcommission.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=179&Itemid=180&lang=th

2) การจัดเก็บข้อมูลแบบตัวอักษร

การจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบของตัวอักษร นอกจากการพิมพ์ในแฟ้มเอกสารของเวิร์ดโปรเซสเซอร์แล้ว ก็สามารถใช้สแกนเนอร์เอกสารและเก็บไว้เป็นแฟ้มเอกสารได้ นอกจากนี้เทคโนโลยีปัจจุบันสามารถใช้โปรแกรมที่สนับสนุน OCR (Optical Characters Recognize) มาแปลงแฟ้มภาพเป็นเอกสารออกมาเป็นแฟ้มข้อมูลที่สามารถแก้ไขได้

3) การจัดเก็บข้อมูลในระบบเครือข่ายภายใน (LAN)

Local Area Network หรือ LAN คือกลุ่มเครื่องคอมพิวเตอร์ (โดยทั่วไปจะเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล) ที่มีไว้เพื่อเป็นการร่วมใช้ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และข้อมูลร่วมกัน ความหมายของ LAN คือการเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์เข้าด้วยกันโดยผ่านสื่อที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงหรืออาจกล่าวได้ว่า LAN เป็นระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ทำงานในพื้นที่ขนาดเล็กเพื่อแบ่งปันข้อมูลและทรัพยากร เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วเครื่องคอมพิวเตอร์ก็จะสามารถติดต่อถึงกันได้⁴⁰

นอกเหนือจากเจ้าของข้อมูลที่จะเป็นผู้เก็บรักษาข้อมูลส่วนตัวของตนเองไว้ในคอมพิวเตอร์ส่วนตัวแล้ว ข้อมูลส่วนบุคคลยังสามารถเก็บรวบรวมอยู่ในแหล่งอื่นๆ ได้อีกซึ่งสามารถแยกประเภทของแหล่งที่เก็บข้อมูลส่วนบุคคลได้ ดังนี้

- 1) ข้อมูลด้านการศึกษา แหล่งที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น มหาวิทยาลัย วิทยาลัย โรงเรียน เป็นต้น
- 2) ข้อมูลด้านฐานะทางการเงิน แหล่งที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น ธนาคาร บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เป็นต้น
- 3) ข้อมูลด้านสุขภาพ แหล่งที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น คลินิก โรงพยาบาล สาธารณสุข ศูนย์อนามัย เป็นต้น
- 4) ข้อมูลด้านอาชญากรรม แหล่งที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานศาลยุติธรรม เป็นต้น
- 5) ข้อมูลด้านการทำงาน แหล่งที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น บริษัท ห้างร้าน หน่วยงานของรัฐ เป็นต้น

2.6.2 หลักการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลอย่างมีคุณภาพและได้สัดส่วน

หมายความว่า ข้อมูลส่วนบุคคลที่ทำการประมวลผลต้องมีความเกี่ยวข้องพอเพียงและได้สัดส่วนกับวัตถุประสงค์ในการใช้ หรือที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว มิใช่จะทำการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลใดๆ ในปริมาณเท่าใดก็ได้ และข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวจะต้องเป็น

⁴⁰ นันทิพย์ บุญเกิด. (2548). ความรับผิดชอบทางอาญากรณีละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล: ศึกษาเฉพาะกรณีข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บในระบบคอมพิวเตอร์. หน้า 18-20.

ข้อมูลที่ต้องสมบูรณ์และปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอตลอดเวลาที่มีการประมวลผลและใช้ข้อมูลส่วนบุคคล

อย่างไรก็ดี หลักการในเรื่องนี้ยังมีข้อพิจารณาเพิ่มเติมว่า ห้ามมิให้นายทะเบียนผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทำการจัดเก็บและประมวลข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่เป็น “ข้อมูลละเอียดอ่อนหรือ Sensitive data” เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูลอย่างชัดแจ้ง ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับกำเนิด เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ข้อมูล DNA การใช้ชีวิตทางเพศ รสนิยมด้านต่างๆ ความเชื่อทางศาสนา ปรัชญา ความเชื่อเกี่ยวกับลัทธิการเมือง เป็นต้น

2.6.3 หลักการระบுவัตถุประสงค์และระยะเวลาการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล

หมายความว่า การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องมีการระบுவัตถุประสงค์แห่งการนั้นก่อนหรือในเวลาที่ทำการประมวลผลข้อมูล การใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในภายหลังสามารถกระทำได้เฉพาะเพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือเพื่อการอื่นที่ไม่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว ในกรณีเช่นนี้จะต้องระบுவัตถุประสงค์การใช้ที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นทุกคราวด้วย

ระยะเวลาการจัดเก็บและใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ต้องไม่เกินระยะเวลาเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้

2.6.4 หลักการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลอย่างจำกัด

ข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องไม่ถูกเปิดเผยเข้าถึงหรือใช้เพื่อการอย่างอื่นนอกเหนือไปจากวัตถุประสงค์หรือเพื่อการอื่นที่ไม่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้แล้ว เว้นแต่กรณีต่อไปนี้

- 1) โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูล หรือ
- 2) โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการป้องกันรักษาความมั่นคงของชาติ ความสงบเรียบร้อยของสังคม ประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษากฎหมายหรือเพื่อประโยชน์มหาชนอื่นๆ

นอกจากนี้บุคคลใดจะนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นไปเปิดเผยโดยผู้เป็นเจ้าของข้อมูลมิได้ให้ความยินยอมไม่ได้ การเปิดเผยนั้นไม่ว่าจะทำให้เจ้าของข้อมูลเสียหายหรือไม่ก็ตาม ถือเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนบุคคลทั้งสิ้น หากเจ้าของข้อมูลไม่ได้อนุญาต และแม้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอนุญาตแล้วก็ตาม ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลมีสิทธิขอให้เลิกการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ทุกเมื่อ

การใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีรูปแบบการใช้บริการซึ่งสามารถกระทำได้หลายรูปแบบ เช่น ข้อความ เสียง และรูปภาพ เป็นต้น นอกจากนี้ประเภทของบริการในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตยังมีอีกหลายรูปแบบ ได้แก่

1) จดหมายหรือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Mail หรือ e-Mail) เป็นบริการชนิดหนึ่งในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่บริการส่งจดหมายหรือข้อความหรือข้อมูลต่างๆทางคอมพิวเตอร์ไปยังผู้รับในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าผู้รับหรือผู้ส่งจะอยู่ห่างไกลหรือคนละประเทศกันก็ตาม การส่งด้วยวิธีนี้มีประสิทธิภาพเหนือกว่าการส่งจดหมายทั่วไปเพราะสามารถที่จะส่งแฟ้มข้อมูลไม่ว่าจะเป็น โปรแกรม รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว เสียง ไปถึงผู้รับปลายทางได้เพียงเวลาไม่กี่วินาทีเพียงแต่ผู้รับจะต้องมีอีเมลแอดเดรส (e-Mail Address) ในอีเมลแอดเดรสแต่ละอันจะมีเครื่องมือต่างๆ ในการให้บริการ ได้แก่ ตู้เก็บจดหมาย (Inbox) ตู้เก็บจดหมายเตรียมส่ง (Outbox) ตู้ส่งจดหมายไปแล้ว (Sent Items) และถังขยะไว้เก็บจดหมายที่ต้องการลบทิ้ง (Deleted Items)

2) เวิลด์ ไวด์ เว็บ (World Wide Web หรือ WWW.) คือ ศูนย์รวมข้อมูลจำนวนมหาศาลที่สามารถเชื่อมโยงได้จากคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ข้อมูลดังกล่าวอาจอยู่ในรูปของตัวอักษร รูปภาพ เสียง หรือภาพเคลื่อนไหว ข้อมูลเหล่านี้สามารถเรียกดูได้ผ่านทางบราวเซอร์ (Browser) ซึ่งเป็นโปรแกรมที่สร้างขึ้นเพื่อใช้แสดงข้อมูลต่างๆ ที่อยู่บนเว็บไซต์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต⁴¹

3) IRC (Internet Relay Chat) คือ การให้บริการสนทนาทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีผู้สนทนาได้หลายคนพร้อมกัน จะทำเป็นกลุ่มก็ได้และอาจสนทนาหลายๆ กลุ่มพร้อมกันก็ได้ โดยใช้บริการที่สามารถที่จะตอบโต้กันได้ทันที โดยการพิมพ์ข้อความ หรือใช้เสียง หรือส่งรูปภาพก็ได้

4) Usenet/News Groups เป็นบริการเข้าสู่ข่าวสารข้อมูลของกลุ่มสนทนาแลกเปลี่ยนข่าวสาร ปัญหา ข้อเสนอแนะต่างๆ แสดงความคิดเห็น โดยจะมีศูนย์กลางคอมพิวเตอร์ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลและกระจายข่าวไปยังสมาชิกเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสาร ในระบบนี้จะมีลักษณะคล้ายกระดานข่าว และในหัวข้อสนทนาโปรแกรมนี้จะมียี่ห้อของกลุ่มสนทนาให้เลือกตามความต้องการ เพื่อส่งข่าวหรืออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยเฉพาะกลุ่มผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน ทั้งนี้ผู้ร่วมอภิปรายจะส่งข้อความไปยังกลุ่ม และผู้อ่านภายในกลุ่มจะมีการส่งตอบข้อความกลับมา โปรแกรมนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากเพราะสามารถที่จะได้รับทราบข้อมูลจากบุคคลที่หลากหลาย

5) กระดานข่าว (Bulletin Board System) เป็นบริการที่ผู้ใช้บริการสามารถฝากข่าวถึงผู้อื่น หรือสามารถที่จะถามคำถามถึงผู้อื่นได้โดยการตั้งกระทู้คำถามลงไปในกระดานข่าว เมื่อมีคนมาเห็นหรือต้องการตอบก็จะทำการตอบคำถามนั้น ซึ่งผู้ที่ตอบคำถามอาจมีหลายคนจนเป็นประเด็น

⁴¹ สำนักงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. (2546). E-Commerce FAQ คำถามนี้มีคำตอบ. หน้า 18.

ถกเถียงกันได้ กระดานข่าวเป็นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น จึงทำให้เป็นที่ชุมนุมของผู้ที่สนใจในเรื่องคล้ายๆ กัน

2.6.5 หลักการป้องกันรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้จัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลต้องจัดระบบการป้องกันรักษาความปลอดภัยของข้อมูลอย่างเพียงพอ เพื่อมิให้ข้อมูลส่วนบุคคลเสี่ยงต่อความสูญหาย การเข้าถึง การถูกทำลาย การใช้หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือการเปิดเผยข้อมูลโดยบุคคลอื่นซึ่งปราศจากอำนาจ

2.6.6 หลักเปิดเผยโปร่งใส

ได้แก่ การประกาศนโยบายในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบถึงกระบวนการจัดเก็บ รวบรวม นำไปใช้ ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคล นอกจากนี้ระบบการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลต้องแสดงให้เห็นได้ถึงความมีอยู่และประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล วัตถุประสงค์ของการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนชื่อและสถานที่ตั้งของนายทะเบียนผู้ทำหน้าที่ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อให้เจ้าของข้อมูลทราบด้วย

วิธีการประมวลผลโดยเปิดเผยโปร่งใยังหมายถึงระบบที่เอื้ออำนวยให้บุคคลสามารถได้รับข้อมูลโดยไม่ต้องใช้เวลามาก ไม่ต้องใช้ความรู้พิเศษ ไม่ต้องเดินทาง และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินสมควร

หลักการเปิดเผยข้อมูลนั้น เจ้าของเว็บไซต์ผู้ให้บริการจะต้องประกาศนโยบายรักษาความเป็นส่วนตัว หรือนโยบายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความชัดเจน โดยระบุถึงวิธีการจัดเก็บ และใช้ข้อมูลเหล่านั้น สารสำคัญของหลักการเปิดเผยข้อมูล คือ ควรมีการประกาศนโยบายให้ทราบโดยทั่วกัน หากมีการปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาแนวนโยบายหรือแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ก็ควรเปิดเผยหรือประกาศไว้ให้ชัดเจน รวมทั้งให้ข้อมูลใดๆ ที่สามารถระบุเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐ ผู้ให้บริการ ที่อยู่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลด้วย⁴²

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งถือหลักว่า “ปกปิดเป็นหลัก เปิดเผยเป็นข้อยกเว้น” นั้น อาจแยกพิจารณาได้ 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเป็นการเฉพาะตัวของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน และเมื่อบุคคลนั้นมีคำขอเป็นหนังสือ ผู้ที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นจะต้องให้บุคคลนั้นหรือผู้กระทำการแทนบุคคลนั้นได้ตรวจสอบหรือได้รับสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น

กรณีที่ 2 การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของผู้ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร (บุคคลที่สาม) มีเงื่อนไข ดังนี้

⁴² แหล่งเดิม.

1) ผู้ควบคุมดูแลข้อมูลจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมิได้

2) หากเจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใด อาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด แต่ทั้งนี้ต้องใช้เวลาอันสมควรที่ผู้นั้นอาจเสนอคำคัดค้านได้ ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

โดยหลักแล้วหน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมิได้ แต่อย่างไรก็ตามการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลโดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เป็นเจ้าของข้อมูลก่อนมีข้อยกเว้นในกรณีดังต่อไปนี้

1) เป็นการเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตน เพื่อการนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

2) เป็นการใช้ข้อมูลตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น

3) เป็นการเปิดเผยต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้านการวางแผนหรือการสถิติ หรือสำมะโนต่างๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น

4) เป็นการให้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย โดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลใด

5) เป็นการเปิดเผยต่อหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา เพื่อการตรวจสอบคุณค่าในการเก็บรักษา

6) เป็นการเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อการป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าเป็นคดีประเภทใดก็ตาม

7) เป็นการให้ซึ่งจำเป็นเพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิต หรือสุขภาพของบุคคล

8) เป็นการเปิดเผยต่อศาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว

9) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

กรณีต่างๆ ที่กฎหมายบัญญัติเป็นข้อยกเว้นไว้ล้วนแต่เป็นกรณีที่มีความสำคัญ เช่น เป็นการรักษาประโยชน์สาธารณะ หรือเป็นการรักษาสุขภาพหรือชีวิตของบุคคล ฯลฯ และแม้ว่า

กฎหมายจะอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังกล่าวได้ แต่การเปิดเผยดังกล่าวก็ต้องคำนึงถึงการคุ้มครองประโยชน์ส่วนบุคคลด้วย กล่าวคือ จะต้องทำให้มีผลกระทบกระเทือนอันเกิดจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวแก่บุคคลให้น้อยที่สุด⁴³

2.6.7 หลักการมีส่วนร่วมของเจ้าของข้อมูล

หลักการนี้เป็นข้อสำคัญอย่างยิ่งเพราะบัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลธรรมดาผู้เป็นเจ้าของข้อมูลไว้ดังนี้ บุคคลธรรมดาผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ย่อมมีสิทธิดังต่อไปนี้

- 1) ได้รับแจ้งหรือได้รับคำยืนยันจากนายทะเบียนผู้ประมวลข้อมูลว่าได้ทำการประมวลใช้หรือส่งโอนข้อมูลส่วนบุคคลของตนหรือไม่
- 2) ได้รับการติดต่อจากนายทะเบียนฯ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของตน
 - (1) ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม
 - (2) โดยปราศจากค่าใช้จ่ายหรือเสียค่าใช้จ่ายที่ไม่มากจนเกินไป
 - (3) โดยลักษณะวิธีการที่เหมาะสม
 - (4) ในรูปแบบวิธีการที่ตนสามารถเข้าใจได้โดยง่าย
- 3) ได้รับคำชี้แจงหรือเหตุผลเมื่อคำร้องที่ตนได้ร้องขอตามข้อ (1) และ (2) ข้างต้นถูกปฏิเสธ และได้รับโอกาสที่จะโต้แย้งอุทธรณ์การปฏิเสธนั้น และ
- 4) ได้แย้งคัดค้านการประมวลข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับตน และในกรณีที่การโต้แย้งคัดค้านนั้นเป็นฝ่ายชนะ ให้ลบหรือทำลาย ให้แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องให้สมบูรณ์ หรือให้แก้ไขเพิ่มเติมซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลของตน

2.6.8 หลักข้อจำกัดในการส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่บุคคลอื่นข้ามพรมแดน

หลักการนี้มุ่งคุ้มครองป้องกันมิให้มีการส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลออกไปยังผู้รับในประเทศซึ่งมิได้มีระบบกฎหมายและวิธีปฏิบัติที่ไม่สามารถให้หลักประกันและคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างเพียงพอ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว หรือมีสัญญาส่งโอนข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างกันที่ให้หลักประกันอย่างเพียงพอเท่านั้น

2.6.9 หลักความรับผิดชอบของนายทะเบียน

นายทะเบียนผู้ทำการประมวลข้อมูลส่วนบุคคลต้องรับผิดชอบดำเนินการประมวลข้อมูลให้เป็นไปตามหลักการทั้ง 8 ประการที่กล่าวมาข้างต้นอย่างเคร่งครัด

การฝ่าฝืนหลักการดังกล่าวหรือละเลยก่อให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลส่วนบุคคล นายทะเบียนต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญาและจะต้องรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

⁴³ Bidtohome. (2554). การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2555, จาก <http://www.doi.go.th/secretary/images/medias/secretary/file/news/persernal3.pdf>

เพื่อกระทำการแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง ลบ หรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคล และเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้วแต่กรณีด้วย

จากหลักการพื้นฐานในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลข้างต้น มีข้อสังเกตเกี่ยวกับหลักการพื้นฐานและสิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล 4 ประการ ดังนี้

1) บทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นให้การคุ้มครองแก่บุคคลธรรมดาทุกคนที่อาศัยอยู่ในอาณาเขตของรัฐโดยไม่จำกัดสัญชาติ เชื้อชาติใดๆ ทั้งสิ้น เช่น กฎหมายของสหภาพยุโรป (EU Directive 1995) ให้ความคุ้มครองแม้บุคคลนั้นมิได้เป็นคนของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป แต่มีถิ่นที่อยู่ในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป เป็นต้น สำหรับบางประเทศความคุ้มครองได้ขยายครอบคลุมถึงบุคคลธรรมดาที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

2) บทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นใช้บังคับกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั้งโดยระบบคอมพิวเตอร์และด้วยวิธีการธรรมดา

3) บทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นอาจใช้บังคับกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานต่างๆ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

4) บทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับควบคุมการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ดังนั้น ฝ่ายนิติบัญญัติของแต่ละประเทศหรือคู่สัญญาตามข้อตกลงระหว่างประเทศจึงอาจเพิ่มเติมหลักเกณฑ์มาตรการอื่นในกฎหมายหรือในข้อตกลงแล้วแต่กรณีเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอีกได้

จากหลักการพื้นฐานในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จะเห็นได้ว่าการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจะมีประสิทธิภาพปลอดพ้นจากการล่วงละเมิดโดยบุคคลอื่นได้ ก็ต่อเมื่อเพิ่มความสามารถในการควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลโดยเจ้าของข้อมูลเพื่อมิให้ถูกนำไปเผยแพร่และใช้ข้อมูลโดยมิชอบโดยบุคคลอื่น หรือผู้เป็นเจ้าของข้อมูลเป็นผู้เลือกกว่าต้องการให้ข้อมูลถูกใช้หรือเปิดเผยโดยใครและเวลาใดซึ่งเรียกว่า “ทฤษฎีการควบคุม” ดังนั้น ประเทศที่มีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจึงมักยกร่างกฎหมายที่มีกลไกกระบวนการควบคุมลักษณะดังกล่าว ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับประเทศไทยในการยกร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลต่อไปในอนาคต

2.7 หลักการสำคัญในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ

การให้ความสำคัญคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีรากฐานและแนวความคิดมาจากประเทศในกลุ่มภาคพื้นยุโรป ซึ่งองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ เหล่านี้ได้จัดทำแนวทางในการให้ความสำคัญคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยมีหลักการสำคัญ ดังต่อไปนี้⁴⁴

2.7.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948⁴⁵ (Universal Declaration of Human Rights)

เมื่อย้อนไปถึงช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จะเห็นได้ว่าประเทศต่างๆ ได้ร่วมกันก่อตั้งองค์การสหประชาชาติ และได้มีการจัดทำกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญที่ยอมรับถึงสิทธิมนุษยชนขึ้น กฎบัตรนี้นับเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการยอมรับสิทธิมนุษยชนในระดับโลก อย่างไรก็ตามแม้จะมีบทบัญญัติที่แสดงถึงภารกิจที่สำคัญของสหประชาชาติในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน แต่ก็ได้บัญญัติถึงสิทธิมนุษยชนไว้ในรายละเอียด และไม่ได้จำแนกประเภทต่างๆ ของสิทธิมนุษยชนไว้

ต่อมาได้มีการตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและจัดทำร่างปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 ซึ่งที่ประชุมสมัชชาแห่งสหประชาชาติได้ลงมติยอมรับเป็นเอกฉันท์เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 (United Nations Declaration of Human Rights) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนซึ่งรับรองโดยสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ (Universal Declaration of Human Rights) เกิดขึ้นมาด้วยวัตถุประสงค์ที่จะให้มืองค์กรหนึ่งทำหน้าที่ในการปกป้องสิทธิมนุษยชนในระดับระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตามปฏิญญาดังกล่าวมิได้ก่อพันธะทางกฎหมายผูกพันรัฐสมาชิก การคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวก็ยังคงขึ้นอยู่กับการออกกฎหมายภายในของรัฐต่างๆ ในการคุ้มครองสิทธิดังกล่าว แต่ปฏิญญานี้ก็นับได้ว่าเป็นแนวทางสำหรับการที่รัฐต่างๆ นำไปพิจารณาเพื่อออกกฎหมายของตนต่อไป

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาโดยเนื้อหาของปฏิญญาแล้วถือเป็นเอกสารลายลักษณ์อักษรฉบับแรกที่บัญญัติคุ้มครองสิทธิของบุคคลในอันที่จะไม่ถูกรบกวน โดยบัญญัติไว้ในข้อ 12 ว่า

“การเข้าแทรกแซงโดยพลการในกิจการส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การส่งข่าวสาร ตลอดจนการโจมตีเกียรติยศและชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะกระทำมิได้ ทุกๆ คนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากการแทรกแซงและโจมตีดังกล่าว” (No one shall be subjected to

⁴⁴ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. (2544). โครงการพัฒนากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ. หน้า 96-102.

⁴⁵ จรัญ โฆษณานันท์. (2545). สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน ปรัชญา กฎหมายและความเป็นจริง ทางสังคม. หน้า 545-551.

arbitrary inference with his privacy, family home or correspondence, or to attacks upon his honors and reputation. Everyone has the right to the protection of the law against such interference or attacks)

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมของการละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลจากการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น การนำภาพหรือข้อมูลของผู้อื่นไปเผยแพร่ก็เท่ากับเป็นการล่วงละเมิดในข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่น เป็นการโจมตีเกียรติยศชื่อเสียงของบุคคลนั้นซึ่งเป็นสิ่งที่กระทำมิได้ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดีปญญาสากลฉบับนี้มีฐานะเป็นเพียงหลักการที่กำหนดสิทธิมนุษยชนให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกประเทศเท่านั้น ไม่ได้มีสภาพบังคับให้ทุกประเทศสมาชิกต้องปฏิบัติตาม จึงมีความพยายามในการใช้กลไกอื่นเพื่อให้สิทธิต่างๆ ในปญญาสากลฉบับนี้มีผลในทางกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อส่งผลไปยังประเทศสมาชิกให้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในกฎหมายภายในของประเทศตน อันเป็นการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศกลุ่มสมาชิกให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลจริงจึงตามความมุ่งหมายของปญญานี้

2.7.2 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966⁴⁶
(International Covenant on Civil and Political Rights 1966)

ภายหลังจากมีการจัดทำปญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนต่อมาก็มีการจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่ออนุวัติการให้ประเทศที่เป็นภาคีสมาชิกกระทำการตามข้อผูกพันตามที่บัญญัติไว้ในหลักเกณฑ์ของกติการะหว่างประเทศ ข้อตกลงระหว่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 (International Covenant on Civil and Political Rights 1966) ข้อ 17 ซึ่งบัญญัติว่า

1) บุคคลจะไม่ถูกแทรกแซงในความเป็นอยู่ส่วนตัว ครอบครัว เคหสถานหรือการติดต่อสื่อสารโดยพลการหรือมิชอบด้วยกฎหมาย (No one shall be subjected to arbitrary unlawful interference with his privacy, family, home or correspondence, or to unlawful attacks on his honour and reputation)

2) บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากการแทรกแซงหรือลบลู่เช่นนั้น (Everyone has the right to the protection of the law against such interference or attacks)

จะเห็นได้ว่าข้อที่ 17 นี้มุ่งคุ้มครองบุคคลมิให้ถูกแทรกแซงในความเป็นอยู่ส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน หรือการติดต่อสื่อสารทั้งโดยพลการหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ยังรวมถึงการไม่ถูกลบลู่เกียรติยศ ชื่อเสียง เกียรติคุณ ซึ่งมีลักษณะเนื้อหาคล้ายกับข้อ 12 ของ

⁴⁶ แหล่งเดิม. หน้า 556.

ปัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ เพียงแต่กติการะหว่างประเทศนี้ก่อให้เกิดภาระหน้าที่ต่อประเทศที่เป็นภาคีสมาชิก ในอันที่จะต้องกำหนดมาตรการใดๆ ไว้ในกฎหมายของประเทศตน เพื่อให้มีการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลซึ่งรวมไปถึงสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างจริงจังอีกด้วย เพราะการละเมิดและแทรกแซงข้อมูลส่วนบุคคลจากบริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นสามารถเกิดขึ้นได้กับบุคคลทุกคน หากไม่มีกฎหมายบัญญัติเพื่อคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลจากการกระทำละเมิดแล้ว อาจเกิดผลเสียต่อประชากรในประเทศที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เพื่อคุ้มครองและลงโทษผู้กระทำละเมิด ทั้งยังไม่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อชาวต่างประเทศที่จะเข้ามาทำธุรกรรมโดยผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ในประเทศไทย

2.7.3 สนธิสัญญาคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน (The Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms)

สนธิสัญญาคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน (The Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms) หรือที่เรียกว่า สนธิสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน The European Convention on Human Rights หรือ ECHR มีวัตถุประสงค์มุ่งคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานในยุโรป สนธิสัญญานี้จัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป โดยให้สิทธิบุคคลใดๆ ที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยรัฐสมาชิกสามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลนี้ได้ แม้ว่าคำตัดสินจะไม่มีผลผูกพันทางกฎหมายโดยอัตโนมัติ แต่ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายได้ แนวคิดทางกฎหมายของการจัดตั้งศาลนี้นับเป็นพัฒนาการอีกขั้นหนึ่งเนื่องจากให้สิทธิปัจเจกชนนำคดีขึ้นสู่ศาลได้ อันเป็นแนวคิดที่แตกต่างจากเดิมซึ่งรัฐเท่านั้นจักเป็นบุคคลตามกฎหมายระหว่างประเทศ⁴⁷

นอกจากนี้หากพิจารณาสนธิสัญญาแห่งสหภาพยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (The European Convention on Human Rights) จะพบว่า มาตรา 8 ซึ่งบัญญัติว่า

1) บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการเคารพในชีวิตส่วนตัว ชีวิตครอบครัว ที่อยู่อาศัย และการติดต่อสื่อสาร

2) รัฐไม่ควรเข้าไปแทรกแซงสิทธิดังกล่าว เว้นแต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับกฎหมายและความจำเป็นในสังคมประชาธิปไตย เพื่อผลประโยชน์ทางความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยของสาธารณะ หรือความผาสุกทางเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อป้องกันการจลาจล หรืออาชญากรรม เพื่อป้องกันสุขภาพ หรือศีลธรรม หรือเพื่อป้องกันซึ่งสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

⁴⁷ ทณาริปี ทองรวีวงศ์ ข เล่มเดิม. หน้า 33-36.

2.7.4 องค์การเพื่อความร่วมมือทางด้านการเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD)

หลักการสำคัญในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขององค์การเพื่อความร่วมมือทางด้านการเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) ในปี ค.ศ. 1980 OECD ได้กำหนดแนวทางในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลภายใต้หลักการสำคัญ 8 ประการ ดังนี้

1) หลักข้อจำกัดในการจัดเก็บข้อมูล (Collection Limitation Principle) กล่าวคือ ในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ข้อมูลที่ได้รับจะต้องได้มาโดยวิธีการที่ถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย โดยต้องให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลรับทราบและยินยอม

2) หลักคุณภาพของข้อมูล (Data Quality Principle) กล่าวคือ ข้อมูลสารสนเทศที่จัดเก็บควรเป็นข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ในการใช้ และต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง สมบูรณ์ และปรับปรุงให้ตรงตามความเป็นจริงอยู่เสมอ

3) หลักการกำหนดวัตถุประสงค์ (Purpose Specification Principle) กล่าวคือ ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บข้อมูลก่อนที่จะมีการจัดเก็บข้อมูลนั้น

4) หลักการใช้ข้อมูลอย่างจำกัด (Use Limitation Principle) กล่าวคือ การเปิดเผยข้อมูล จะกระทำโดยขัดต่อวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บมิได้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูล หรือได้รับอนุญาตตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด

5) หลักการรักษาความปลอดภัย (Security Safeguard Principle) กล่าวคือ จะต้องจัดให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัยในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อป้องกันความเสี่ยง การเข้าถึง การทำลาย การใช้ การเปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือการเปิดเผยข้อมูลโดยมิได้รับอนุญาต

6) หลักการเปิดเผยข้อมูล (Openness Principle) กล่าวคือ จะต้องมีการกำหนดนโยบายทั่วไปในการเปิดเผยข้อมูลหลักฐานที่ต้องใช้เพื่อแสดงในการขอให้มีการเปิดเผยข้อมูล และที่อยู่ของผู้ทำหน้าที่เก็บรักษาข้อมูล

7) หลักการมีส่วนร่วมของปัจเจกชน (Individual Participation Principle) กล่าวคือ กำหนดให้ปัจเจกชนมีสิทธิดังต่อไปนี้

(1) ได้รับข้อมูลจากผู้เก็บรักษาข้อมูล หรือได้รับคำตอบจากผู้เก็บรักษาข้อมูล ไม่ว่าจะมิข้อมูล หรือไม่ก็ตาม

(2) หากมีการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเช่นว่านั้น บุคคลดังกล่าวจะต้องได้รับการติดต่อจากผู้จัดเก็บข้อมูลในเวลาที่เหมาะสม หากมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจะต้องไม่สูงเกินไปนัก โดยวิธีการที่เหมาะสม และข้อมูลที่ได้รับจะต้องเข้าใจได้โดยง่าย

(3) ต้องมีการชี้แจงเหตุผลกรณีได้รับการปฏิเสธคำขอ และสามารถอุทธรณ์คำปฏิเสธดังกล่าวได้

(4) กรณีมีการพิจารณาตามคำขอของผู้อุทธรณ์ หากมีการพิจารณาและเห็นชอบตามคำขออุทธรณ์ ก็อาจต้องลบล้าง แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือทำข้อมูลดังกล่าวให้สมบูรณ์ตามมติในการพิจารณาอุทธรณ์นั้น

8) หลักความรับผิดชอบ (Accountability Principle) กล่าวคือ ผู้เก็บรักษาข้อมูลจะต้องรับผิดชอบไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลข้างต้น

2.7.5 หลักการสำคัญในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรป (The EU Directive 95/46/EC)

ในปี ค.ศ. 1995 สหภาพยุโรปได้ออกหลักเกณฑ์ที่มีชื่อว่า “Directive 95/46/EC of the Protection of Individuals with regard to the processing of Personal data and on the free movement of such data” เพื่อผลักดันให้กฎหมายในหมู่ประเทศสมาชิกมีความสอดคล้องกันในการให้หลักประกันที่ดีเพียงพอต่อการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของพลเมืองของประเทศสมาชิกโดยปราศจากข้อจำกัดที่เกิดจากความแตกต่างกันของกฎหมาย กฎเกณฑ์ทางสังคมและวัฒนธรรม โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน Directive ดังกล่าว

ต่อมาในปี ค.ศ. 2002 สหภาพยุโรปได้ออกหลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพิ่มเติมอีก คือ “Directive 2002/58/EC concerning the processing of Personal Data and the protection of privacy in the electronic communications sector (Directive on privacy and electronic communications)” โดยกำหนดให้ผู้ให้บริการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีมาตรการในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เช่น จัดให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัย และรักษาความลับของข้อมูลที่ส่ง หรือการลบข้อมูลเมื่อหมดความจำเป็น เป็นต้น

ทั้งนี้ Directive 95/46/EC of the Protection of Individuals with regard to the processing of Personal data and on the free movement of such data ได้บัญญัติขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแนวทางในการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสมาชิกให้สอดคล้องกัน โดยคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานและเสรีภาพของบุคคล (Fundamental Rights and Freedoms of Natural Persons) โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นส่วนตัวของบุคคล (Right to privacy) และนอกจากนี้เพื่อป้องกันการห้ามส่งผ่านข้อมูลส่วนบุคคลภายในประเทศสมาชิกโดยการอ้างเหตุผลเพื่อคุ้มครองความเป็นส่วนตัว

อย่างไรก็ดีเพื่อให้เข้าใจถึงหลักเกณฑ์ของ Directive 95/46/EC มากยิ่งขึ้น จึงควรที่จะพิจารณาเกี่ยวกับคำนิยามศัพท์ที่สำคัญของหลักเกณฑ์ดังกล่าว ดังนี้⁴⁸

“ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data)” หมายถึง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการระบุตัวตนบุคคลไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เช่น เลขบัตรประจำตัวประชาชน (Identification Number) หรือข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางร่างกาย (Physical) จิตใจ (Mental) ฐานะ (Economic) เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และสังคม (Cultural or Social identity)

“การประมวลผลข้อมูล (Processing)” หมายถึง การดำเนินการหรือชุดการดำเนินการซึ่งใช้กับข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าจะเกิดขึ้นโดยวิธีการอัตโนมัติหรือไม่ เช่น การเก็บรวบรวม (Collection) การบันทึก (Recording) การจัดระเบียบเรียง (Organizations) การเก็บรักษา (Storage) การแก้ไขเพิ่มเติม (Adaptation or Alteration) การนำกลับมา (Retrieval) การหารือ (Consultation) การใช้ (Use) การเปิดเผย (Disclosure) โดยการส่ง (Transmission) การเผยแพร่ (Dissemination) หรือวิธีการอื่นๆ ที่ทำให้เข้าถึงข้อมูลได้ การจัดเก็บ (Alignment) หรือการรวมข้อมูล (Combination) การขัดขวาง (Blocking) การลบ (Erasure) หรือการทำลายข้อมูล (Destruction)

“ระบบการจัดเก็บข้อมูล (Personal data filing system)” หมายถึง ระบบข้อมูลส่วนบุคคลที่เข้าถึงได้ด้วยวิธีการโดยเฉพาะ (Specific criteria) ไม่ว่าจะเป็นการรวมเป็นศูนย์กลาง (Centralized) การแบ่ง (Decentralized) การกระจาย (Dispersed) และไม่ว่าจะแบ่งตามหน้าที่ การปฏิบัติงาน (Functional basis) หรือตามสภาพทางภูมิศาสตร์ (Geographical basis)

“ผู้ควบคุมข้อมูล (Controller)” หมายถึง บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หน่วยงานของรัฐ องค์กรหรือหน่วยงานอื่นใด ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานเดียวหรือร่วมกับหน่วยงานอื่น ซึ่งมีหน้าที่กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

“ผู้ประมวลผลข้อมูล (Processor)” หมายถึง บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หน่วยงานของรัฐ องค์กรหรือหน่วยงานอื่นใด ซึ่งประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในนามของผู้ควบคุมข้อมูล

“บุคคลที่สาม (Third party)” หมายถึง บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หน่วยงานของรัฐ องค์กรหรือหน่วยงานอื่นใด ที่มีอำนาจในการประมวลผลข้อมูล เว้นแต่เจ้าของข้อมูล ผู้ควบคุมข้อมูล ผู้ประมวลผลข้อมูล และบุคคลอื่นใดที่เป็นตัวแทนของผู้ควบคุมข้อมูล หรือผู้ประมวลผลข้อมูล

“ผู้รับ (Recipient)” หมายถึง บุคคลธรรมดา นิติบุคคล หน่วยงานของรัฐ องค์กรหรือหน่วยงานอื่นใด ที่เป็นผู้ได้รับข้อมูลไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่สามหรือไม่ เว้นแต่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่จะได้รับข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ในการสืบสวนสอบสวน

⁴⁸ ปิยะพร วงศ์เบ็ญสัจจ์. เล่มเดิม. หน้า 62-71.

“ความยินยอมของเจ้าของข้อมูล (The data subject’s consent)” หมายถึง การแสดงเจตนา โดยเฉพาะของเจ้าของข้อมูลในการตกลงให้ข้อมูลส่วนบุคคลของตนประมวลผลได้

สำหรับขอบเขตของหลักเกณฑ์ตาม Directive 95/46/EC ได้มีแนวทางการบังคับใช้ไว้ดังนี้

1) การประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลบังคับใช้ทั้งกรณีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ไม่ว่าจะโดยวิธีการอัตโนมัติ หรือโดยวิธีการอื่นใดก็ตาม โดยที่ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเป็นส่วนหนึ่งของระบบการจัดเก็บข้อมูล แต่ไม่ใช่บังคับกับการประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อย ความมั่นคงของรัฐ การบังคับตามกฎหมาย และการประมวลผลโดยบุคคลธรรมดาในเรื่องส่วนตัว หรือเรื่องภายในครอบครัว⁴⁹

2) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลจากเจ้าของข้อมูล ผู้ควบคุมข้อมูลต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งตาม EU Directive 95/46/EC ใช้คำว่า “ประมวลผล” แต่มีการบัญญัติคำนิยามให้ครอบคลุมทุกขั้นตอนตั้งแต่การเก็บ การใช้ การเปิดเผย การลบ การแก้ไข การจัดหมวดหมู่ และผู้ควบคุมข้อมูลต้องแจ้งแก่เจ้าของข้อมูลว่าข้อมูลได้ถูกเก็บรวบรวม รวมถึงรายละเอียดอื่นๆ เช่น ลักษณะของผู้ควบคุมข้อมูลและตัวแทนของผู้ควบคุมข้อมูล (The identity of the controller and of his representative) วัตถุประสงค์ของการประมวลผลข้อมูล เป็นต้น และในกรณีที่ข้อมูลนั้นไม่ได้มาจากผู้เป็นเจ้าของข้อมูล ผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องแจ้งแก่เจ้าของข้อมูลในเวลาที่ได้ดำเนินการใดๆ กับข้อมูลนั้น หรือได้มีการเปิดเผยข้อมูลนั้นต่อบุคคลที่สาม

3) รัฐสมาชิกต้องกำหนดข้อยกเว้นสำหรับกรณีโดยไม่ใช่บังคับกับข้อมูลส่วนบุคคลที่ทำการประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ (National Security) การป้องกันประเทศ (Defence) ความปลอดภัยของสาธารณะ (Public security) การป้องกัน (The prevention) การสืบสวน (Investigation) และสอบสวน (Detection) การดำเนินคดีอาญา (Prosecution of criminal offences)

⁴⁹ EU Directive 95/46/EC, Article 3.

1. This Directive shall apply to the processing of personal data wholly or partly by automatic means, and to the processing otherwise than by automatic means of personal data which form part of a filing system or are intended to form part of a filing system.

2. This Directive shall not apply to the processing of personal data:- in the course of an activity which falls outside the scope of Community law, such as those provided for by Titles V and VI of the Treaty on European Union and in any case to processing operations concerning public security, defence, State security (including the economic well-being of the State when the processing operation relates to State security matters) and the activities of the State in areas of criminal law, by a natural person in the course of a purely personal or household activity.

จรรยาบรรณของวิชาชีพ (Ethics for regulated professions) ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ รวมถึงการเงิน (Monetary) งบประมาณและภาษี (Budgetary and Taxation matters) การประมวลผล โดยองค์กรที่มีหน้าที่ดูแลตรวจสอบตามที่กฎหมายกำหนด หรือเพื่อการคุ้มครองเจ้าของข้อมูล หรือ สิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือเพื่อวัตถุประสงค์ในการเขียนข่าวเพียงเท่าที่จำเป็นในการรักษา สมดุลระหว่างสิทธิความเป็นส่วนตัวและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงออก

4) ผู้ประมวลผลข้อมูลจะประมวลผลได้ก็ต่อเมื่อเจ้าของข้อมูลให้ความยินยอม โดยชัดแจ้ง หรือเป็นการปฏิบัติตามสัญญาที่เจ้าของข้อมูลเป็นคู่สัญญา หรือเจ้าของข้อมูลร้องขอ ให้ประมวลผลก่อนมีการเข้าทำสัญญา หรือเป็นหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูล หรือ การประมวลผลเพื่อคุ้มครองชีวิตของเจ้าของข้อมูล หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ สาธารณะ หรือการปฏิบัติตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของผู้ควบคุมข้อมูล หรือของบุคคลที่สาม ที่ได้รับข้อมูลนั้น หรือเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งปฏิบัติการโดยผู้ควบคุม ข้อมูล หรือบุคคลที่สามหรือคู่สัญญาที่ได้รับข้อมูลนั้น เว้นแต่การประมวลผลเป็นการขัดกับสิทธิ ขึ้นพื้นฐานและเสรีภาพของเจ้าของข้อมูล

5) กรณีที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลชนิดพิเศษหรือข้อมูลที่มีความอ่อนไหว (Special categories of data) ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ศาสนา ความเชื่อในลัทธิ สมาชิกของสมาคมการค้าหรือสหภาพแรงงาน สุขภาพ หรือพฤติกรรมทางเพศนั้น ห้ามมิให้มีการประมวลผล เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) เจ้าของข้อมูลให้ความยินยอมโดยชัดแจ้ง
- (2) การประมวลผลโดยมีวัตถุประสงค์เป็นการปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ของผู้ควบคุม ข้อมูลตามกฎหมายแรงงาน
- (3) การประมวลผลเพื่อคุ้มครองชีวิตของเจ้าของข้อมูลหรือบุคคลอื่นในกรณีที่ เจ้าของข้อมูลไม่สามารถให้ความยินยอมได้
- (4) การประมวลผลโดยชอบด้วยกฎหมายและรับรองโดยมูลนิธิ (Foundation) องค์กร (Association) หรือหน่วยงานที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร (any other non-profit-seeking body) โดย จุดประสงค์ในทางการเมือง ลัทธิ ศาสนา หรือสมาคมการค้าหรือสหภาพแรงงาน และการประมวลผล ดังกล่าวต้องเกี่ยวข้องกับสมาชิกของหน่วยงาน หรือบุคคลที่มีการติดต่อกับหน่วยงานนั้นเป็นการ ปกติดตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน และข้อมูลนั้นต้องไม่ถูกเปิดเผยต่อบุคคลที่สามโดยไม่ได้รับความ ยินยอมจากเจ้าของข้อมูล
- (5) การประมวลผลข้อมูลที่เจ้าของข้อมูลทำให้เป็นสาธารณะโดยชัดแจ้ง หรือ การประมวลผลเพื่อฟ้องร้อง ดำเนินการ หรือแก้ต่างคดี

(6) การประมวลผลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการให้ยา (Preventive Medicine) การวินิจฉัยโรค (Medical diagnosis) การรักษาพยาบาล (The provision of care or treatment) หรือ การดำเนินงานของสถานพยาบาล (The management of health-care service) หรือของแพทย์ (A Health Professional) ภายใต้กฎหมายเกี่ยวกับความลับทางวิชาชีพ (Professional secrecy)

(7) การประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอาญา (Offences) คำตัดสินการกระทำความผิดทางอาญา (Criminal convictions) หรือวิธีการเพื่อความปลอดภัย (Security measures) กระทำได้ภายใต้การควบคุมของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ และการประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษทางปกครอง (Administrative sanctions) หรือคำตัดสินในคดีแพ่ง (Judgement in civil cases) กระทำได้ภายใต้การควบคุมของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ

(8) การประมวลผลข้อมูลโดยมีวัตถุประสงค์ในการเขียนข่าว (Journalistic purposes) ศิลปะ (Artistic) หรือการประพันธ์ (Literary expression) เฉพาะในกรณีที่ไม่ขัดแย้งกับสิทธิความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูล

6) สิทธิของผู้เป็นเจ้าของข้อมูล ได้แก่

(1) สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลของเจ้าของข้อมูล เจ้าของข้อมูลมีสิทธิที่จะได้รับการยืนยันจากผู้ควบคุมข้อมูลว่าข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าของข้อมูลได้ถูกประมวลผลหรือไม่ ตลอดจนรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการประมวลผล ประเภทของข้อมูล และผู้รับข้อมูล เจ้าของข้อมูลมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่งข้อมูลที่ได้มีการประมวลผลแก่เจ้าของข้อมูล และให้ผู้ควบคุมข้อมูลแจ้งเหตุผลของการประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติแก่เจ้าของข้อมูล ทั้งนี้ โดยปราศจากข้อจำกัดเรื่องเวลา (Constratint at reasonable intervals) การประวิงเวลา (Excessive delay) และค่าใช้จ่ายที่มากเกินไป (Excessive expense) เจ้าของข้อมูลยังมีสิทธิที่จะแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง ลบข้อมูล หรือขัดขวาง การประมวลผลข้อมูลที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแนวทางนี้ และผู้ควบคุมข้อมูลต้องแจ้งแก่บุคคลที่สามที่ได้รับข้อมูลถึงการแก้ไขข้อมูล การลบ หรือการขัดขวางการประมวลผลข้อมูลดังกล่าวด้วย

(2) สิทธิของเจ้าของข้อมูลในการคัดค้าน เจ้าของข้อมูลมีสิทธิที่จะคัดค้านการประมวลผลข้อมูลของตนในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้สิทธิแก่เจ้าของข้อมูลในการคัดค้าน รวมถึงในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลประมวลผลข้อมูลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการตลาด (Purposes of direct marketing) หรือกรณีที่มีการเปิดเผยข้อมูลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการตลาด เจ้าของข้อมูลมีสิทธิที่จะได้รับการแจ้งก่อนมีการเปิดเผยข้อมูลต่อบุคคลที่สามและมีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลนั้น

นอกจากนี้ Directive 95/46/EC ยังกำหนดให้สิทธิแก่บุคคลที่จะไม่ต้องอยู่ภายใต้การตัดสินใจใดๆ ที่ได้มาจากการประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะประเมินลักษณะ

ส่วนบุคคล (Intended to evaluate certain personal aspects) เช่น การทำงาน (Performance at work) ความน่าเชื่อถือ (Creditworthiness) ความน่าไว้วางใจ (Reliability) การกระทำอื่นๆ (Conduct) เป็นต้น เว้นแต่การตัดสินใจที่เป็นไปเพื่อเข้าทำ หรือปฏิบัติการตามสัญญา หรือเจ้าของข้อมูลร้องขอเพื่อเข้าทำ หรือปฏิบัติการตามสัญญา หรือเจ้าของข้อมูลร้องขอเพื่อเข้าทำหรือปฏิบัติการตามสัญญา

7) หน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูล ได้แก่

(1) หน้าที่ในการประมวลผลข้อมูลอย่างมีคุณภาพซึ่ง Directive 95/46/EC ได้กำหนดให้ข้อมูลส่วนบุคคลต้องถูกดำเนินการภายใต้หลักการดังต่อไปนี้

(ก) ข้อมูลส่วนบุคคลต้องถูกประมวลผลอย่างเป็นธรรมและชอบด้วยกฎหมาย
(ข) ข้อมูลส่วนบุคคลต้องถูกจัดเก็บโดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน แน่นนอน และชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้จะต้องไม่มีการประมวลผลข้อมูลที่ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์นั้น เว้นแต่การประมวลผลข้อมูลที่มีวัตถุประสงค์ทางด้านประวัติศาสตร์ สถิติ หรือวิทยาศาสตร์ (historical, statistical or scientific purposes)

(ค) ข้อมูลส่วนบุคคลต้องมีความเพียงพอ (Adequate) ไม่มากเกินไป (Not Excessive) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บ หรือประมวลผลข้อมูลนั้น

(ง) ข้อมูลส่วนบุคคลต้องมีความถูกต้อง (Accurate) และเก็บเป็นปัจจุบัน (Kept up to Date) ข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บ หรือการประมวลผลต้องลบทิ้ง (Erased) หรือแก้ไขให้ถูกต้อง (Rectified)

(จ) ข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะเฉพาะของเจ้าของข้อมูล (Identification of Data Subject) ต้องไม่ถูกเก็บไว้นานเกินความจำเป็นตามวัตถุประสงค์ของการเก็บ หรือการประมวลผล และประเทศสมาชิกต้องกำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับข้อมูลที่ใช้ทางด้านประวัติศาสตร์ สถิติ หรือวิทยาศาสตร์ที่ต้องเก็บไว้เป็นเวลานาน

(2) หน้าที่ในการประมวลผลข้อมูลที่ชอบด้วยกฎหมาย การประมวลผลข้อมูลทำได้ในกรณีต่อไปนี้

(ก) เจ้าของข้อมูลให้ความยินยอมโดยชัดแจ้ง
(ข) การประมวลผลเป็นการปฏิบัติตามสัญญาที่เจ้าของข้อมูลเป็นคู่สัญญา หรือเจ้าของข้อมูลร้องขอให้ประมวลผลก่อนที่มีการเข้าทำสัญญา
(ค) การประมวลผลเป็นหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูล
(ง) การประมวลผลเพื่อคุ้มครองชีวิตของเจ้าของข้อมูล

(จ) การประมวลผลเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือการปฏิบัติตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของผู้ควบคุมข้อมูล หรือของบุคคลที่สามที่ได้รับข้อมูลนั้น

(ฉ) การประมวลผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งปฏิบัติการโดยผู้ควบคุมข้อมูล หรือบุคคลที่สาม หรือคู่สัญญาที่ได้รับข้อมูลนั้น เว้นแต่การประมวลผลเป็นการขัดกับสิทธิขั้นพื้นฐานและเสรีภาพของเจ้าของข้อมูล

(3) หน้าที่เกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่กระทบต่อความรู้สึก EU Directive 95/46/EC ได้กำหนดประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทบต่อความรู้สึก (Special categories of data) ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ศาสนา ความเชื่อในลัทธิ สมาชิกของสมาคมการค้าหรือสหภาพแรงงาน สุขภาพ หรือพฤติกรรมทางเพศ และห้ามมิให้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลชนิดพิเศษ เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) เจ้าของข้อมูลให้ความยินยอมโดยชัดแจ้ง

(ข) การประมวลผลโดยมีวัตถุประสงค์เป็นการปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลตามกฎหมายแรงงาน

(ค) การประมวลผลเพื่อคุ้มครองชีวิตของเจ้าของข้อมูลหรือบุคคลอื่นในกรณีที่เจ้าของข้อมูลไม่สามารถให้ความยินยอมได้

(ง) การประมวลผลโดยชอบด้วยกฎหมายและรับรองโดยมูลนิธิ (Foundation) องค์กร (Association) หรือหน่วยงานที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร (Any other non-profit-seeking body) โดยมีจุดประสงค์ในทางการเมือง ลัทธิ ศาสนา หรือสมาคมการค้าหรือสหภาพแรงงาน และการประมวลผลดังกล่าวต้องเกี่ยวข้องกับสมาชิกของหน่วยงาน หรือบุคคลที่มีการติดต่อกับหน่วยงานนั้นเป็นการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน และข้อมูลนั้นต้องไม่ต้องถูกเปิดเผยต่อบุคคลที่สามโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล

(จ) การประมวลผลข้อมูลที่เจ้าของข้อมูลทำให้เป็นสาธารณะโดยชัดแจ้ง หรือการประมวลผลเพื่อฟ้องร้อง ดำเนินการ หรือแก้ต่างคดี

(ฉ) การประมวลผลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการให้ยา (Preventive medicine) การวินิจฉัยโรค (Medical diagnosis) การรักษาพยาบาล (The provision of care or treatment) หรือการดำเนินงานของสถานพยาบาล (The management of health-care service) หรือของแพทย์ (A health professional) ภายใต้กฎหมายเกี่ยวกับความลับทางวิชาชีพ (Professional secrecy)

(ช) การประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางอาญา (Offences) คำตัดสินการกระทำความผิดทางอาญา (Criminal convictions) หรือวิธีการเพื่อความ

ปลอดภัย (Security measures) กระทำได้ภายใต้การควบคุมของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ และการประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษทางปกครอง (Administrative sanctions) หรือคำตัดสินในคดีแพ่ง (judgement in civil cases) กระทำได้ภายใต้การควบคุมของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ

(ข) การประมวลผลข้อมูลโดยมีวัตถุประสงค์ในการเขียนข่าว (Journalistic purposes) ศิลปะ (Artistic) หรือการประพันธ์ (Literary expression) เฉพาะในกรณีที่ไม่ขัดแย้งกับสิทธิความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูล

(4) หน้าที่ในการแจ้งข้อมูลให้แก่เจ้าของข้อมูล

ผู้ควบคุมข้อมูลต้องแจ้งแก่เจ้าของข้อมูลว่าข้อมูลได้ถูกเก็บรวบรวม รวมถึงรายละเอียดอื่นๆ เช่น ลักษณะของผู้ควบคุมข้อมูลและตัวแทนของผู้ควบคุมข้อมูล (The identity of the controller and of his representative) วัตถุประสงค์ของการประมวลผลข้อมูล เป็นต้น และในกรณีที่ข้อมูลไม่ได้มาจากเจ้าของข้อมูลโดยตรง ผู้ควบคุมข้อมูลจะต้องแจ้งแก่เจ้าของข้อมูลในเวลาที่ได้ดำเนินการใดๆ กับข้อมูลนั้น หรือได้มีการเปิดเผยข้อมูลนั้นต่อบุคคลที่สาม

(5) หน้าที่ในการรักษาความลับและความปลอดภัยของข้อมูล

EU Directive 95/46/EC กำหนดห้ามบุคคลใดทำการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่ภายใต้คำสั่งของผู้ควบคุมข้อมูล (Instructions from the controller) หรือกฎหมายอนุญาตให้ประมวลผลได้เท่านั้น

ในเรื่องความปลอดภัยในการประมวลผลนั้น EU Directive 95/46/EC ได้กำหนดหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลและผู้ประมวลผลข้อมูลไว้ว่า ผู้ควบคุมข้อมูลต้องใช้เทคนิคหรือวิธีการที่เหมาะสมในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจากการทำลาย (Destruction) สูญหาย (Accidental loss) เปลี่ยนแปลง (Alteration) การเปิดเผยหรือการเข้าถึงโดยไม่ปราศจากอำนาจ (Unauthorized disclosure or access) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งผ่านข้อมูลนอกเครือข่าย (Transmission of data over a network) รวมทั้งการประมวลผลข้อมูลที่ผิดกฎหมาย วิธีการคุ้มครองที่เหมาะสมนั้นพิจารณาจากความเสี่ยงที่เกิดจากการประมวลผลและชนิดของข้อมูลที่ต้องการคุ้มครอง รวมถึงผู้ควบคุมข้อมูลต้องเลือกผู้ประมวลผลข้อมูลที่มีเทคนิคหรือวิธีการรักษาความปลอดภัยที่เพียงพอและเหมาะสม การประมวลผลของผู้ประมวลผลข้อมูลต้องกระทำโดยมีสัญญาผูกพันผู้ประมวลผลข้อมูลกับผู้ควบคุมข้อมูล และในสัญญาต้องกำหนดว่าผู้ประมวลผลต้องกระทำภายใต้คำสั่งของผู้ควบคุมข้อมูล

8) การส่งหรือโอนข้อมูลไปนอกราชอาณาจักร ได้แก่

หลักการของการส่งผ่านข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศที่สาม (ประเทศที่ไม่ได้เป็นสมาชิก European Union) นั้น EU Directive 95/46/EC ได้กำหนดให้พิจารณาถึงระดับการคุ้มครอง

ข้อมูลของประเทศที่สามนั้นว่าเพียงพอหรือไม่ (Adequate level of protection) โดยให้พิจารณาถึงวิธีการส่งผ่านข้อมูล (Data transfer operations or set of data transfer operations) ลักษณะของข้อมูล (Nature of the data) วัตถุประสงค์และช่วงเวลาของวิธีการประมวลผล (The purpose and duration of the purposed processing operation or operations) ประเทศผู้ส่งข้อมูลและประเทศปลายทางที่ข้อมูลถูกส่งไปถึง (The country of origin and country of final destination) หลักกฎหมายที่ใช้บังคับในประเทศที่สามนั้น (The rule of law) หลักวิชาชีพ (The professional rules) มาตรการรักษาความปลอดภัย (Security measures) ในประเทศนั้น

เมื่อพิจารณาแล้วว่าประเทศที่สามนั้นไม่มีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เพียงพอ ห้ามส่งผ่านข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศนั้น เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

- (1) เจ้าของข้อมูลให้ความยินยอมโดยชัดแจ้งในการส่งผ่านข้อมูล
- (2) การส่งผ่านข้อมูลกระทำเพื่อปฏิบัติตามสัญญาระหว่างเจ้าของข้อมูลและผู้ควบคุมข้อมูล หรือการปฏิบัติเพื่อเข้าสู่สัญญาตามคำร้องขอของเจ้าของข้อมูล
- (3) การส่งผ่านข้อมูลกระทำเพื่อปฏิบัติตามสัญญาระหว่างผู้ควบคุมข้อมูลและบุคคลที่สาม เพื่อผลประโยชน์ของเจ้าของข้อมูล
- (4) การส่งผ่านข้อมูลเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อการฟ้องร้องดำเนินคดี
- (5) การส่งผ่านข้อมูลกระทำเพื่อคุ้มครองชีวิตของเจ้าของข้อมูล
- (6) การส่งผ่านข้อมูลกระทำเพื่อการบันทึกเพื่อเป็นข้อมูลแก่สาธารณะ

European Commission จะเป็นผู้พิจารณาว่ากฎหมายของประเทศใดมีระดับการคุ้มครองที่เหมาะสมอันจะทำให้การส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศดังกล่าวสามารถกระทำได้ ซึ่งได้มีการพิจารณายอมรับกฎหมายของหลายประเทศว่ามีระดับการคุ้มครองที่เหมาะสม เช่น ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ประเทศฮ่องกง ประเทศนิวซีแลนด์ เป็นต้น

9) คณะกรรมการผู้ตรวจสอบ ได้แก่

ผู้ตรวจสอบต้องเป็นองค์กรของรัฐที่มีอำนาจในการกำกับดูแลการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางนี้ ผู้ตรวจสอบต้องมีความเป็นอิสระ (Complete independence) และผู้ตรวจสอบต้องให้คำปรึกษาในการกำหนดมาตรการใดๆ เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้ตรวจสอบมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวน (Investigative powers) เช่น อำนาจในการเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผล และอำนาจในการรวบรวมข้อมูลนั้นเพื่อตรวจสอบอำนาจในการแทรกแซง (Effective powers of intervention) เช่น การส่งความคิดเห็น (Delivering opinion) ก่อนมีการประมวลผลเพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และประกาศความคิดเห็นนั้น การออกคำสั่ง

ในการจัดขวาง (Ordering the blocking) การลบล้าง (Erasure) หรือการทำลายข้อมูล (Destruction of data) ห้ามการประมวลผลเป็นการชั่วคราวหรือถาวร (Imposing a temporary or definitive ban on processing) ตักเตือนผู้ควบคุมข้อมูล (warning or admonishing the controller) หรือเสนอแนะวิธีการต่างๆ ต่อรัฐสภาหรือหน่วยงานของรัฐอื่นๆ รับคำร้องเรียนของประชาชนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในกรณีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ตรวจสอบต้องทำรายงานการปฏิบัติงานและประกาศสู่สาธารณะ และสมาชิกและเจ้าหน้าที่ของผู้ตรวจสอบต้องรักษาความลับของวิชาชีพเพื่อรักษาความลับของข้อมูลซึ่งบุคคลเหล่านี้ได้เข้าถึง

10) การเยียวยาความเสียหาย ในกรณีที่มีการล่วงละเมิดสิทธิข้อมูลส่วนบุคคล EU Directive 95/46/EC ได้กำหนดแนวทางให้สถานนิติบัญญัติในแต่ละประเทศควรกำหนดให้มีการเยียวยาความเสียหายโดยหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลหรือใช้สิทธิทางศาลโดยอาจกำหนดไว้ในกฎหมายทั่วไปหรือกฎหมายเฉพาะก็ได้⁵⁰

จากหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขององค์กรระหว่างประเทศอย่างสหภาพยุโรป และข้อตกลงรัฐสภายุโรป สามารถสรุปหลักการสำคัญ ดังนี้

1) การจัดเก็บข้อมูลต้องเก็บอย่างจำกัด ขอบด้วยกฎหมายและเป็นธรรม กล่าวคือ จัดเก็บและประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเท่าที่จำเป็น และการจัดเก็บต้องได้มาโดยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นธรรม และเหมาะสม รวมถึงเจ้าของข้อมูลได้รับทราบและให้ความยินยอมแล้ว

2) จัดเก็บข้อมูลอย่างมีคุณภาพ ถูกต้อง และได้สัดส่วน กล่าวคือ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยความถูกต้องแม่นยำ โดยข้อมูลที่จะจัดเก็บต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง สมบูรณ์ มีการปรับปรุงข้อมูลให้ตรงตามความเป็นจริงและทันสมัยอยู่ตลอดเวลาที่มีการประมวลผลและใช้ข้อมูลนั้นๆ

3) จัดเก็บให้สอดคล้อง พอเพียงและได้สัดส่วนกับวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล

4) ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และระยะเวลาในการจัดเก็บ กล่าวคือ ก่อนที่จะมีการจัดเก็บข้อมูลนั้นๆ ต้องแจ้งวัตถุประสงค์ให้ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลได้ทราบก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล การใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในภายหลังสามารถกระทำได้เพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือเพื่อการอื่นที่ไม่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ และการจัดเก็บจะต้องทำการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลไว้ภายในระยะเวลาพอสมควรและเท่าที่จำเป็น

⁵⁰ EU Directive 95/46/EC. Article 22. Without prejudice to any administrative remedy for which provision may be made, inter alia before the supervisory authority referred to in Article 28, prior to referral to the judicial authority, Member States shall provide for the right of every person to a judicial remedy for any breach of the rights guaranteed him by the national law applicable to the processing in Question.

5) การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล กล่าวคือ ผู้ควบคุมข้อมูลต้องจัดให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัยในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเพียงพอ โดยป้องกันมิให้ข้อมูลส่วนบุคคลถูกเข้าถึง หรือสูญหาย หรือเสียหาย ไม่ว่าด้วยเหตุสุดวิสัย หรือการทำลายโดยบุคคลอื่น หรือโดยธรรมชาติ หรือโดยไวรัสคอมพิวเตอร์ และในกรณีที่มีการส่งข้อมูลส่วนบุคคลแก่บุคคลอื่น ต้องดำเนินการป้องกันมิให้บุคคลอื่นนั้นได้ใช้ข้อมูลส่วนบุคคลโดยปราศจากอำนาจและนอกเหนือไปจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

6) การใช้ข้อมูลอย่างจำกัด กล่าวคือ จะต้องใช้ข้อมูลส่วนบุคคลภายในกรอบวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้ โดยไม่มีการเปิดเผย เข้าถึง ทำให้แพร่หลาย หรือใช้เพื่อการอื่นนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ และได้แจ้งให้เจ้าของข้อมูลได้ทราบก่อนหน้านั้น เว้นแต่

(1) ได้รับอนุญาตจากบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูล หรือ

(2) อาศัยอำนาจตามกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการป้องกันรักษาความมั่นคงของชาติ ความสงบเรียบร้อยของสังคม ประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษากฎหมาย หรือเพื่อประโยชน์มหาชนอื่นๆ

นอกจากนี้ บุคคลใดจะนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นไปเปิดเผยโดยมิได้รับความยินยอมจากผู้เป็นเจ้าของข้อมูลไม่ได้ ไม่ว่าการเปิดเผยนั้นจะทำให้เจ้าของข้อมูลเสียหายหรือไม่ก็ตาม การกระทำได้กล่าวถึงเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวทั้งสิ้น แม้เจ้าของข้อมูลจะได้อนุญาตแล้วก็ยังคงมีสิทธิขอให้ยกเลิกการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลได้ทุกเมื่อ

7) หลักเปิดเผยโปร่งใส กล่าวคือ จะต้องมีการประกาศนโยบายในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบถึงกระบวนการจัดเก็บ รวบรวม และการนำไปใช้ นอกจากนี้ จะต้องมีการแสดงให้เห็นถึงความมีอยู่และประเภทของข้อมูลส่วนบุคคล วัตถุประสงค์ของการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนชื่อ สถานที่จัดตั้ง และรายละเอียดของผู้ที่ทำหน้าที่เก็บรักษาข้อมูล ผู้ควบคุมข้อมูล หรือผู้ประมวลผลข้อมูล ให้แก่เจ้าของข้อมูลทราบ

8) หลักการมีส่วนร่วมของเจ้าของข้อมูล กล่าวคือ การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลต้องสอดคล้องกับสิทธิของเจ้าของข้อมูล และจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดเก็บข้อมูลนั้นๆ โดยเจ้าของข้อมูลมีสิทธิ ดังต่อไปนี้

(1) ต้องได้รับการแจ้งหรือคำยืนยันจากผู้เก็บรักษาข้อมูลหรือผู้ควบคุมข้อมูลว่าได้ทำการจัดเก็บ ประมวลผล ใช้ หรือส่ง/โอนข้อมูลส่วนบุคคลของตนหรือไม่

(2) หากมีการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของตน เจ้าของข้อมูลสามารถติดต่อกับผู้จัดเก็บข้อมูลได้ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม โดยปราศจากค่าธรรมเนียม แต่หากมีการเก็บ

ค่าธรรมเนียมจะต้องไม่สูงเกินไป และโดยวิธีการที่เหมาะสม นอกจากนี้ การจัดเก็บจะต้องอยู่ในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้ง่าย

(3) หากมีการปฏิเสธคำขอจะต้องมีการชี้แจงเหตุผล และสามารถอุทธรณ์การปฏิเสธคำขอเช่นนั้นได้

(4) ในกรณีที่มีการอุทธรณ์ได้แย้ง หากมีการพิจารณาและเห็นชอบตามอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ (ข้อโต้แย้งของเจ้าของข้อมูลนั้นรับฟังได้) เจ้าของข้อมูลมีสิทธิที่จะขอให้ผู้เก็บรักษาข้อมูลหรือผู้ควบคุมข้อมูลกระทำการลบล้าง แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงข้อมูลให้ถูกต้อง หรือทำข้อมูลให้สมบูรณ์ได้

9) หลักการไม่เลือกปฏิบัติ กล่าวคือ การจัดเก็บหรือรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องไม่ทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลที่แตกต่างกัน เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ สีผิว พฤติกรรมทางเพศ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อทางศาสนา ประชญา ความเชื่อเกี่ยวกับลัทธิทางการเมือง หรือความเชื่ออื่นใด รวมถึงความเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน เป็นต้น ข้อมูลดังกล่าวนี้ถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลประเภทที่เรียกว่า “Sensitive Data” (ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีผลกระทบต่อความรู้สึก / ข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ / ข้อมูลละเอียดอ่อน) ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นหลักการที่ห้ามมิให้จัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลประเภท Sensitive Data

10) หลักข้อจำกัดในการส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคล กล่าวคือ หลักการนี้กำหนดห้ามมิให้มีการส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศซึ่งมิได้มีบทบัญญัติในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระดับที่เท่าเทียมกันในสาระสำคัญ เว้นแต่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล

11) หลักความรับผิดชอบ กล่าวคือ ผู้จัดเก็บข้อมูล ผู้ครอบครองข้อมูล หรือผู้ประมวลผลข้อมูลจะต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามหลักการหรือมาตรการต่างๆ ข้างต้นให้ครบถ้วนทุกประการอย่างเคร่งครัด หากมีการฝ่าฝืนหรือละเลยแล้วมีผลให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลส่วนบุคคล ผู้จัดเก็บข้อมูล ผู้ครอบครองข้อมูล หรือผู้ประมวลผลข้อมูลจะต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญา นอกจากนี้ ยังจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อกระทำการแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง ลบล้าง หรือทำลายข้อมูลส่วนบุคคล รวมทั้งเยียวยาความเสียหาย แล้วแต่กรณี

2.7.6 การประมวลผลเพิ่มข้อมูลส่วนบุคคลทางคอมพิวเตอร์ของสหประชาชาติ (Guidelines Concerning Computerized Personal Data Files)

หลักการสำคัญที่ปรากฏในแนวทางการประมวลผลเพิ่มข้อมูลส่วนบุคคลทางคอมพิวเตอร์ของสหประชาชาติ (Guidelines Concerning Computerized Personal Data Files) ในปี ค.ศ. 1990 สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้มีมติกำหนดแนวทางในการประมวลผลเพิ่มข้อมูลส่วนบุคคล

ทางคอมพิวเตอร์ขึ้น เพื่อให้ประเทศสมาชิกปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำเกี่ยวกับการบัญญัติกฎหมายภายในรัฐ โดยมีหลักการสำคัญ 10 ประการ ดังนี้

1) หลักเกี่ยวกับความชอบธรรมในการประมวลผล (Principle of Lawfulness and Fairness) หมายถึง ข้อมูลที่ได้รับการประมวลผลจะต้องได้มาโดยชอบธรรม และชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎบัตรสหประชาชาติ

2) หลักความถูกต้อง (Principle of Accuracy) หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการเก็บรักษาข้อมูลจะต้องทำการตรวจสอบข้อมูลตลอดเวลาเพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่จัดเก็บนั้นถูกต้อง เพื่อมิให้เกิดความผิดพลาด

3) หลักในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บข้อมูล (Principle of the Purpose-specification) หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลต้องจัดเก็บและรวบรวมอย่างพอเพียงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นพิเศษ ห้ามมิให้มีการใช้ข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูลโดยมิได้รับความยินยอมจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ระยะเวลาที่จัดเก็บจะต้องไม่เกินไปกว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นพิเศษ

4) หลักในการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล (Principle of Interested-person Access) หมายถึง บุคคลมีสิทธิที่จะเข้าถึงข้อมูลของตนโดยการแสดงหลักฐานสำคัญเพื่อแสดงว่าตนเป็นใคร

5) หลักในการไม่เลือกปฏิบัติ (Principle of Non-discrimination) หมายถึง ในการจัดทำข้อยกเว้น จะต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีสัญชาติ เชื้อชาติ ศาสนา เพศ ความเห็นในทางการเมือง ความคิด ความเชื่อ หรือความเป็นสมาชิกภาพสถาบัน หรือสมาชิกภาพองค์กรแตกต่างกันก็ตาม

6) การกำหนดข้อยกเว้น (Power to make exceptions) หมายถึง ข้อห้ามในการเปิดเผยข้อมูลจะไม่นำไปบังคับใช้หากกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน การสาธารณสุข หรือศีลธรรม รวมทั้งเสรีภาพของบุคคลอื่น

7) หลักความปลอดภัย (Principle of Security) หมายถึง จะต้องมีการนำมาตรการที่เหมาะสมมาใช้เพื่อป้องกันแฟ้มข้อมูลส่วนบุคคลจากเหตุอันอาจเกิดขึ้นตามธรรมชาติ ความเสียหายอันเกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น การเข้าถึงข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต การนำข้อมูลไปใช้โดยไม่ชอบหรือการใส่โปรแกรมไวรัสเข้าไปในระบบคอมพิวเตอร์เพื่อทำลายล้างข้อมูล เป็นต้น

8) หลักการตรวจสอบและบทลงโทษ (Supervision and Sanctions) หมายถึง กฎหมายภายในของประเทศจะต้องกำหนดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ข้างต้น และจะต้องกำหนดบทลงโทษทั้งทางอาญาและบทปรับในกรณีที่มีการล่วงละเมิดเกิดขึ้น

9) หลักการส่งข้อมูลไปต่างประเทศ (Transborder Data Flows) หมายถึง ในการส่งข้อมูลข้ามไปต่างประเทศจะต้องกระทำโดยเสรี และมีหลักประกันความปลอดภัยสำหรับข้อมูลดังกล่าว

10) หลักการบังคับใช้ (Field of Application) หมายถึง หลักการข้างต้นจะต้องถูกบังคับใช้กับทั้งการประมวลผลของภาครัฐและภาคเอกชน

2.7.7 องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก หรือเอเปค (APEC)

หลักการสำคัญในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก หรือเอเปค (APEC) ซึ่งเป็นองค์การที่จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2532 เนื่องจากภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกนั้นมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงที่สุดในโลก และมีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ถือเป็นตลาดใหญ่และมีศักยภาพในการขยายการค้าและการลงทุนระหว่างกัน เอเปคจึงเป็นเวทีสำหรับการปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางเศรษฐกิจที่ประเทศสมาชิกให้ความสนใจ โดยยึดหลักฉันทามติและความเท่าเทียมกันโดยยึดถือผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิก ในการดำเนินการใดๆ ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของระบบเศรษฐกิจและสังคมและระดับการพัฒนาของประเทศสมาชิก ซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกเอเปคอยู่ด้วย

เอเปคได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรักษาผลประโยชน์ของบุคคลในเรื่องสิทธิความเป็นส่วนตัว จึงมีการกำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อป้องกันการใช้ข้อมูลโดยมิชอบ และป้องกันความเสียหายที่จะเกิดจากการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลโดยมิชอบ เอเปคได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (APEC Information privacy principles) ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้⁵¹

1) หลักการป้องกันความเสียหาย (Preventing Harm) กล่าวคือ เพื่อเป็นการรักษาประโยชน์ของบุคคลในเรื่องสิทธิความเป็นส่วนตัว จึงต้องกำหนดมาตรการในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อป้องกันการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลโดยมิชอบ ไม่ว่าจะเป็นการเก็บ การใช้ และการส่งต่อข้อมูลส่วนบุคคล

2) หลักการแจ้งให้ทราบ (Notice) กล่าวคือ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่ต้องแจ้งแก่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลอย่างชัดเจนเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติและนโยบายที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งหมายความรวมถึง การแจ้งให้ทราบถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บ ประเภทบุคคลหรือองค์กรที่ข้อมูลส่วนบุคคลอาจได้รับการเปิดเผย ชื่อและสถานที่ตั้งของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงข้อมูลในการติดต่อเกี่ยวกับวิธีการหรือแนวปฏิบัติและในการดูแล

⁵¹ APEC Secretariat. (2005). **APEC PRIVACY FRAMEWORK**. pp. 11-28 .

ข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องแจ้งสิทธิของเจ้าของข้อมูลและมาตรการที่จะใช้ในการจำกัดการใช้ การเปิดเผย การเข้าถึง และการแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ต้องแจ้งก่อนหรือในขณะที่จัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล

3) หลักข้อจำกัดในการจัดเก็บข้อมูล (Collection Limitation) การจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องมีการจัดเก็บอย่างจำกัดเท่าที่จำเป็นตามวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บ และการจัดเก็บต้องกระทำโดยวิธีที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นธรรม และอย่างเหมาะสม โดยได้แจ้งและได้รับความยินยอมจากผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว

4) หลักการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล (Uses of Personal Information) ข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บรวบรวมไว้จะนำไปใช้ได้เฉพาะตามวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บเท่านั้น เว้นแต่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล หรือในกรณีที่จำเป็นเกี่ยวกับการให้บริการ หรือผลิตภัณฑ์ตามที่เจ้าของข้อมูลร้องขอ หรือเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

5) หลักทางเลือก (Choice) ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลมีสิทธิเลือกที่จะยินยอมให้มีการจัดเก็บการใช้ และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของตน

6) หลักความสมบูรณ์ของข้อมูลส่วนบุคคล (Integrity of Personal Information) ข้อมูลส่วนบุคคลที่ดำเนินการจัดเก็บจะต้องมีความถูกต้อง สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน ตามขอบเขตความจำเป็นสำหรับวัตถุประสงค์ในการใช้

7) หลักการรักษาความปลอดภัย (Security Safeguards) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องมีมาตรการคุ้มครองข้อมูลอย่างเหมาะสมเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นการสูญหายหรือเสียหายของข้อมูล หรือการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือการทำลายโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือการใช้ แก้ไข หรือการเปิดเผยข้อมูลโดยมิชอบ

8) หลักการเข้าถึงและการแก้ไข (Access and Correction) ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลมีสิทธิได้รับคำยืนยันจากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลว่ามีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของตนหรือไม่ และมีสิทธิที่จะตรวจสอบข้อมูลของตนเองจากผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลภายในระยะเวลาที่เหมาะสม และหากมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจะต้องมีความเหมาะสม และในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้ และผู้เป็นเจ้าของข้อมูลมีสิทธิขอให้ตรวจสอบความถูกต้อง และขอให้ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติม หรือทำลาย ข้อมูลของตน

9) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องรับผิดชอบในการกำหนดมาตรการต่างๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว การส่งข้อมูลส่วนบุคคลไปยังบุคคลหรือองค์กรอื่นๆ ไม่ว่าภายในประเทศหรือส่งไปยังต่างประเทศ จะต้องได้รับความ

ยินยอมจากผู้เป็นเจ้าของข้อมูล และจะต้องกำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่อรับประกันได้ว่าบุคคลหรือองค์กรที่ได้รับข้อมูลไปแล้วจะเก็บรักษาข้อมูลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์นี้

เอเปคนำเสนอโครงการนำร่องเพื่อชักชวนและสนับสนุนให้ประเทศสมาชิกพิจารณาปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลภายในเขตเศรษฐกิจของตนเองให้สอดคล้องกับกรอบของเอเปคดังกล่าว ทั้งนี้โดยเป็นการดำเนินการโดยสมัครใจ ซึ่งกรอบการดำเนินการดังกล่าวได้รับการรับรองในที่ประชุมระดับรัฐมนตรีและการประชุมผู้นำเศรษฐกิจเอเปคตั้งแต่เมื่อเดือนกันยายน 2550 ถึงแม้จะไม่มีข้อบังคับให้สมาชิกเอเปคต้องปฏิบัติตามกรอบดังกล่าว แต่การเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน รวมทั้งภาคประชาชน ก็เป็นเรื่องจำเป็น เพราะไม่ว่าในอนาคตประเด็นเรื่องการให้ความคุ้มครองแก่สิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลอาจเป็นเรื่องที่ต้องหยิบยกมาพูดคุยในเวทีรองลงมาในระดับภูมิภาคในอาเซียนก็เป็นไปได้⁵²

เมื่อพิจารณาจากหลักการสำคัญในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขององค์กรระหว่างประเทศดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าหลักการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลนั้นมุ่งเน้นไปที่การให้ความยินยอมของผู้เป็นเจ้าของข้อมูลและวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บซึ่งจะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้แจ้งแก่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลเป็นสำคัญ และยังให้ความสำคัญในการตรวจสอบและความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล เนื่องจากหากมีการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว ข้อมูลดังกล่าวสามารถนำไปใช้และแพร่กระจายไปได้อย่างรวดเร็วในวงกว้าง นอกจากนี้ตามหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหภาพยุโรปยังได้มีข้อกำหนดห้ามมิให้ทำการส่งหรือโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังประเทศอื่นซึ่งมิได้มีบทบัญญัติในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระดับที่เท่าเทียมกันในสาระสำคัญ นอกจากนี้องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) ได้เล็งเห็นความสำคัญในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องพิจารณาประเด็นปัญหาการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเนื่องจากในโลกปัจจุบันได้มีการเชื่อมโยงข้อมูลติดต่อสื่อสารถึงกันผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยไม่จำกัดสถานที่และเวลา ซึ่งหากประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในระดับที่เท่าเทียมกับประเทศต่างๆ แล้วอาจก่อให้เกิดปัญหาในการติดต่อสื่อสารผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมต่อไปในอนาคต

อย่างไรก็ตาม กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน โดยทั่วไปนั้นแม้ว่าจะมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามก็เป็นพันธกรณีในระดับรัฐ เนื่องจากปัจเจกชนมิใช่เป็นบุคคลในทาง

⁵² นคร เสรีรักษ์. (2553). กรอบการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของเอเปค. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2555, จาก <http://www.fpps.or.th/news.php?detail=n1240887837.news>

กฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้นกฎหมายระหว่างประเทศดังกล่าวจึงมิได้มีผลในการคุ้มครองสิทธิของผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง หากแต่มีผลทางอ้อมเมื่อรัฐซึ่งมีพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศได้ออกกฎหมายภายในคุ้มครองสิทธิให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบ ซึ่งในส่วนของการคุ้มครองสิทธิในเรื่องดังกล่าวของแต่ละประเทศนั้นจะได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 ต่อไป

2.8 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจากการให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์

ในปัจจุบันเทคโนโลยีทางการติดต่อสื่อสารได้มีการพัฒนาต่อเนื่องไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งในอดีตหากต้องการที่จะติดต่อสื่อสารถึงกันระหว่างบุคคลสามารถกระทำได้โดยการเดินทางเข้าพบปะพูดคุยเท่านั้น เมื่อรูปแบบของการติดต่อสื่อสารได้มีการพัฒนาขึ้น กล่าวคือ ในกรณีที่จะทำการติดต่อสื่อสารไปยังผู้ที่อยู่ห่างกันโดยระยะทางสามารถกระทำได้โดยการให้บริการไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น แต่ในปัจจุบันเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารได้พัฒนามากขึ้นถึงขนาดที่ไม่จำเป็นต้องใช้แรงทางกายภาพหรือต้องใช้เวลาในการติดต่อสื่อสารมากเท่าใดนัก เนื่องจากการพัฒนาการติดต่อสื่อสารทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย เนื่องจากสามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้ตลอดเวลาโดยไม่จำกัดสถานที่ อีกทั้งยังเป็นแหล่งสืบค้นแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างไม่จำกัด ทำให้เกิดการเปลี่ยนรูปแบบการติดต่อสื่อสารจากยุคการสื่อสารแบบดั้งเดิมในโลกแห่งความเป็นจริง เช่น การพบปะพูดคุยสนทนาแบบพบเจอตัวกันของกลุ่มสนทนา หรือการเขียนหรือส่งจดหมายทางไปรษณีย์ เป็นต้น มาสู่การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในยุคดิจิทัลแห่งโลกเสมือนจริง (Virtual World) ก่อให้เกิดยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน ทำให้คนจำนวนมากทั่วโลกมีการดำเนินชีวิตทั้งในสังคมของโลกแห่งความเป็นจริงและสังคมแห่งโลกเสมือนจริง

ความนิยมในการติดต่อสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ก่อให้เกิดเว็บไซต์ที่มีรูปแบบการให้บริการหลากหลายประเภท และมีการพัฒนารูปแบบการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ในปัจจุบันปรากฏว่าเว็บไซต์ในลักษณะที่มีวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้บริการในกลุ่มต่างๆ จนเกิดเป็นเครือข่ายทางสังคม (Social Network) ซึ่งสามารถเชื่อมโยงผู้ใช้บริการเว็บไซต์ดังกล่าวเข้าด้วยกัน มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันภายในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความเคลื่อนไหวส่วนบุคคล ความคิดความเห็นระหว่างกันผ่านทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคม นอกจากนี้ยังมีการขยายเครือข่ายโดยสามารถเพิ่มเติมบุคคลต่างๆ ที่ใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมให้เข้ามาอยู่ในเครือข่ายของตน ส่งผลให้การสื่อสารข้อมูลในกลุ่มเครือข่ายสามารถขยายตัวออกไปอย่างไม่มีขีดจำกัด เว็บไซต์เครือข่ายสังคมมีเป็นจำนวนมาก ซึ่งในแต่ละเว็บไซต์มีลักษณะหรือรูปแบบการให้บริการแตกต่างกันออกไป การเติบโตอย่างมหาศาลและรวดเร็วของเครือข่าย

สังคมออนไลน์ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ที่สำคัญในระดับโลกหลายอย่าง เครือข่ายสังคมออนไลน์กลายเป็นกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ตที่ได้รับความนิยมอันดับหนึ่ง เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในปัจจุบันคือเฟซบุ๊กซึ่งผู้ใช้บริการสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นและโต้ตอบถึงกันได้ ส่วนทวิตเตอร์เป็นเว็บไซต์สำหรับส่งข้อความสั้นระหว่างสมาชิกและเป็นเครื่องมือในการรายงานข่าวที่ได้รับความนิยมอย่างมาก สำหรับยูทูปเป็นเว็บไซต์ที่เป็นแหล่งเผยแพร่และแลกเปลี่ยนคลิปวิดีโอที่ใหญ่ที่สุด ส่วนเกมออนไลน์เป็นแหล่งบันเทิงที่สร้างทั้งความบันเทิงและรายได้ทางธุรกิจที่มีมูลค่ามหาศาล เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์จึงมีทั้งประโยชน์และโทษ ดังนั้น จึงสมควรที่จะต้องทำความเข้าใจถึงความหมายและรูปแบบการให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ในลำดับต่อไป

2.8.1 ความหมายของบริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์

เครือข่ายสังคมออนไลน์เพิ่งถือกำเนิดขึ้นในช่วงระยะเวลา 5 ปี แต่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในสังคมปัจจุบันและได้เข้ามามีบทบาทกับสังคม และภาคธุรกิจมากขึ้นเรื่อยๆ มีผู้ให้คำนิยามเครือข่ายสังคมออนไลน์ไว้แตกต่างกันหลายท่าน ดังนี้

วิยะดา ฐิติมีชัยมา ได้ให้ความหมายว่า “เครือข่ายสังคมออนไลน์” คือ พื้นที่สาธารณะที่คนจากทั่วโลกสามารถมาติดต่อสื่อสาร และแบ่งปันข้อมูลให้กับผู้อื่นที่อยู่ในเครือข่ายผ่านทางอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ สื่อสังคมออนไลน์มีหลากหลายประเภท ได้แก่ เว็บบล็อก เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ เว็บไซต์สำหรับแบ่งปันวิดีโอ ไมโครบล็อก วิกิ และโลกเสมือน เป็นต้น⁵³

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฤดี หลิมไพโรจน์ ได้ให้ความหมายของ เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) คือ เว็บไซต์ที่เชื่อมโยงผู้คนไว้ด้วยกัน ซึ่งทำให้เกิดเครือข่ายสังคมที่ทำการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันบนโลกอินเทอร์เน็ต⁵⁴

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้คำนิยามของคำว่า “เครือข่ายสังคมออนไลน์” (Social Media Network) ไว้อย่างมากมาย ซึ่งสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า “เครือข่ายสังคมออนไลน์” (Social Media Network) หมายถึง รูปแบบบริการหนึ่งของเว็บไซต์ มีวัตถุประสงค์ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้บริการในกลุ่มต่างๆ จนเกิดเป็นเครือข่ายทางสังคม (Social Network) ซึ่งสามารถเชื่อมโยงผู้ใช้บริการเว็บไซต์ดังกล่าวเข้าด้วยกัน มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันภายในกลุ่ม มีการ

⁵³ วิยะดา ฐิติมีชัยมา. (2553, ตุลาคม-ธันวาคม). “เครือข่ายสังคมออนไลน์: แนวโน้ม ปรากฏการณ์ และจริยธรรม.” วารสาร *Executive Journal*, 30, 4. หน้า 151.

⁵⁴ ฤดี หลิมไพโรจน์. (2554, เมษายน-มิถุนายน). “การตลาดเครือข่ายทางสังคม 2011.” วารสาร *Executive Journal*, 31, 2. หน้า 77.

แลกเปลี่ยนข้อมูล ความเคลื่อนไหวส่วนบุคคล ความคิดความเห็นระหว่างกันผ่านทางเว็บไซต์ เครือข่ายสังคม นอกจากนี้ยังสามารถขยายเครือข่ายโดยสามารถเพิ่มเติมบุคคลต่างๆ ที่ใช้บริการ เว็บไซต์เครือข่ายสังคมให้เข้ามาอยู่ในเครือข่ายของตน ส่งผลให้การสื่อสารข้อมูลในกลุ่มเครือข่ายสามารถขยายตัวออกไปอย่างไม่มีขีดจำกัด มีทั้งการแสดงตัวตนที่แท้จริงและไม่แท้จริง ซึ่งเครือข่ายสังคมออนไลน์นี้มีลักษณะเป็น “สังคมเสมือน” (Virtual Community) ที่มีสมาชิกหลากหลายทุกเพศทุกวัย ทุกเชื้อชาติ ศาสนา ทุกระดับการศึกษา ทุกสาขาอาชีพ และทุกกลุ่มสังคมซึ่งสมาชิกเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องมีการพบปะปฏิสัมพันธ์กันแบบซึ่งหน้าโดยตรง เพียงแต่มีแนวความคิด หรือวัตถุประสงค์ที่เหมือนกัน และรวมตัวกันทางเครือข่ายสังคมออนไลน์

การรวมกลุ่มคนที่มีแนวความคิด ความเห็น ลักษณะ หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการในทางเดียวกัน ทำให้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตมีความเป็นสังคมมากขึ้น มีการสร้างสถานะของสังคมขึ้นมาใหม่เพื่อเลียนแบบสังคมที่เป็นอยู่จริง สิ่งที่ทำให้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้รับการพัฒนาและก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบันเนื่องมาจากเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนอุปกรณ์ที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ คอมพิวเตอร์และโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งได้รับการพัฒนาขึ้น จึงทำให้การเข้าใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์สามารถกระทำได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และเสียค่าใช้จ่ายน้อยเมื่อเทียบกับการติดต่อสื่อสารโดยวิธีการอื่น และเหตุผลอีกประการหนึ่งของการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้ใช้บริการนั้น คือ การสามารถสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้อย่างเสรี ไร้ขอบเขต และไร้ซึ่งพรมแดนที่กั้นขวางทางด้านกายภาพ และไม่จำกัดเวลาหรือสถานที่ จึงเป็นเหตุผลสนับสนุนให้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน

ในปัจจุบันสังคมอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร ผู้ใช้บริการสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้ทั้งเพื่อการศึกษา ธุรกิจและความบันเทิง ซึ่งล้วนมีผลในการดำรงชีวิตของคนในสังคม การให้บริการเว็บไซต์ในเครือข่ายสังคมออนไลน์นี้มีหลายรูปแบบซึ่งเป็นที่แพร่หลายในปัจจุบัน เช่น เว็บไซต์ต่างๆ การแชต การส่งอีเมล เป็นต้น เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์นี้มีอิทธิพลต่อสังคมเป็นอย่างมากทั้งในด้านดีและด้านไม่ดี ในด้านดี กล่าวคือ ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัว ในด้านการศึกษา การค้นคว้า การวิจัย การจัดการความรู้ ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ด้านการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้ความบันเทิง เป็นต้น ในขณะเดียวกันก็มีข้อเสีย กล่าวคือ ในด้านการละเมิดลิขสิทธิ์และการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ด้านการเผยแพร่สื่อลามกอนาจาร และสิ่งผิดกฎหมาย ไม่มีความปลอดภัยในการใช้ข้อมูลส่วนตัว ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ด้านสังคม เป็นต้น

2.8.2 ประเภทและรูปแบบของบริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์

ความก้าวหน้าของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร ก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ทางสังคม คือ เครือข่ายสังคมใหม่ที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายว่า “เครือข่ายสังคมออนไลน์” (Social Media Network) โดยเครือข่ายสังคมออนไลน์นี้เป็นพื้นที่สาธารณะที่สมาชิกซึ่งประกอบด้วยคนทุกเพศทุกวัย ทุกเชื้อชาติและศาสนา ทุกระดับการศึกษา ทุกสาขาอาชีพ และทุกกลุ่มสังคมย่อยจากทั่วโลก เป็นผู้ติดต่อสื่อสาร หรือเขียนเล่าเนื้อหาเรื่องราว ประสบการณ์ บทความ รูปภาพ และวิดีโอ ที่บรรดาสมาชิกเขียนและทำขึ้นเอง หรือพบเจอจากสื่ออื่นๆ แล้วนำมาแบ่งปันให้กับผู้อื่นที่อยู่ในเครือข่ายของตน ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์เติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ก่อให้เกิดวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีของสื่อสังคมออนไลน์หลากหลายประเภท ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 10 ประเภทใหญ่ ได้แก่⁵⁵

1) เว็บบล็อก (Weblog) หรือบล็อก (Blog) เป็นเว็บไซต์ที่มีรูปแบบเนื้อหาเป็นเหมือนบันทึกส่วนตัวออนไลน์ ผู้ใช้บริการสามารถที่จะเขียนข้อความ บันทึก หรือแสดงความคิดเห็น (Comment) และมีลิงค์ (Link) ไปยังเว็บไซต์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

2) เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Networking Sites) เป็นเว็บไซต์ซึ่งใช้สำหรับนำเสนอตัวตน และเผยแพร่เรื่องราวของตนเองทางอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้บริการสามารถเขียนข้อความ แสดงความคิดเห็น สร้างอัลบั้มรูปของตัวเอง สร้างกลุ่มเพื่อนและเครือข่ายขึ้นมาได้ เช่น Facebook, Myspace และ hi5 เป็นต้น

3) เว็บไซต์สำหรับแบ่งปันวิดีโอ (Video-sharing Sites) เป็นเว็บไซต์ซึ่งผู้ให้บริการสามารถนำเสนอผลงานของตนในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อให้บุคคลทั่วไปทั้งที่เป็นสมาชิกในเครือข่ายหรือมิได้เป็นสมาชิกได้เข้ามาดู ในรูปแบบของวิดีโอ รูปภาพ หรือเสียงเพลง ได้แก่ YouTube, Yahoo VDO, Google VDO, Flickr และ Multiply เป็นต้น

4) เว็บไซต์ประเภท Micro Blog เป็นเว็บไซต์ซึ่งผู้ให้บริการสามารถใช้ส่งข้อความหากันระหว่างสมาชิกจำนวนไม่เกิน 140 ตัวอักษร เพื่อแสดงความคิดเห็น บอกเล่าเรื่องราว เป็นที่นิยมสำหรับการนำเสนอข่าวสาร หรือสถานการณ์ต่างๆ ตลอดจนความคิดเห็นของตนแก่สาธารณะ ซึ่งสามารถส่งผ่านหน้าเว็บไซต์หรือส่งผ่านโทรศัพท์มือถือก็ได้ เช่น Twitter เป็นต้น

5) วิกี (Wikis) เป็นเว็บไซต์ซึ่งมีลักษณะเป็นแหล่งข้อมูล หรือแหล่งความรู้ (Data/Knowledge) สารานุกรม และขุมคลังความรู้ที่คนทั้งโลกสามารถมาแบ่งปันความรู้ในทุกด้าน

⁵⁵ วัฒน ภูวทิศ. (2554, มกราคม-มีนาคม). “การใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์และผลกระทบเชิงจริยธรรมในการนำเสนอข่าวสารของผู้สื่อข่าว.” วารสาร **Executive Journal**, 31, 1. หน้า 167.

ร่วมกันได้ ซึ่งในปัจจุบันได้รับความนิยมในการสืบค้นข้อมูลในเรื่องต่างๆ เป็นอย่างมาก เช่น Wikipedia, Google Earth, diggzy Favorites Online เป็นต้น

6) Photo Sharing เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการรับฝากรูปภาพโดยผู้ให้บริการสามารถอัปโหลดและดาวน์โหลดรูปภาพเพื่อนำมาใช้งานได้ ที่สำคัญนอกเหนือจากผู้ให้บริการจะมีโอกาสแบ่งปันรูปภาพแล้ว ยังสามารถใช้เป็นพื้นที่เพื่อเสนอขายภาพที่ตนเองนำเข้าไปฝากได้อีกด้วย เช่น Flickr, Photo bucket, Photoshop, Express, Zoomr เป็นต้น

7) โลกเสมือน (Virtual Community) เป็นเว็บไซต์ซึ่งมีรูปแบบการให้บริการในลักษณะที่เป็นเกมส์ ผู้ใช้บริการสามารถสร้างตัวละครโดยสมมุติให้เป็นตัวตนขึ้นมาได้ ใช้ชีวิตอยู่ในเกมส์อยู่ในชุมชนเสมือน (Virtual Community) ผู้เล่นสามารถซื้อขายที่ดิน หารายได้จากการทำกิจกรรมต่างๆ ศึกษาหาความรู้ ทำงาน และประชุมสัมมนาผ่านเกมส์ได้ เช่น SecondLife, World War Craft เป็นต้น

8) Crowd Sourcing มาจากการรวมของคำสองคำคือ Crowd และ Outsourcing เป็นหลักการขอความร่วมมือจากบุคคลในเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยสามารถจัดทำในรูปของเว็บไซต์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อค้นหาคำตอบและวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งทางธุรกิจ การศึกษารวมทั้งการสื่อสาร โดยอาจจะเป็นการดึงความร่วมมือจากเครือข่ายทางสังคมมาช่วยตรวจสอบข้อมูลเสนอความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะ กลุ่มคนที่เข้ามาให้ข้อมูลอาจจะจะเป็นประชาชนทั่วไปหรือผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่อยู่ในภาคธุรกิจหรือแม้แต่ในสังคมนักข่าว ข้อดีของการใช้หลัก Crowd sourcing คือ ทำให้เกิดความหลากหลายทางความคิดเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนช่วยตรวจสอบหรือคัดกรองข้อมูลซึ่งเป็นปัญหาสาธารณะร่วมกันได้ เช่น Idea storm, Mystarbucks Idea เป็นต้น

9) Podcasting หรือ Podcast มาจากการรวมตัวของสองคำ คือ “Pod” กับ “Broadcasting” ซึ่ง “POD” หรือ Personal On – Demand คือ อุปสงค์หรือความต้องการส่วนบุคคล ส่วน “Broadcasting” เป็นการนำสื่อต่างๆ มารวมกันในรูปของภาพและเสียง หรืออาจกล่าวง่ายๆ Podcast คือ การบันทึกภาพและเสียงแล้วนำมาไว้ในเว็บเพจ (Web Page) เพื่อเผยแพร่ให้บุคคลภายนอก (The public in general) ที่สนใจดาวน์โหลดเพื่อนำไปใช้งาน เช่น Dual Geek Podcast, Wiggly Podcast เป็นต้น

10) Discuss / Review / Opinion เป็นเว็บบอร์ดที่ผู้ให้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสามารถแสดงความคิดเห็น โดยอาจจะเกี่ยวกับสินค้า หรือบริการ ประเด็นสาธารณะทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เช่น Epinions, Moutshut, Yahoo!Answer, Pantip, Yelp เป็นต้น

2.8.3 ประโยชน์ของบริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์

ปัจจุบันกระแสของเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก จำนวนผู้ใช้งานระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ ในปัจจุบันมีการสำรวจพบว่าคนไทยไม่ต่ำกว่า 21 ล้านคนหรือจำนวน 1 ใน 3 ประเทศใช้งานระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยจำนวนร้อยละ 44 ให้เหตุผลว่าที่ใช้บริการระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพราะต้องการที่จะใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์⁵⁶ ซึ่งคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่แล้วเป็นคนรุ่นใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีอย่างคล่องแคล่ว มีการศึกษาระดับสูง และมีกำลังซื้อในการบริโภค โทรศัพท์เคลื่อนที่กลายเป็นอุปกรณ์พกพาที่ขาดไม่ได้เพื่อประโยชน์ในการเชื่อมต่อเข้าสู่ระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ พฤติกรรมของคนส่วนใหญ่จึงเปลี่ยนจากการอยู่บนหน้าจอโทรทัศน์และหน้าหนังสือซึ่งเป็นการสื่อสารทางเดียว ไปสู่หน้าจอโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นการสื่อสารที่สามารถโต้ตอบกันได้ ทำให้สินค้าและบริการต่างๆ ให้ความสำคัญกับช่องทางออนไลน์เพิ่มมากขึ้น เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์จึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการทำการตลาดที่สำคัญ ซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดการล้นละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อไปในอนาคต

เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์จึงมีประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารถึงกันของบุคคลซึ่งสามารถกระทำได้อย่างง่าย สะดวก รวดเร็วและเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเป็นจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์จึงมีประโยชน์ที่อาจจำแนกอธิบายได้ ดังนี้

- 1) เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์มีประโยชน์ในการติดต่อสื่อสารได้อย่างกว้างขวางเสรี ไร้ซึ่งพรมแดนและขีดจำกัดทางด้านระยะทาง เวลา กายภาพ และสภาพร่างกายของผู้ใช้บริการ
- 2) การใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์สามารถกระทำได้อย่างง่ายในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่อยู่ในสังคมออนไลน์เดียวกัน ในปัจจุบันยังสามารถกระทำได้ในทุกสถานที่และทุกเวลาที่ต้องการสื่อสาร กล่าวคือ ปัจจุบันการให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์สามารถกระทำได้ด้วยการใช้บริการบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ใช้บริการ จึงเกิดความสะดวกที่จะสามารถเข้าสู่เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้ทันทีเมื่อต้องการ
- 3) การเข้าสู่เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อประโยชน์ของผู้ใช้บริการนี้เสียค่าใช้จ่ายน้อยและเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอย่างมาก เช่น การใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์บนเว็บไซต์ Facebook เครือข่ายดังกล่าวไม่มีการเรียกเก็บค่าบริการของผู้สมัครเป็นสมาชิกเพื่อใช้บริการดังกล่าวแต่อย่างใด เป็นต้น

⁵⁶ ศรีนัยทัศน์ ตั้งคุณานนท์. (2554, ตุลาคม). “ผลการวิจัยมนุษย์ออนไลน์ 4 เผ่าพันธุ์. CONSUMER VOTE.” วารสารบิสิเนสพลัส, 27, 2. หน้า 148-154.

4) การใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ทำให้ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารและเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวของสังคมหรือความเคลื่อนไหวของข้อมูลที่ใช้บริการต้องการทราบหรือกำลังติดตามเหตุการณ์นั้นๆ อยู่ได้อย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

5) การใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ทำให้ได้พบเจอกับบุคคลที่มีความหลากหลาย รวมถึงบุคคลที่ขาดการติดต่อสื่อสารกันเป็นเวลานาน อีกทั้งยังอาจสร้างมิตรภาพที่ดีในการติดต่อสื่อสารกันของบุคคลที่มีต่อกลุ่มสังคมออนไลน์นั้นๆ อีกด้วย

2.8.4 อิทธิพลของบริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีต่อสังคม

ในปี พุทธศักราช 2553 ผู้สมัครเป็นสมาชิกเพื่อใช้บริการของเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์มีจำนวนมากกว่า 500 ล้านคนทั่วโลก ใช้เวลารวมกันมากกว่า 2 หมื่นล้านนาที่ต่อวันเพื่อเข้าสู่ระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Hi5, Twitter, Skype และMSN เป็นต้น จำนวนผู้ใช้บริการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ไปยังเป้าหมายมีจำนวนมากกว่าการใช้บริการของระบบไปรษณีย์ ปริมาณของการโฆษณาขายสินค้าหรือเชิญชวนไปยังพื้นที่สาธารณะโดยผ่านเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์มีอัตราการขยายตัวขึ้นเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ยังกลายเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้สื่อข่าวโดยสามารถนำมาใช้ประโยชน์ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เพื่อสืบค้นและต่อยอดข่าวสาร รวมทั้งยังใช้เป็นช่องทางในการนำเสนอข่าวสารเพื่อเข้าถึงผู้รับสาร ในปัจจุบันผู้บริโภคติดตามข่าวสารทางสื่อออนไลน์มากกว่าสื่อกระแสหลัก (Mainstream Media) เนื่องจากเห็นว่าข้อมูลในสื่อกระแสหลักขาดความเป็นกลาง ความถูกต้อง และความเชื่อถือ รวมทั้งยังใช้เป็นพื้นที่เพื่อแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นสาธารณะ (Public Issue) ที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างอิสระ ไร้ขีดจำกัดด้านเวลา สถานที่ ดังนั้น รูปแบบการนำเสนอข่าวสารในปัจจุบันไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะผู้สื่อข่าวในสื่อกระแสหลักเพียงเท่านั้น แต่อาจเป็นประชาชนทั่วไปก็ได้ หรือที่เรียกว่า “ผู้สื่อข่าวพลเมือง” (Citizen Reporter) โดยอาจจะเป็น “บล็อกเกอร์” (Blogger) หรือ “ผู้สื่อข่าวโมโจ” (Mobile Journalism) ที่อาศัยเทคโนโลยีในโทรศัพท์เคลื่อนที่เพียงเครื่องเดียวก็สามารถแพร่กระจายข้อมูลข่าวไปยังเครือข่ายทางสังคมที่อยู่ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้รวดเร็วกว่าสื่อกระแสหลักที่มีอยู่

แม้ว่าจุดเด่นของเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ คือ ความสะดวกและรวดเร็วในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร แต่หลายฝ่ายทั้งองค์กรสื่อ นักวิชาการและผู้สื่อข่าว ยังมีความวิตกกังวลถึงผลกระทบเชิงจริยธรรมในการนำเสนอข่าวสารผ่านทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ เนื่องจากข้อมูลที่สื่อสารระหว่างกันในเว็บไซต์เครือข่ายทางสังคม (Social Network) ขาดความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือ เนื่องจากไม่มีระบบนายทวารข่าวสาร (Gatekeeper) เพื่อคัดกรองข้อมูลรวมทั้งผู้เข้าไปใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์อาจจะเป็นใครก็ได้ที่ใช้เทคโนโลยีการ

สื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตหรือโทรศัพท์เคลื่อนที่ ส่งผลให้ภาษาที่ใช้ในการนำเสนอข่าวสาร มีลักษณะเป็นทางการน้อยกว่าสื่อกระแสหลัก ดังนั้น เพื่อให้การใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์เครือข่าย สังคมออนไลน์เป็นไปอย่างสร้างสรรค์ ผู้ใช้ทั้งในระดับองค์กรและระดับบุคคล ควรต้องคำนึงถึง จริยธรรมในการใช้บริการควบคู่ไปด้วย

ในด้านการเมือง จะเห็นได้ว่าปัจจุบันการสร้างฐานทางการเมือง หรือการตั้งกลุ่มเพื่อ แสดงแนวความคิดทางการเมืองล้วนแล้วแต่อาศัยเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็น การส่งข้อความสั้นไปที่เครื่องโทรศัพท์มือถือของประชาชนโดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เมื่อครั้งเข้ามารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี การโฟนอินผ่านระบบวิดีโอลิงค์เพื่อมาพูดคุยกับ ผู้สนับสนุนของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี การจัดทำเว็บไซต์ส่วนตัวซึ่งมี นักการเมืองหลายท่านจัดทำเว็บไซต์ส่วนตัวเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารตลอดจนความคิดเห็น การใช้ ทวิตเตอร์ (Twitter.com) หรือเฟสบุ๊ก (Facebook.com) ส่วนตัวของนักการเมืองโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างแนวร่วมทางการเมืองของตน รวมไปถึงกลุ่มต่างๆ ทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นพรรค การเมือง กลุ่มเคลื่อนไหวต่างๆ ทางการเมือง ก็นิยมใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อ ประโยชน์ทางการเมืองเช่นกัน เช่น กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย มีเว็บไซต์ข่าว ผู้จัดการออนไลน์นำเสนอข่าวการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรอย่างต่อเนื่อง ขณะที่การชุมนุมของกลุ่ม แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติหรือกลุ่ม นปช. มีเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ ของตนจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ข่าวของช่อง People channel ที่ถ่ายทอดสดการชุมนุมของ นปช. เว็บไซต์เครือข่ายต่างๆ ของกลุ่มนปช. ทั้งในและต่างประเทศที่รายงานความเคลื่อนไหวของ กลุ่ม นปช. นอกจากนี้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างเฟสบุ๊กจัดเป็นอีกสื่อหนึ่งที่ได้รับการ นิยมจากประชาชนที่สนใจแสดงความคิดเห็นในเรื่องการเมืองเป็นอย่างมากโดยเฉพาะในช่วงการ ชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ในเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2553 ได้เกิดกลุ่มแฟนเพจ (Fanpage) ในเฟสบุ๊กเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเป็น จำนวนมาก เช่น กลุ่มมั่นใจว่าคนไทยเกิน 1 ล้านต่อต้านการยุบสภา กลุ่มรวมพลัง 1 ล้านคน สนับสนุนให้ยุบสภา กลุ่มหยุดการกระทำของคนกลุ่มเสื้อสีชมพู กลุ่มไม่เอาเสื้อเบ๊ต่อเติมที่กับ พวกบ่อนทำลายประเทศนี้ เป็นต้น รวมไปถึงเว็บไซต์ของพรรคการเมืองต่างๆ ที่คอยเป็น กระบอกเสียงแทนโฆษกพรรคในการแจ้งข่าวสารแก่ประชาชน ดังนั้น เว็บไซต์เครือข่ายสังคม ออนไลน์จึงเป็นเครื่องมือในการสร้างฐานทางการเมือง และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการปลุก พลังเจียบของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง รวมถึงเป็นช่องทางในการ ติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ทั้งยังสามารถทำให้ผู้สมัคร หรือนักการเมืองเข้าถึงประชาชน หรือ ผู้รับสารได้ง่ายมากขึ้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการสื่อสารทางการเมืองในหลายๆ ด้าน

ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการรณรงค์ทางการเมือง การลงคะแนนเสียง การปราศรัยทางการเมือง ตลอดจนรูปแบบของการโต้ตอบทางการเมืองที่มีลักษณะรวดเร็วมากขึ้น ดังนั้น นักการเมือง พรรคการเมือง รวมถึงหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองล้วนให้ความสำคัญกับเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์มากขึ้น ซึ่งจะสามารถพบเห็นข้อความประกาศ รณรงค์ต่างๆ ทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นจากองค์กร หรือหน่วยงาน หรือพรรคการเมือง รวมไปถึงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการนำเสนอข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ส่วนตนผ่านทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ทั้งสิ้น โดยเป้าหมายหลักก็เพื่อมุ่งหวังที่จะสร้างทัศนคติที่ดีให้กับตนเองเพราะว่าเนื้อหาที่ปรากฏในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่มักจะเป็นการเชิดชูฝ่ายตนเอง และโจมตีฝ่ายตรงข้าม ดังนั้น กลุ่มการเมือง รวมไปถึงพรรคการเมืองต่างใช้กลยุทธ์ต่างๆ ในการโน้มน้าวจิตใจประชาชน เพื่อให้คล้อยตามสิ่งที่ตนนำเสนอ ด้วยการใช้หลักการสร้างความผูกพันและความสม่ำเสมอโดยการโพสต์ข้อความที่แสดงความเคลื่อนไหวของตนอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ประชาชนรู้สึกผูกพันกับตัวนักการเมือง เช่น ทวิตเตอร์ของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร เฟสบุ๊กของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เฟสบุ๊กของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นต้น รวมทั้งใช้ความชอบของประชาชนที่มีต่อตัวนักการเมืองคนนั้นเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของตน

เนื้อหาในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองส่วนมากจะเน้นที่การสร้างความคิดแย้งมากกว่าความสมานฉันท์ การเปิดรับข้อมูลข่าวสารดังกล่าวทำให้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์มีส่วนในการก่อให้เกิดทัศนคติทางการเมืองของประชาชนเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ความขัดแย้งของสังคมไทยทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ แต่อย่างไรก็ตามพฤติกรรมในการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพราะข้อดีของเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับสาร ทำให้เกิดการพบปะ รวมตัวแลกเปลี่ยนความเห็นกันได้ง่ายมากขึ้นซึ่งเห็นได้จากกรณีการชุมนุมของคนกลุ่มเสื้อหลากสีที่รวมกลุ่มกันจากเฟสบุ๊ก ดังนั้น เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์จึงมีอิทธิพลเป็นอย่างยิ่งต่อประชาชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติทางด้านการเมือง

การใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์นี้ย่อมส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนวิถีและวัฒนธรรมของสังคมเป็นอย่างมาก เช่น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการติดต่อสื่อสาร การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการคบค้าสมาคม การปรับเปลี่ยนทัศนคติทางการเมืองการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของสถาบันครอบครัว การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเสนอขายสินค้าและบริการ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการก่ออาชญากรรมด้วย เป็นต้น การใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์นี้ ผู้ใช้บริการหรือสมาชิกของเครือข่ายสังคมออนไลน์ จะต้องใช้วิจารณญาณในการ

รับข้อมูลข่าวสารเนื่องจากข้อมูลข่าวสารที่ได้รับนั้นมีจำนวนมากมาย และไม่อาจทราบได้แน่ชัดว่าข้อมูลต่างๆ เหล่านั้นมีความถูกต้องเป็นจริงมากน้อยเพียงใด ไม่ว่าจะเป็นชื่อ ภาพถ่าย เพศ หรืออายุที่ปรากฏอยู่ในเครือข่ายซึ่งเป็นเครื่องหมายแสดงถึงความเป็นตนของบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูล ซึ่งข้อมูลเหล่านั้นอาจมีการปลอมแปลง เช่น นำภาพถ่ายของบุคคลอื่นมาแสดงเป็นภาพถ่ายของตนเพื่อหลอกลวงคู่สนทนา หรือมีการปลอมแปลงเพศหรืออายุของตนเองเพื่อสอบถามถึงความลับต่างๆ ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นต้น หรือแม้กระทั่งมีกลุ่มบุคคลกระทำการล่อลวงเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลแล้วกระทำการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลโดยใช้เทคโนโลยีของการให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น การหลอกลวงจนได้ไปซึ่งภาพลับแล้วนำเอาภาพลับของผู้เป็นเจ้าของไปเผยแพร่บนเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นต้น

2.8.5 รูปแบบการให้บริการของเว็บไซต์ที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน

จากการศึกษาถึงรูปแบบและลักษณะของเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันการติดต่อสื่อสารนั้นไร้ขอบเขตเปรียบเสมือนโลกแบนเป็นระนาบเดียวกัน การสื่อสารต่างๆ ทำได้ง่ายเพียงปลายนิ้วสัมผัสโดยสามารถติดต่อสื่อสารผ่านเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งจะขอยกตัวอย่างรูปแบบการให้บริการของเว็บไซต์ที่ได้รับความนิยม ดังนี้

1) เฟสบุ๊ก Facebook⁵⁷ คือ บริการเว็บไซต์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งผู้ให้บริการสามารถติดต่อสื่อสารและร่วมทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายๆ กิจกรรมกับผู้ใช้ Facebook คนอื่นๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นการตั้งประเด็นถามตอบในเรื่องที่สนใจ โพสต์รูปภาพ โพสต์คลิปวิดีโอ เขียนบทความหรือบล็อก แชทคุยกันแบบสดๆ เล่นเกมส์แบบเป็นกลุ่มซึ่งเป็นที่นิยมกันอย่างมาก และยังสามารถทำกิจกรรมอื่นๆ ผ่านแอปพลิเคชันเสริม (Applications) ได้ ณ วันที่ 28 สิงหาคม 2554 ได้มีการสำรวจจำนวนผู้ใช้ Facebook พบว่าประชากรไทยมีผู้ใช้บริการ Facebook เป็นจำนวนสูงถึง 11.91 ล้านคน⁵⁸ หากจำแนกตามอายุพบว่า ประชากรไทยอายุ 18 ถึง 24 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35 อันดับสองได้แก่อายุ 25 – 34 คิดเป็นร้อยละ 28

เฟสบุ๊ก (Facebook) ก่อตั้งขึ้นโดยนายมาร์ก ซักเคอร์เบิร์ก และเพื่อนมหาวิทยาลัย โดยในระยะเริ่มแรกสมาชิกของเว็บไซต์จำกัดเฉพาะกลุ่มผู้ก่อตั้งและนักเรียนภายในมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ซึ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ต่อมาจึงได้ขยายไปสู่มหาวิทยาลัยอื่นในแถบบอสตัน กลุ่มไอวีลีก และมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด จนกระทั่งเปิดให้บริการแก่นักเรียนระดับไฮสคูล จนในที่สุดทุกคนก็

⁵⁷ Kapook. (2554). Facebook Guide. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2555, จาก

http://facebook.kapook.com/about_facebook.php

⁵⁸ ศรีนัยทัศน์ ตั้งคุณานนท์. (2554, กันยายน). “GTH ผู้นำโซเชียลมีเดียเมืองไทย. SOCIAL.NET.” วารสารบิสิเนสพลัส, 27, 1. หน้า 104-108.

สามารถเข้าสมัครได้โดยมีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป เฟสบุ๊ก (Facebook) เปิดให้บริการเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2004 ดำเนินงานและมีเจ้าของคือ บริษัท เฟสบุ๊ก (Facebook, Inc.) จากข้อมูลเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2010 เฟสบุ๊กมีผู้ใช้งานประจำจำนวน 500 ล้านบัญชี ผู้ใช้บริการสามารถสร้างข้อมูลส่วนตัว เพิ่มรายชื่อผู้ให้บริการอื่นในฐานะเพื่อน และสามารถแลกเปลี่ยนข้อความ รวมถึงได้รับแจ้งโดยทันทีเมื่อพวกเขาปรับปรุงข้อมูลส่วนตัว นอกจากนั้นผู้ใช้อย่างยังสามารถรวมกลุ่มความสนใจส่วนตัว จัดระบบติดตามข้อมูลจากสถานที่ทำงาน โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรืออื่นๆ ชื่อของเฟสบุ๊กนั้นมาจากชื่อเรียกภาษาปากของสมุดที่ให้กับนักเรียนเมื่อเริ่มแรกเรียนในสถาบันอุดมศึกษาที่มอบให้โดยคณะบริหารมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถรู้จักผู้อื่นได้ดีมากขึ้น⁵⁹

การเกิดขึ้นของเฟสบุ๊กก่อให้เกิดการวัดมูลค่าของสินค้าหรือแบรนด์ได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยการนับจำนวน Like ที่ได้รับจากสมาชิกทั่วโลกกว่า 800 ล้านคน จนก่อให้เกิดเว็บไซต์จัดอันดับความนิยมผ่าน Like ของเฟสบุ๊ก โดยทำการจัดอันดับจาก Fan Pages ที่มี Like มากที่สุด เช่น Coca Cola เป็นแบรนด์อันดับหนึ่งในโลกออนไลน์ ด้วยความนิยมถึง 36.23 ล้าน Like ส่วน Red Bull ซึ่งเป็นแบรนด์คนไทยติดอันดับที่ 6 บนโลกออนไลน์ ด้วยความนิยมจำนวน 23.51 ล้าน Like ส่วนนักการเมืองอันดับหนึ่งของโลกได้แก่นายบารัค โอบามา ประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาที่ได้รับความนิยมถึง 35.12 ล้าน Like⁶⁰

2) ไฮไฟฟ์ Hi5⁶¹ คือ เป็นเว็บไซต์ประเภท Social Network ซึ่งเชื่อมโยงผู้ให้บริการแต่ละคนที่มีเครือข่ายสังคมของตัวเองผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเข้าด้วยกัน รวมทั้งเชื่อมโยงบริการต่างๆ อย่างเช่น เมล์ เมสเซ็นเจอร์ เว็บบอร์ด บล็อก ฯลฯ เข้าด้วยกัน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มย่อยตามความสนใจร่วมกัน เช่น กลุ่มคนจี๋กรยานเลื้อยภูเขา กลุ่มแฟนคลับเดรโน้ต เป็นต้น ผู้ประสงค์ที่จะใช้บริการจะต้องลงทะเบียนสมัครสมาชิกโดยกรอกข้อมูลส่วนตัว รูปภาพ อัลบั้มรูป โดยเชื่อมต่อเครือข่ายสังคมและเครือข่ายมิตรภาพเข้าด้วยกัน ด้วยการแชร์รูป แชร์ไฟล์ดูกัน

ไฮไฟฟ์ Hi5 เกิดขึ้นโดยนายลามู ยาละมันชัย และเพื่อนในมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ เออร์แบนา-แชมเปญจน์ที่เรียนปริญญาตรีทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ก่อตั้ง SponsorNet New Media

⁵⁹ วิทิพย์ เศรษฐกรศิริ. (2555). เฟซบุ๊ก. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2555, จาก

<http://th.wikipedia.org/wiki/เฟซบุ๊ก>.

⁶⁰ ศรีนัยทัศน์ ตั้งคุณานนท์. (2554, พฤศจิกายน). “TEXUS HOLDEM POKER ครองอันดับหนึ่งของโลกผ่าน Facebook. SOCIAL.NET.” วารสารบิสิเนสพลัส, 27, 3. หน้า 90-94.

⁶¹ ปิยะพงษ์ ป้องภัย. (2551, มีนาคม). “hi5 มาแรงสุด Social Network แฉเกิดเต็มตัว.” Positioning Magazine. หน้า 24.

ธุรกิจตัวแทนโฆษณาบนอินเทอร์เน็ต ในปี ค.ศ. 2004 โดยนายลามูเห็นว่าระบบการโฆษณาผ่านแบนเนอร์แบบเก่าๆ อาจไม่ตรงกลุ่มเป้าหมาย และพฤติกรรมการสร้างอัลบั้มรูปแล้วพูดคุยกัน การเกิดกลุ่มเพื่อนที่คอยแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารแต่ละคนทางอินเทอร์เน็ตน่าที่จะทำให้โฆษณาได้ตรงกลุ่มเป้าหมาย จึงได้ทำการพัฒนาเว็บไซต์ไฮไฟล์ขึ้น⁶²

3) ทวิตเตอร์ (Twitter) คือเว็บไซต์ที่ให้บริการ blog สั้น หรือที่ภาษาอังกฤษเรียกกันว่า Micro-Blog โดยผู้ใช้สามารถส่งข้อความยาวไม่เกิน 140 ตัวอักษร ว่าเจ้าของข้อมูลกำลังทำอะไรอยู่ หรือ หรือเรียกว่า “Tweet” ซึ่งแปลว่า เสียงนกกร้อง ข้อความล่าสุด (Update) ที่ส่งเข้าไปยังเว็บไซต์ Twitter จะแสดงอยู่บนเว็บเพจของผู้ใช้บริการคนนั้น และผู้ใช้บริการคนอื่นสามารถเลือกรับข้อความเหล่านี้ทางเว็บไซต์ อีเมล เอสเอ็มเอส เมสเซนเจอร์ (IM) RSS โดยผู้ใช้สามารถกำหนด Following หรือ Follower ตามหรือถูกตามคนที่เราชื่นชอบ เช่น เพื่อน ญาติ และอื่นๆ สำหรับการใช้งาน Twitter นั้น ผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องมีความสามารถในการเขียนโปรแกรม ไม่ต้องมีระบบฐานข้อมูล เพียงแค่ผู้ใช้พิมพ์ข้อความก็สามารถใช้งาน Twitter ได้อย่างสมบูรณ์ และไม่เสียค่าใช้จ่ายในการสื่อสารผ่าน Twitter ใดๆ ทั้งสิ้น

ทวิตเตอร์ (Twitter) ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 2006⁶³ โดยนายแจ็ก คอร์ซีย์ นายบิช สโตน และนายอิวาน วิลเลียมส์ เจ้าของบริษัท Obvious Corp ที่เมืองซานฟรานซิสโก ประเทศสหรัฐอเมริกา รูปแบบการสื่อสารของผู้ใช้งาน Twitter ส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นหลัก ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบใหญ่ๆ ได้ดังต่อไปนี้⁶⁴

(1) One to one หมายถึง สมาชิกคนที่หนึ่งทำการสื่อสารถึงสมาชิกอีกคนหนึ่ง โดยการส่งข้อความสั้นไม่เกิน 140 ตัวอักษร ผ่าน Twitter หรือแบ่งปันข้อมูล ภาพถ่าย วิดีโอ และเสียง

(2) One to many หมายถึง สมาชิกคนหนึ่งทำการสื่อสารถึงสมาชิกหลายคน ซึ่งสมาชิกนั้นสามารถตอบกลับถึงสมาชิกที่ส่งข้อความมา หรือสมาชิกคนอื่นๆ ได้

(3) Many to one หมายถึง สมาชิกหลายคนหรือกลุ่มสมาชิกทำการสื่อสารถึงสมาชิกเพียงคนเดียว และสมาชิกเพียงคนเดียวนั้นสามารถตอบกลับไปยังกลุ่มสมาชิกนั้นได้

⁶² สมคิด อเนกทวีผล. (2550, พฤศจิกายน). “Hi5 บুম สนามใหม่โฆษณาไทย.” **Positioning Magazine**. หน้า 35.

⁶³ ชัชชัย วงศ์กิจรุ่งเรือง. (2552, สิงหาคม). “Twitter เสียง (จากนกตัวเล็กๆ) นี้ที่ดัง.” **นิตยสารสารคดี**. หน้า 18.

⁶⁴ ณัฐวัฒน์ วงศ์วิลาสินรักษ์. (2553, พฤษภาคม-กรกฎาคม). “กลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดบนเว็บไซต์ Twitter.” **BU Academic Review**, 9, ฉบับพิเศษ 2. หน้า 70.

(4) Many to many หมายถึง กลุ่มสมาชิกทำการสื่อสารถึงกลุ่มสมาชิก ซึ่งทั้งสองกลุ่มสมาชิกสามารถตอบกลับไปยังกลุ่มสมาชิก หรือเพียงสมาชิกคนใดคนหนึ่งก็ได้เช่นกัน

4) สไกป์ (Skype)⁶⁵ คือการบริการเว็บไซต์ติดต่อสื่อสารผ่านทางคอมพิวเตอร์ผู้คอมพิวเตอร์ ทั้งทางเสียงพูด ภาพจริงขณะสนทนา การส่งข้อความ และการส่งข้อมูลในรูปแบบไฟล์ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย รวมถึงการประชุมผ่านออนไลน์ไม่เกิน 5 คน และใช้เป็นโทรศัพท์โทรออกสู่ปลายทางที่เป็นโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือพื้นฐาน ซึ่งส่วนนี้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือเรียกว่า Skype Out เป็นโปรแกรมสำหรับคุยโทรศัพท์ คุยแบบวิดีโอ หรือส่งข้อความผ่านอินเทอร์เน็ต (VoIP)

สไกป์ (Skype) ก่อตั้งโดย Niklas Zennström และ Janus Friis ทั้งสองเป็นชาวสวีเดน สไกป์เป็นที่นิยมเนื่องจากความสามารถของโปรแกรมที่คุณภาพเสียงชัดเจนและไม่เสียค่าใช้จ่าย ถ้าใช้คุยกันผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ผู้ใช้สไกป์สามารถโทรเข้าโทรศัพท์อื่นได้ โดยเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมผ่านทางสไกป์เอาต์ นอกจากนี้สไกป์สามารถใช้สำหรับรับโทรศัพท์จากโทรศัพท์ทั่วไป และรับฝากข้อความได้ด้วยการขอใช้บริการเพิ่มเติมสไกป์เอาต์ (Sky Out) ซึ่งเป็นบริการเพิ่มเติมที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม โดยผู้ใช้งานสไกป์สามารถโทรศัพท์จากคอมพิวเตอร์เข้าสู่โทรศัพท์ทั่วไป หรือโทรศัพท์มือถือได้ทั่วโลก ราคาของสไกป์เอาต์แตกต่างจากโทรศัพท์ทางไกลต่างประเทศทั่วไปที่คิดตามระยะทาง แต่สไกป์เอาต์คิดตามกลุ่มของประเทศปลายทาง โดยราคาด้อยสุดของการใช้ในปัจจุบันมีค่า 0.017 ยูโร ต่อนาที สามารถชำระค่าบริการผ่านทางบัตรเครดิต เช็คนาณัติ หรือทางบริการออนไลน์ต่างๆ⁶⁶

5) ยูทูป YouTube⁶⁷ เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการแลกเปลี่ยนภาพวิดีโอระหว่างผู้ใช้บริการ โดยนำเทคโนโลยีของ Adobe Flash มาใช้ในการแสดงภาพวิดีโอ ซึ่งยูทูปมีนโยบายไม่ให้อัปโหลดคลิปที่มีภาพโป๊เปลือยและคลิปที่มีลิขสิทธิ์ นอกเสียจากเจ้าของลิขสิทธิ์ได้อัปโหลดเอง เมื่อสมัครสมาชิกแล้วผู้ใช้บริการจะสามารถใส่ภาพวิดีโอเข้าไป แบ่งปันภาพวิดีโอให้คนอื่นดูด้วย แต่หากไม่ได้สมัครสมาชิกก็สามารถเข้าไปเปิดดูภาพวิดีโอที่ผู้อื่นคนอื่น ๆ ใส่ไว้ใน YouTube ได้ ซึ่งเนื้อหา มีหลากหลายรวมถึง รายการโทรทัศน์ มิวสิกวิดีโอ วิดีโอจากที่บ้าน งานโฆษณาทางโทรทัศน์

⁶⁵ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร. (2554). การศึกษาการทำงานโปรแกรม Skype. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2555, จาก <http://www.msit.mut.ac.th/newweb/phpfile/show.php?Qid=6953>.

⁶⁶ วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2555). สไกป์. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2555, จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/สไกป์>

⁶⁷ Oknation. (2552). YouTube คืออะไร. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2555, จาก www.oknation.net/blog/akeyannawa/2009/05/20/entry-1

และบางส่วนจากภาพยนตร์ และผู้ใช้สามารถนำวิดีโอไปใส่ไว้ในบล็อกหรือเว็บไซต์ส่วนตัวได้ผ่านทางคำสั่งที่กำหนดให้ของยูทูป

ยูทูป (YouTube) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 โดยนายแซด เฮอร์ลีย์ นายสตีฟ เชง และนายชาวิด คาริม ยูทูปมีการเติบโตอย่างรวดเร็วมากเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย และได้รับความนิยมทั่วโลก ต่อมาในวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2549 กูเกิล (Google) ได้ประกาศซื้อบริษัทยูทูปเป็นจำนวนเงินทั้งหมด 1.65 พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือประมาณ 6 หมื่นล้านบาท ยูทูปถือว่าเป็นหนึ่งในเว็บ 2.0 ชั้นนำอันดับต้นๆ ของโลก

ยูทูป (YouTube) ได้สร้างปรากฏการณ์ทางสังคมมากมาย เช่น คลิปวิดีโอ Canon Rock ของเด็กธรรมดาคนหนึ่งที่น่าทึ่งได้ทำให้เพลงคลาสสิกให้เป็นเพลงร็อค โดยถ่ายทำในห้องนอนของตัวเองอย่างง่ายๆ และได้นำไปเผยแพร่ผ่านทาง YouTube จนโด่งดังไปทั่วโลก หรือ

ปรากฏการณ์ “ซูซาน บอยล์ (Susan Boyle)” หญิงวัยกลางคนที่ประกวดในเวที Britain’s Got Talent ซึ่งกลายเป็นคนดังเพียงชั่วข้ามคืน เนื่องจากวิดีโอบันทึกการประกวดของเธอบน YouTube ได้กลายเป็นวิดีโอที่มีผู้ชมมากที่สุดจากคนทั่วโลกเลยทีเดียว โดยเพียงไม่ถึง 2 สัปดาห์หลังมีการอัปโหลดวิดีโอการเข้าแข่งขันของซูซาน ยอดผู้เข้าชมวิดีโอดังกล่าวในเว็บไซต์ YouTube มีมากกว่า 100 ล้านครั้ง นับเป็นสถิติที่มีนัยสำคัญทางสังคมที่สร้างเสียงวิพากษ์วิจารณ์ไปทั่วโลก

2.8.6 นโยบายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์

ปัจจุบันนี้ต้องยอมรับว่าเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ในปัจจุบัน โดยสามารถย่นระยะทางของบุคคลที่อยู่ไกลกันให้สามารถติดต่อพูดคุยถึงกันได้ผ่านเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ เมื่อมีการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างแพร่หลายเป็นจำนวนมาก ย่อมอาจก่อให้เกิดประโยชน์และมีโทษต่อบุคคลทั่วไปได้ ดังนั้นผู้ที่ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์จึงต้องให้ความคุ้มครองผู้ให้บริการที่มีหลากหลายประเภท และมีความแตกต่างกันทั้งวิวุฒิ คุณวุฒิ ประกอบกับทักษะในการใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ ผู้ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์จึงต้องกำหนดนโยบายเพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขึ้นมา โดยในการนี้ผู้เขียนของกล่าวถึงผู้ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เป็นที่นิยมใช้ในปัจจุบัน ดังต่อไปนี้

1) Yahoo!⁶⁸

การพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีช่วยให้ป้องกันการฉ้อโกงทางอินเทอร์เน็ตและรักษาความปลอดภัยคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้บริการทางอินเทอร์เน็ตเพื่อปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการทางอินเทอร์เน็ต

(1) วิธีการที่ Yahoo! จะใช้ข้อมูลส่วนบุคคล

นโยบายนี้ครอบคลุมถึงวิธีการที่ Yahoo! เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลและ รวมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานที่ผ่านมาของผลิตภัณฑ์และบริการ ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการทางอินเทอร์เน็ต นั่นคือระบุตัวตน เช่น ชื่อ ที่อยู่ ที่อยู่อีเมลหรือหมายเลขโทรศัพท์และข้อมูลที่ไม่ได้มีอยู่ทั่วไป นโยบายความเป็นส่วนตัวส่วนนี้ใช้เฉพาะกับ Yahoo! นโยบายนี้ใช้ไม่ได้กับการกระทำของบริษัทอื่น ที่ Yahoo! ไม่ได้เป็นเจ้าของ หรือ Yahoo! ไม่ได้ควบคุมหรือกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับ Yahoo! ไม่ได้ว่าจ้างหรือจัดการ

(2) การเก็บข้อมูลและการใช้ประโยชน์

Yahoo! เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเมื่อผู้ใช้บริการทางอินเทอร์เน็ตลงทะเบียนกับ Yahoo! เมื่อไปที่หน้า Yahoo! หรือหน้าเว็บของคู่ค้าของ Yahoo! และเมื่อป้อนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการทางอินเทอร์เน็ตว่า Yahoo! มีข้อมูลที่ได้รับจากคู่ค้าทางธุรกิจหรือบริษัทอื่นๆ และเมื่อลงทะเบียน Yahoo! จะขอข้อมูล เช่น ชื่อ ที่อยู่อีเมลของคุณ วันเดือนปีเกิด เพศ รหัสไปรษณีย์ อาชีพและความสนใจส่วนบุคคล

สำหรับผลิตภัณฑ์ทางการเงินและบริการบางอย่างที่ Yahoo! อาจขอคือหมายเลขประกันสังคมและข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สิน เมื่อลงทะเบียนกับ Yahoo! และลงชื่อเข้าใช้บริการจะไม่ระบุชื่อให้กับ Yahoo! เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมของผู้ใช้บริการทางอินเทอร์เน็ตไว้กับ Yahoo! และกับบางส่วนของคู่ค้าทางธุรกิจรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งานของผลิตภัณฑ์ทางการเงินและบริการที่นำเสนอ Yahoo! บันทึกข้อมูลจากคอมพิวเตอร์และเบราว์เซอร์โดยอัตโนมัติ รวมทั้ง ที่อยู่ IP, Yahoo! คุณก็ ข้อมูลซอฟต์แวร์และคุณลักษณะฮาร์ดแวร์และหน้าเว็บตามที่ผู้ใช้บริการทางอินเทอร์เน็ตร้องขอ Yahoo! ใช้ข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไปดังต่อไปนี้: ปรับแต่งโฆษณาและเนื้อหาที่ผู้ใช้บริการทางอินเทอร์เน็ตตอบสนองคำขอสำหรับผลิตภัณฑ์และบริการนั้น ปรับปรุงบริการ ดำเนินการวิจัยและให้การรายงานที่ไม่ระบุชื่อสำหรับลูกค้าภายในและภายนอก

⁶⁸ Yahoo privacy center. (2549). นโยบายความเป็นส่วนตัวของ Yahoo!. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2555, จาก <http://translate.google.co.th/translate?hl=th&langpair=en%7Cth&u=http://privacy.yahoo.com>

(3) การแบ่งปันข้อมูลและการเปิดเผยข้อมูล

Yahoo! ไม่ได้เช่า ขายข้อมูลส่วนบุคคลและหุ้นที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตกับคนอื่นหรือบริษัทที่ไม่ใช่บริษัทในเครือ ยกเว้นที่จะให้ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตร้องขอเมื่อ Yahoo! ได้รับสิทธิ์ของผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตหรือภายใต้สถานการณ์ต่อไปนี้:

(ก) Yahoo! ให้ข้อมูลแก่คู่ค้าคนที่ทำงานในนามของ Yahoo! ภายใต้สัญญาการรักษาความลับ บริษัทเหล่านี้อาจใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตเพื่อช่วยให้การสื่อสารของ Yahoo! กับผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับข้อเสนอของ Yahoo! และพันธมิตรทางการตลาดของ Yahoo! แต่บริษัทเหล่านี้ไม่ได้มีสิทธิ์ที่จะแบ่งปันข้อมูลนี้

(ข) Yahoo! มีสิทธิ์ของผู้ปกครองในการเปิดเผยข้อมูลหากผู้ใช้เป็นเด็กอายุต่ำกว่าอายุ 13 ปี พ่อแม่ที่ไม่ยินยอมที่จะให้ Yahoo! ใช้ข้อมูลนี้กับผู้อื่นและบริษัทที่อาจจะใช้ข้อมูลนี้เพื่อการของตัวเอง

(ค) Yahoo! ตอบสนองต่อคำสั่งศาลหรือกระบวนการทางกฎหมายหรือการสร้างหรือใช้สิทธิทางกฎหมายของ Yahoo! หรือป้องกันการเรียกร้องทางกฎหมาย

(ง) Yahoo! เชื่อว่ามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลร่วมกันเพื่อที่จะดำเนินการตรวจสอบป้องกันหรือดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมที่ผิดกฎหมายฉ้อโกง, สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นเพื่อความปลอดภัยทางกายภาพของบุคคลใดๆ ที่ละเมิดข้อกำหนดของ Yahoo! ในการใช้งานหรือเป็นอย่างอื่น ตามที่กฎหมายกำหนด

(จ) Yahoo! ถ่ายโอนข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ต ถ้า Yahoo! จะรวมกับบริษัทอื่น ในกรณีเช่นนี้ Yahoo! จะแจ้งให้ผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตทราบก่อนที่ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตจะถูกโอนและจะกลายเป็นภายใต้นโยบายความเป็นส่วนตัวที่แตกต่างกัน

Yahoo! แสดงโฆษณาที่กำหนดเป้าหมายขึ้นอยู่กับข้อมูลส่วนบุคคล ผู้โฆษณา (รวมถึงการให้บริการบริษัทโฆษณา) อาจคิดว่าคนที่มิปฏิสัมพันธ์กันหรือคลิกโฆษณาที่กำหนดเป้าหมายตามเกณฑ์การกำหนดเป้าหมาย ตัวอย่างเช่น ผู้หญิงวัย 18-24 ปี มาจากพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่เฉพาะเจาะจง

Yahoo! ไม่ได้ให้ข้อมูลส่วนตัวใดๆ ไปยังผู้โฆษณาเมื่อผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตได้ตอบหรือดูโฆษณาที่ตรงเป้าหมายอย่างไรก็ตามโดยการได้ตอบหรือดูโฆษณาที่ผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตกำลังยินยอมที่จะเป็นไปได้ว่าผู้โฆษณารายนั้นจะสันนิษฐานว่าผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตมีคุณสมบัติตามเกณฑ์การกำหนดเป้าหมายที่ใช้ในการแสดงโฆษณา

โฆษณาของ Yahoo! รวมผู้ให้บริการทางการเงิน (เช่น ธนาคารตัวแทนประกันภัย โบรกเกอร์หุ้นและผู้ให้กู้จำนอง) และบริษัทที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (เช่น ร้านค้า สายการบินและบริษัทซอฟต์แวร์) Yahoo! ทำงานร่วมกับผู้ผลิตผู้ค้าโฆษณาและผู้ให้บริการอื่นๆ ในอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันแต่ละประเภทของธุรกิจ ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้บริการของผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตามผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตร้องขอ

(4) ความลับและความปลอดภัย

Yahoo! จำกัดการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตให้กับพนักงานที่ Yahoo! เชื่อว่ามีเหตุผลจำเป็นต้องเข้ามาติดต่อข้อมูลที่จะให้ผลิตภัณฑ์หรือบริการแก่ผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตหรือเพื่อที่จะทำงานของพวกเขา Yahoo! ป้องกันทางอิเล็กทรอนิกส์และกระบวนการที่สอดคล้องกับกฎระเบียบของรัฐบาลกลางในการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ต

(5) การเปลี่ยนแปลงนโยบายความเป็นส่วนตัว

หาก Yahoo! ปรับปรุงนโยบายนี้จะแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในทางที่ Yahoo! จะปฏิบัติต่อข้อมูลส่วนบุคคลอย่างไรโดยการส่งหนังสือแจ้งไปยังที่อยู่อีเมลหลักที่ระบุไว้ในบัญชี Yahoo! ของผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ตหรือโดยการแจ้งให้ทราบที่บนเว็บไซต์ของ Yahoo!

2) Microsoft⁶⁹

(1) การรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล

เว็บไซต์บางแห่งของ Microsoft จะขอให้ผู้ให้บริการป้อนข้อมูลส่วนบุคคล เช่น อีเมล แอดเดรส ชื่อ ที่อยู่ หรือหมายเลขโทรศัพท์ที่บ้านหรือที่ทำงานของผู้ให้บริการ อีกทั้งอาจมีการรวบรวมข้อมูลทางประชากรศาสตร์ เช่น รหัสไปรษณีย์ อายุ เพศ ความต้องการพิเศษ ความสนใจ และสิ่งที่ท่านชื่นชอบ หากผู้ให้บริการตัดสินใจซื้อหรือสมัครใช้บริการที่ต้องชำระเงิน Microsoft จะขอข้อมูลส่วนบุคคลเพิ่มเติม เช่น หมายเลขบัตรเครดิตและที่อยู่สำหรับเรียกเก็บเงิน เพื่อใช้ในการสร้างบัญชีการเรียกเก็บเงินของ Microsoft

เพื่อเข้าสู่บริการบางอย่างของ Microsoft ผู้ให้บริการจะถูกขอให้ลงชื่อเข้าใช้ด้วยที่อยู่อีเมลและรหัสผ่านซึ่ง Microsoft จะเรียกว่า Windows Live ID โดยการเข้าสู่เว็บไซต์หรือบริการใดของ Microsoft ผู้ให้บริการอาจจะเข้าสู่เว็บไซต์และบริการอื่นๆ ของ Microsoft ที่ใช้ Windows Live ID โดยอัตโนมัติ

⁶⁹ Microsoft. (2555). Microsoft Online Privacy Statement. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2555, จาก

Microsoft เก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการติดต่อกับเว็บไซต์ Microsoft และบริการโดยไม่ต้องระบุตัวตนรายบุคคล นอกจากนี้ Microsoft อาจรวบรวมข้อมูลมาตรฐานบางอย่างที่เบราว์เซอร์ของผู้ใช้บริการได้ส่งไปยังเว็บไซต์ที่ผู้ให้บริการได้เข้าไป เช่น ที่อยู่ IP ประเภทของเบราว์เซอร์และภาษา เวลาที่เข้าไป และที่อยู่เว็บไซต์ที่ใช้อ้างอิง ตัวอย่างเช่น Microsoft อาจใช้เครื่องมือการวิเคราะห์เว็บไซต์บนเว็บไซต์ของ Microsoft เพื่อค้นหาข้อมูลจากเบราว์เซอร์ของผู้ใช้บริการ รวมทั้งเว็บไซต์ต้นทาง โปรแกรมค้นหา และคำสำคัญที่ผู้ให้บริการใช้ในการค้นหาเว็บไซต์ของ Microsoft เพจที่ผู้ให้บริการเข้าชมภายในเว็บไซต์ของ Microsoft Add-ons ของเบราว์เซอร์ ตลอดจนความกว้างและความสูงของเบราว์เซอร์

นอกจากนี้ Microsoft อาจใช้เทคโนโลยี เช่น คุกกี้และเว็บบีคอน เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพจที่ผู้ให้บริการเข้าชม การเชื่อมโยงที่ผู้ให้บริการคลิก และการกระทำอื่นๆ ที่ผู้ให้บริการดำเนินการในเว็บไซต์และบริการของ Microsoft

Microsoft ยังสามารถส่งโฆษณาและมีเครื่องมือการวิเคราะห์เว็บไซต์สำหรับเว็บไซต์และบริการที่ไม่ใช่ของ Microsoft ตลอดจนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าชมเพจของเว็บไซต์บุคคลที่สามดังกล่าวด้วย

เมื่อผู้ให้บริการได้รับจดหมายข่าวหรืออีเมลส่งเสริมการขายจาก Microsoft Microsoft อาจใช้เว็บบีคอนเชื่อมโยงหรือเทคโนโลยีที่คล้ายคลึงกัน เพื่อตรวจสอบว่ามีการเปิดอีเมลหรือไม่ และผู้ให้บริการได้คลิกการเชื่อมโยงใด เพื่อให้ผู้ให้บริการได้รับการสื่อสารทางอีเมลหรือข้อมูลอื่นๆ ได้เฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น

เพื่อให้ Microsoft สามารถนำเสนอประสบการณ์ที่สอดคล้องกับความต้องการ ผู้ใช้บริการมากยิ่งขึ้นในการสื่อสารกับ Microsoft ข้อมูลที่รวบรวมผ่านบริการอย่างหนึ่งอย่างใดของ Microsoft จะถูกนำไปรวมกับข้อมูลที่ได้รับผ่านบริการอื่นๆ ของ Microsoft ด้วย Microsoft อาจเพิ่มเติมข้อมูลซึ่ง Microsoft รวบรวมมาจากข้อมูลที่ได้รับจากบริษัทอื่นๆ ตัวอย่างเช่น อาจใช้บริการจากบริษัทอื่นๆ เพื่อให้ทราบพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ทั่วไปตามที่อยู่ IP ของผู้ให้บริการ เพื่อเปลี่ยนแปลงบริการบางอย่างให้เข้ากับพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของผู้ใช้บริการ

(2) การใช้ข้อมูลส่วนบุคคล

Microsoft เก็บรวบรวมและใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการเพื่อการดำเนินงานและปรับปรุงเว็บไซต์และบริการ การใช้ข้อมูลเหล่านี้อาจรวมถึงการให้บริการแก่ลูกค้าที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การทำให้เว็บไซต์หรือบริการต่างๆ ใช้งานได้ง่ายขึ้นเพื่อประหยัดเวลาในการพิมพ์ข้อมูลที่ซ้ำกันหลายๆ ครั้ง การวิจัยและวิเคราะห์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์ บริการ และ

เทคโนโลยีต่างๆ และการนำเสนอเนื้อหาและโฆษณา ซึ่งปรับให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการพิเศษของผู้ใช้บริการ

นอกจากนี้ Microsoft ยังใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการเพื่อติดต่อสื่อสารกับผู้ให้บริการ ซึ่ง Microsoft อาจส่งข้อมูลที่เป็นต่อการบริการไปยังผู้ให้บริการ เช่น จดหมายต้อนรับ การเรียกเก็บเงิน ข้อมูลการบริการทางเทคนิค และประกาศเกี่ยวกับความปลอดภัย บริการบางอย่างของ Microsoft เช่น Windows Live Hotmail อาจส่งจดหมายข่าวสำหรับสมาชิกซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบริการไปยังท่านอย่างเป็นระยะ นอกจากนี้ เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้ให้บริการในบางโอกาส อาจส่งแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือจดหมายส่งเสริมการขายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการอื่นๆ จาก Microsoft และบริษัทในเครือไปถึงท่าน และ/หรือ แลกเปลี่ยนข้อมูลส่วนตัวของท่านกับคู่ค้าของ Microsoft และคู่ค้าอาจส่งข้อมูลเกี่ยวกับบริการและผลิตภัณฑ์ถึงผู้ให้บริการๆ สามารถเลือกออกจากการรับจดหมายข่าวหรืออีเมลล์ส่งเสริมการขายได้ทุกเมื่อโดยใช้แบบฟอร์มเว็บนี้ หรือทำตามขั้นตอนตามที่อธิบายไว้ในจดหมายข่าวที่เกี่ยวข้องหรืออีเมลล์ส่งเสริมการขาย

ข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรวบรวมในเว็บไซด์และบริการต่างๆ ของ Microsoft อาจถูกจัดเก็บและดำเนินการในประเทศสหรัฐอเมริกาหรือประเทศอื่น ซึ่ง Microsoft หรือบริษัทในเครือบริษัทสาขา หรือตัวแทนที่มีกิจการดำเนินอยู่ Microsoft ยึดถือตามโครงร่าง Safe Harbor ที่กำหนดโดยกระทรวงพาณิชย์สหรัฐฯ ว่าด้วยการรวบรวม การใช้ และเก็บรักษาข้อมูลจากสหภาพยุโรป พื้นที่เศรษฐกิจยุโรปและสวิตเซอร์แลนด์

(3) การใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลร่วมกับบุคคลอื่น

เว้นแต่ที่ได้อธิบายในคำชี้แจงนี้ Microsoft จะไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของออกสู่ภายนอก Microsoft และบริษัทในเครือและบริษัทสาขาโดยไม่ได้รับคำยินยอมจากเจ้าของข้อมูล เว็บไซด์บางแห่งของ Microsoft อนุญาตให้เลือกที่จะแบ่งปันข้อมูลส่วนบุคคลให้กับบริษัทคู่ค้าของ Microsoft เพื่อให้สามารถติดต่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ บริการ หรือข้อเสนออื่นๆ ได้ เว็บไซด์อื่นๆ เช่น MSN อาจมีตัวเลือกให้เลือกว่าต้องการที่จะได้รับการติดต่อจาก Microsoft เกี่ยวกับการนำเสนอของพันธมิตรหรือไม่ (โดยไม่ถ่ายโอนข้อมูลส่วนบุคคลให้กับบุคคลที่สาม)

บริการบางอย่างของ Microsoft เป็นบริการร่วมระหว่าง Microsoft และบริษัทอื่นๆ (พันธมิตร) หากผู้ให้บริการลงทะเบียนหรือใช้บริการดังกล่าว คำชี้แจงสิทธิส่วนบุคคลของ Microsoft และของพันธมิตรอาจปรากฏ ถ้าเป็นเช่นนั้นทั้ง Microsoft และพันธมิตรจะได้รับข้อมูลจากผู้ให้บริการให้ เช่น ข้อมูลที่กรอกในแบบฟอร์มการลงทะเบียน

Microsoft ว่าจ้างบริษัทอื่นๆ (ผู้ขาย) เป็นครั้งคราวเพื่อให้บริการแบบจำกัดในนามของ Microsoft เช่น การจัดการและการจัดส่งจดหมาย การสนับสนุนลูกค้า เว็บไซต์โฮสติ้ง การทำธุรกรรมการประมวลผลหรือทำการวิเคราะห์เชิงสถิติของบริการ ซึ่งผู้ให้บริการดังกล่าวจะได้รับข้อมูลส่วนบุคคลเท่าที่จำเป็นต่อการให้บริการเท่านั้น บริษัทเหล่านี้จะต้องรักษาความลับของข้อมูลและห้ามนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นใดนอกเหนือจากการส่งมอบการบริการให้กับ Microsoft ตามคำแนะนำและนโยบายของ Microsoft เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ผู้ขายอาจใช้ข้อมูลรวมสำหรับตรวจสอบการทุจริตเพื่อช่วยในการปรับปรุงบริการของตน ซึ่งจะช่วยให้การตรวจสอบการทำธุรกรรมปลอมแปลงได้แม่นยำมากขึ้น Microsoft อาจเข้าถึงหรือเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่านรวมทั้งเนื้อหาการติดต่อสื่อสารของท่าน เพื่อ (ก) ให้เป็นไปตามข้อบังคับของกฎหมาย หรือปฏิบัติตามคำขอทางกฎหมายหรือกระบวนการทางกฎหมาย (ข) ปกป้องสิทธิ์หรือทรัพย์สินของ Microsoft หรือลูกค้า ตลอดจนการบังคับตามข้อตกลงหรือนโยบายว่าด้วยการใช้บริการ หรือ (ค) ดำเนินการโดยเชื่ออย่างสุจริตใจว่าการเข้าถึงหรือการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจำเป็นต่อการป้องกันความปลอดภัยของพนักงาน Microsoft ลูกค้า หรือสาธารณชน Microsoft อาจเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลอันเป็นส่วนหนึ่งของการทำธุรกรรมขององค์กร เช่น การควบรวมกิจการหรือการขายสินทรัพย์

(4) การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล

บริการบางอย่างของ Microsoft ให้ผู้ใช้บริการสามารถดูหรือแก้ไขข้อมูลออนไลน์ส่วนตัว เพื่อช่วยป้องกันข้อมูลส่วนบุคคลจากการมองเห็นโดยผู้อื่น ก่อนอื่นจะต้องลงชื่อเข้าใช้วิธีการสำหรับการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลจะขึ้นอยู่กับเว็บไซต์หรือบริการที่ใช้

ในกรณีที่ผู้ใช้บริการไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรวบรวมโดยเว็บไซต์ของ Microsoft หรือบริการผ่านทางลิงค์ด้านบน เว็บไซต์และบริการเหล่านี้อาจให้ทางเลือกอื่นๆ ในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้บริการในกรณีใดๆ ผู้ใช้บริการสามารถติดต่อ Microsoft โดยใช้แบบฟอร์มเว็บ

(5) การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล

Microsoft มีความมุ่งมั่นอย่างจริงจังที่จะรักษาความปลอดภัยให้กับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ จึงใช้เทคโนโลยีและกระบวนการรักษาความปลอดภัยหลายอย่างเพื่อช่วยปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลจากการเข้าถึง การใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวโดยไม่ได้รับอนุญาต ตัวอย่างเช่น เก็บข้อมูลส่วนบุคคลที่รวบรวมได้ไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ที่จำกัดการเข้าถึงซึ่งตั้งอยู่ในการอาคารที่มีการควบคุม เมื่อส่งข้อมูลที่เป็นความลับสูง (เช่น หมายเลขบัตรเครดิต หรือรหัสผ่าน) ผ่านทางอินเทอร์เน็ต Microsoft จะป้องกันความปลอดภัยโดยการเข้ารหัส เช่น โพรโทคอล Secure Socket Layer (SSL)

ถ้ามีการใช้รหัสผ่านเพื่อช่วยป้องกันบัญชีและข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการๆ ต้องรับผิดชอบในการรักษารหัสผ่านให้เป็นความลับ โปรดอย่าให้ผู้อื่นทราบข้อมูลเหล่านี้ หากกำลังใช้คอมพิวเตอร์ร่วมกับคนอื่น Microsoft ควรออกจากระบบก่อนออกจากเว็บไซต์หรือบริการเพื่อป้องกันการเข้าถึงข้อมูลของท่านจากผู้ใช้ในภายหลัง

3) Facebook⁷⁰

(1) ข้อมูลที่ได้รับ

ข้อมูลที่ได้รับ ได้แก่ ข้อมูลที่ถูกต้องเมื่อผู้ใช้บริการลงทะเบียนสำหรับเว็บไซต์ เช่นเดียวกับข้อมูลที่คุณเลือกที่จะแบ่งปัน ซึ่งเมื่อลงทะเบียนสำหรับ Facebook ข้อมูลการลงทะเบียนที่จะต้องให้ คือ ชื่อ ที่อยู่ อีเมล วันเกิดและเพศ

ส่วนข้อมูลอื่นๆ ที่ Facebook ได้รับเกี่ยวกับผู้ใช้บริการ Facebook ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการเมื่อใดก็ตามที่ผู้ใช้บริการโต้ตอบกับ Facebook เช่น เมื่อผู้ใช้บริการมองไปที่รายละเอียดของบุคคลอื่นส่งข้อความให้ค้นหาเพื่อนหรือหน้าให้คลิกที่โฆษณาหรือซื้อเครดิตของ Facebook หรือเมื่อผู้ใช้บริการโพสต์สิ่งที่ต้องการรูปถ่ายหรือวิดีโอบน Facebook อาจได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม (หรือ Metadata) เช่น เวลาวันที่และสถานที่ที่ผู้ใช้บริการเอาภาพหรือวิดีโอ หรือ Facebook ได้รับข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือหรืออุปกรณ์อื่นๆ ที่ผู้ใช้บริการใช้ในการเข้าถึงของ Facebook ซึ่งอาจรวมถึงที่อยู่ IP ที่ตั้งของผู้ใช้บริการ ชนิดของเบราว์เซอร์ที่ผู้ใช้บริการใช้หรือหน้าเว็บที่ผู้ใช้บริการเข้าเยี่ยมชมตัวอย่างเช่น Facebook อาจได้รับตำแหน่ง GPS ของผู้ใช้บริการเพื่อให้ Facebook สามารถบอกผู้ใช้บริการว่ามีเพื่อนที่อยู่ใกล้ๆ หรือ Facebook ได้รับข้อมูลเมื่อใดก็ตามที่ผู้ใช้บริการเข้าไปเยี่ยมชมเกม โปรแกรม เว็บไซต์หรือที่ใช้แพลตฟอร์มของ Facebook หรือเยี่ยมชมเว็บไซต์ที่มีคุณลักษณะของ Facebook (เช่น ปลั๊กอินสังคม) ซึ่งอาจรวมถึงวันและเวลาที่ผู้ใช้บริการเข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์; ที่อยู่เว็บหรือ URL ข้อมูลทางเทคนิคเกี่ยวกับที่อยู่ IP เบราว์เซอร์และระบบปฏิบัติการที่ผู้ใช้บริการใช้

บางครั้ง Facebook ได้รับข้อมูลจากพันธมิตรโฆษณาของ Facebook ให้ลูกค้าและบุคคลที่สามอื่นๆ ที่ช่วยให้ Facebook (หรือเขา) โฆษณาทำความเข้าใจกิจกรรมออนไลน์และโดยทั่วไปให้ใช้ที่ติกว่า ตัวอย่างเช่นผู้โฆษณาอาจบอก Facebook ว่าผู้ใช้บริการตอบสนองต่อการโฆษณาบน Facebook หรือบนเว็บไซต์อื่นเพื่อที่จะวัดประสิทธิภาพของและปรับปรุงคุณภาพของโฆษณาเหล่านั้น

⁷⁰ Facebook. (2555). นโยบายเกี่ยวกับงานข้อมูล. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2555, จาก

นอกจากนี้ Facebook ยังได้เก็บข้อมูลจากข้อมูลที่ Facebook มีอยู่แล้วเกี่ยวกับผู้ใช้บริการ และเพื่อนของผู้ใช้บริการตัวอย่างเช่น Facebook อาจรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการ เพื่อตรวจสอบว่าเพื่อนที่ Facebook ควรจะแสดงให้ผู้ใช้บริการเห็นใน News Feed ของผู้ใช้บริการ หรือแนะนำให้ผู้ให้บริการติดแท็กในภาพถ่ายคุณโพสต์ Facebook อาจจะได้เก็บในเบื้องปัจจุบันของผู้ใช้บริการกับจีพีเอสและข้อมูลสถานที่อื่นๆ ที่ Facebook มีเกี่ยวกับผู้ใช้บริการเช่นบอกผู้ใช้บริการ และเพื่อนของผู้ใช้บริการเกี่ยวกับคนหรือเหตุการณ์ในบริเวณใกล้เคียงหรือมีข้อเสนอให้ผู้ให้บริการ ทราบว่าผู้ใช้บริการอาจจะสนใจข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการที่จะบริการผู้ใช้บริการ โฆษณาที่อาจจะมีความเกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการ

เมื่อ Facebook ได้รับตำแหน่ง GPS ของผู้ใช้บริการ Facebook จะนำไปพร้อมกับข้อมูล สถานที่อื่นๆ ที่ Facebook มีเกี่ยวกับผู้ใช้บริการ (เหมือนเมืองในปัจจุบันของผู้ใช้บริการ) แต่ Facebook เพียง แต่ให้มันจนมันไม่มีประโยชน์ที่จะให้คุณบริการ Facebook เพียงแต่ให้ข้อมูล ไปยังพันธมิตรการโฆษณาของ Facebook หรือลูกค้าหลังจากที่ Facebook ได้ลบชื่อหรือข้อมูลที่ ระบุตัวบุคคลอื่นๆ ของผู้ใช้บริการจากมันหรือได้รวมกับข้อมูลของผู้อื่นในทางที่ว่ามันไม่เกี่ยวข้องกับ ผู้ใช้บริการ ในทำนองเดียวกันเมื่อ Facebook ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับคุณจากพันธมิตรโฆษณาของ Facebook หรือลูกค้าที่ Facebook ให้ข้อมูลเป็นเวลา 180 วันหลังจากที่ Facebook รวมข้อมูลที่มี ข้อมูลของผู้อื่นในทางที่ว่ามันไม่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการ

(2) ข้อมูลที่ผู้ใช้บริการเลือกที่จะแบ่งปัน

ข้อมูลของผู้ใช้บริการยังมีข้อมูลที่ผู้ใช้บริการเลือกที่จะแบ่งปันใน Facebook เช่น เมื่อผู้ใช้บริการโพสต์ Update สถานะ การอัปโหลดภาพ หรือแสดงความคิดเห็นในกระดานของเพื่อน นอกจากนี้ยังรวมถึงข้อมูลที่ผู้ใช้บริการเลือกที่จะแบ่งปันเมื่อผู้ใช้บริการดำเนินการ เช่น เมื่อผู้ใช้บริการเพิ่มเพื่อนหรือเว็บไซต์ แท็กสถานที่ในการโพสต์ของผู้ใช้บริการหาเพื่อนโดยใช้ ผู้นำเข้ารายชื่อผู้ติดต่อของ Facebook หรือบ่งบอกถึงผู้ใช้บริการจะอยู่ในความสัมพันธ์ชื่อ รายละเอียดเครือข่ายชื่อผู้ใช้และรหัสผู้ใช้จะได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อมูลที่ผู้ใช้บริการเลือกที่จะ ทำให้ประชาชน วันเกิดของผู้ใช้บริการช่วยให้ Facebook สามารถทำสิ่งที่ต้องการแสดงให้ ผู้ใช้บริการเห็นเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยและโฆษณา

(3) วิธีที่ Facebook ใช้ข้อมูลที่ Facebook ได้รับ

ในส่วนของ Facebook พยายามที่จะทำให้ Facebook ปลอดภัย ให้ Facebook ได้รับ อนุญาตนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้ Facebook สามารถที่จะใช้อยู่ในวันนี้ แต่ยังช่วยให้ Facebook สามารถ ให้ผู้ใช้บริการมีคุณสมบัติที่ล้ำสมัยและบริการที่ Facebook พัฒนาในอนาคตที่จะใช้ข้อมูลที่ Facebook ได้รับเกี่ยวกับคุณในรูปแบบใหม่ ขณะที่ผู้ใช้บริการกำลังทำให้ Facebook สามารถใช้

ข้อมูลที่ Facebook ได้รับเกี่ยวกับผู้ใช้บริการๆ ก็เป็นเจ้าของข้อมูลทั้งหมด ความไว้วางใจของผู้ใช้บริการคือสิ่งสำคัญสำหรับ Facebook ซึ่งเป็นเหตุผลที่ Facebook ไม่ได้ใช้ข้อมูลร่วมกันกับคนอื่น ๆ จะใช้ข้อมูลร่วมกันต่อเมื่อที่ได้รับอนุญาตจากผู้ใช้บริการๆ จะสังเกตเห็นเช่นการบอกผู้ใช้บริการเกี่ยวกับเรื่องนี้ในนโยบายนี้

Facebook สามารถที่จะแนะนำให้เพื่อนของผู้ใช้บริการแท็กในภาพโดยการเปรียบเทียบภาพของเพื่อนไปยังข้อมูลที่ Facebook ได้สแกนจากภาพถ่ายที่ได้รับการติดแท็กมาผู้ใช้บริการสามารถควบคุมได้ว่า Facebook ขอแนะนำให้ผู้ใช้อื่นแท็กที่ผู้ใช้บริการใช้ในภาพ

(4) ชื่อผู้ใช้และรหัสประจำตัวผู้ใช้

ชื่อผู้ใช้ (หรือ Facebook URL) คือการเชื่อมโยงที่กำหนดเองในโปรไฟล์ของผู้ใช้บริการที่ผู้ใช้บริการสามารถให้ออกไปยังคนหรือโพสต์บนเว็บไซต์ภายนอก หากผู้ใช้บริการเลือกชื่อผู้ใช้ก็มักจะปรากฏใน URL บนหน้าโปรไฟล์ของผู้ใช้บริการถ้า ผู้ใช้บริการยังไม่ได้เลือกชื่อผู้ใช้แล้ว URL ในหน้าโปรไฟล์ของผู้ใช้บริการจะมีรหัสผู้ใช้ซึ่งเป็นสิ่งที่ Facebook ใช้ในการระบุบัญชี Facebook ของผู้ใช้บริการ ถ้าใครมีชื่อผู้ใช้หรือรหัสผู้ใช้ของผู้ใช้บริการก็สามารถใช้เพื่อเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการผ่านทางเว็บไซต์ facebook.com ตัวอย่างเช่นถ้ามีคนชื่อของผู้ใช้บริการก็สามารถพิมพ์ facebook.com / ชื่อผู้ใช้ในเบราว์เซอร์ของพวกเขาและดูข้อมูลสาธารณะของผู้ใช้บริการเช่นเดียวกับสิ่งอื่นที่ผู้ใช้บริการเคยปล่อยให้พวกเขาเห็น ในทำนองเดียวกันคนที่มีชื่อผู้ใช้หรือรหัสผู้ใช้ของผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการผ่าน APIs เช่น API กราฟโดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกเขาสามารถเข้าถึงข้อมูลสาธารณะของผู้ใช้บริการพร้อมกับช่วงอายุสถานที่ของผู้ใช้บริการ (หรือภาษา) และเพศหากผู้ใช้บริการไม่ต้องการให้ข้อมูลของผู้ใช้บริการจะเข้าถึงได้ผ่านทาง API ที่ Facebook ผู้ใช้บริการสามารถ ปิดการ Apps แพลตฟอร์มทั้งหมด

4) Twitter ⁷¹

นโยบายนี้อธิบายถึงนโยบายของ Twitter และวิธีการในการรวบรวมการใช้และการเปิดเผยข้อมูลของผู้ใช้บริการ Twitter ได้รับข้อมูลของผู้ใช้บริการผ่านทางเว็บไซต์ต่างๆ ของ Twitter SMS, APIs, บริการและบุคคลที่สาม เมื่อใช้บริการใดๆ ของ Twitter ผู้ใช้บริการยินยอมที่จะรวบรวมการโอน การจัดการการเก็บรักษาการเปิดเผยข้อมูลและการใช้ข้อมูลอื่นที่ได้อธิบายไว้ในนโยบายความเป็นส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงที่ประเทศที่ผู้ใช้บริการอาศัยอยู่ในหรือสร้างข้อมูลจากข้อมูลของผู้ใช้บริการอาจถูกใช้โดย Twitter ในประเทศสหรัฐอเมริกาหรือประเทศอื่นๆ ที่ดำเนิน Twitter

⁷¹ Twitter. (2553). นโยบายความเป็นส่วนตัว Twitter. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2555, จาก

(1) การเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้

เคล็ดลับ Twitter เก็บรวบรวมและใช้ข้อมูลของผู้ใช้บริการเพื่อให้บริการของร้านค้าและปรับปรุงพวกเขาเมื่อเวลาผ่านไป

ข้อมูลที่เก็บเมื่อลงทะเบียน เมื่อผู้ใช้บริการสร้างหรือกำหนดค่าบัญชี Twitter ผู้ใช้บริการจะต้องให้ข้อมูลส่วนบุคคลบางอย่างเช่นรหัสผ่านของผู้ใช้บริการ ชื่อ ชื่อผู้ใช้และที่อยู่ อีเมล ข้อมูลบางส่วนนี้เช่นชื่อและชื่อผู้ใช้ของผู้ใช้บริการจะปรากฏต่อสาธารณะในบริการของ Twitter รวมทั้งบนหน้าโปรไฟล์ของผู้ใช้บริการและในผลการค้นหา บริการบางอย่างเช่นการค้นหาประวัติผู้ใช้สาธารณะและรายการการชมไม่จำเป็นต้องมีการลงทะเบียน

ข้อมูลเพิ่มเติม ผู้ใช้บริการอาจจะทำให้ Twitter มีข้อมูลเพิ่มเติมที่จะทำให้ประชาชน เช่น ชีวิตประวัติสั้นๆ สถานที่ของผู้ใช้บริการหรือรูปภาพ ผู้ใช้บริการอาจปรับแต่งบัญชีของผู้ใช้บริการด้วยข้อมูลดังกล่าวเป็นหมายเลขโทรศัพท์มือถือสำหรับการส่งมอบข้อความ SMS หรือสมุดรายชื่อของผู้ใช้บริการเพื่อให้ Twitter สามารถช่วยให้ผู้ใช้บริการสามารถค้นหาผู้ใช้ Twitter ผู้ใช้บริการรู้จัก Twitter อาจใช้ข้อมูลการติดต่อของผู้ใช้บริการเพื่อส่งข้อมูลเกี่ยวกับบริการของร้านค้าหรือตลาดกับผู้ให้บริการๆ อาจจะยกเลิกการเป็นสมาชิกจากข้อความเหล่านี้โดยทำตามคำแนะนำที่มีอยู่ในข้อความหรือคำแนะนำบนเว็บไซต์ของ Twitter ถ้าผู้ใช้บริการส่งอีเมลถึง Twitter Twitter อาจเก็บข้อความที่อยู่อีเมลของผู้ใช้บริการและข้อมูลที่ติดต่อที่จะตอบสนองต่อคำขอของผู้ใช้บริการ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมอธิบายในส่วนนี้เป็นตัวเลือกทั้งหมด

รายการและอื่นๆ ข้อมูลข่าวสาร บริการของ Twitter ได้รับการออกแบบมาเพื่อช่วยให้ผู้ใช้บริการสามารถใช้ข้อมูลร่วมกันกับคนทั่วโลก ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่ใช้ร่วมกันกับ Twitter เป็นข้อมูลที่ใช้บริการกำลังขอให้ Twitter ที่จะทำให้ประชาชน ซึ่งรวมถึงข้อความที่ไม่เพียงแต่ผู้ใช้บริการ Tweet และเมตาดาต้าที่ให้ไว้กับ Tweets เช่นเมื่อผู้ใช้บริการ Tweeted แต่ยังรายการที่ผู้ใช้บริการสร้างคนที่ผู้ใช้บริการติดตาม Tweets ผู้ใช้บริการทำเครื่องหมายเป็นรายการโปรดหรือ Retweet และปิดข้อมูลอื่นๆ อีกมากมาย ค่าเริ่มต้นของเราคือเกือบตลอดเวลาที่จะทำให้ประชาชนข้อมูลที่ผู้ใช้บริการให้ แต่ Twitter โดยทั่วไปให้ผู้ใช้บริการ ตั้งค่า เพื่อให้ข้อมูลส่วนตัวมากขึ้นถ้าผู้ใช้บริการต้องการ ข้อมูลสาธารณะของผู้ใช้บริการจะถูกเผยแพร่ในวงกว้างและทันที ตัวอย่างเช่น Tweets สาธารณะของผู้ใช้บริการจะถูกค้นหาได้โดยเครื่องมือค้นหาจำนวนมากและมีการส่งมอบได้ทันทีผ่านทาง SMS และของ Twitter APIs ที่หลากหลายของผู้ใช้และบริการ ผู้ใช้บริการควรจะระมัดระวังเกี่ยวกับข้อมูลที่จะได้รับการเผยแพร่โดย Twitter, Tweets ของผู้ใช้บริการ ไม่เพียงแต่ทุกสถานที่ที่ตั้งข้อมูลผู้ใช้บริการอาจเลือกที่จะต้องทราบตำแหน่งของผู้ใช้บริการใน Tweets ของผู้ใช้บริการและในโปรไฟล์ของผู้ใช้บริการรวดเร็ว หากผู้ใช้บริการเปิด

tweeting กับตำแหน่งของผู้ใช้บริการแล้ว Twitter ยังสามารถบันทึกพิกัดที่แน่นอนที่จะช่วยปรับปรุงการบริการของ Twitter ผู้ใช้บริการสามารถควบคุมการตั้งค่าตำแหน่งของผู้ใช้บริการในข้อมูลของผู้ใช้บริการ

บันทึกข้อมูล เซิร์ฟเวอร์ของ Twitter จะบันทึกข้อมูลโดยอัตโนมัติ (“บันทึกข้อมูล”) ที่สร้างโดยใช้บริการของผู้ใช้บริการ เข้าสู่ระบบข้อมูลอาจรวมถึงข้อมูลดังกล่าวเป็นที่อยู่ IP ชนิดของเบราว์เซอร์ที่อ้างอิงโดเมน เว็บไซต์ที่เข้าเยี่ยมชมและคำที่ใช้ค้นหา การดำเนินการอื่นๆ เช่น การติดต่อกับโฆษณาอาจรวมอยู่ในการบันทึกข้อมูล

ลิงค์ Twitter อาจติดตามวิธีการที่ผู้ให้บริการ ได้ตอบกับการเชื่อมโยงใน Tweets ในบริการของ Twitter รวมถึงลูกค้าบุคคลที่สาม โดยการคลิกเปลี่ยนเส้นทางหรือโดยวิธีอื่นๆ Twitter ทำเช่นนี้เพื่อช่วยปรับปรุงการบริการของ Twitter รวมถึงการโฆษณาและเพื่อให้สามารถแบ่งปันสถิติกิจกรรมเช่นจำนวนครั้งที่มีการคลิกลิงค์ใดใน

คุกกี้ เช่นเดียวกับเว็บไซต์จำนวนมาก Twitter จะใช้ “คุกกี้” เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้งานเว็บไซต์เพิ่มเติมและปรับปรุงบริการของ Twitter แต่ Twitter ไม่จำเป็นต้องมีคุกกี้ในหลายส่วนของการบริการของ Twitter เช่นการค้นหาและดูที่โปรไฟล์ผู้ใช้ที่สาธารณะหรือรายการ คุกกี้เป็นแฟ้มข้อมูลขนาดเล็กที่จะถูกโอนไปยังฮาร์ดดิสก์ของคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้บริการ Twitter อาจใช้คุกกี้เซสชันและคุกกี้แบบถาวรให้เข้าใจถึงวิธีการที่ผู้ให้บริการ ได้ตอบกับ Twitter บริการในการตรวจสอบการใช้การรวมโดยผู้ใช้และการกำหนดเส้นทางในการเข้าชมเว็บของ Twitter บริการของ Twitter และเพื่อปรับปรุงการบริการของร้านค้า อินเทอร์เน็ตเบราว์เซอร์ส่วนใหญ่ยอมรับคุกกี้โดยอัตโนมัติ ผู้ใช้บริการสามารถสั่งให้เบราว์เซอร์ของผู้ใช้บริการ โดยใช้ตัวเลือกในการแก้ไขเพื่อหยุดการยอมรับคุกกี้หรือเพื่อให้ผู้ให้บริการก่อนที่จะยอมรับคุกกี้จากเว็บไซต์ที่คุณเข้าเยี่ยมชม

บุคคลที่สามบริการ Twitter ใช้บริการที่หลากหลายของพื้นที่ของบุคคลที่สามเพื่อช่วยในการให้บริการของ Analytics เช่นบล็อกโฮสต์ต่างๆ ของเราและ Wikis และเพื่อช่วยให้ Twitter เข้าใจการใช้บริการของ Twitter เช่น Google บริการเหล่านี้อาจเก็บรวบรวมข้อมูลที่ส่งมาจากเบราว์เซอร์ของผู้ใช้บริการเป็นส่วนหนึ่งของการร้องขอหน้าเว็บเช่นคุกกี้หรือขอ IP ของผู้ให้บริการ

(2) ใช้ข้อมูลร่วมกันและการเปิดเผยข้อมูล เคสลับ Twitter จะไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้บริการยกเว้นในบางกรณี ดังนี้

โดยความเห็นชอบของผู้ใช้บริการ Twitter อาจใช้หรือเปิดเผยข้อมูลของผู้ใช้บริการด้วยความยินยอมของผู้ใช้บริการ เช่น เมื่อผู้บริการใช้เว็บที่สามในการเข้าถึงบัญชีของผู้ใช้บริการได้รวดเร็ว

ผู้ให้บริการ Twitter ประกอบบางบุคคลที่สามที่เชื่อถือได้เพื่อการทำงานและให้บริการแก่ Twitter Twitter อาจแบ่งปันข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการกับบุคคลที่สามเหล่านี้ แต่เพียงเท่าที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่เหล่านี้และให้บริการดังกล่าวและเฉพาะตามข้อผูกพันการคุ้มครองมิเรอร์ของนโยบายความเป็นส่วนตัวเป็นส่วนตัวนี้

กฎหมายและอันตราย Twitter อาจเปิดเผยข้อมูลของผู้ใช้บริการถ้า Twitter เชื่อว่าจะเป็นเหตุผลที่จำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับหรือคำขอทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของบุคคลใดๆ ไปยังที่อยู่การ โกงการรักษาความปลอดภัยหรือปัญหาทางเทคนิคหรือเพื่อปกป้องสิทธิ

การโอนธุรกิจ ในกรณีที่สินทรัพย์ Twitter มีส่วนร่วมในการล้มละลาย การควบรวมกิจการ การซื้อกิจการในการปรับโครงสร้างองค์กรหรือการขายข้อมูลของผู้ใช้บริการอาจนำไปขายหรือโอนมาเป็นส่วนหนึ่งของรายการที่ สัญญาในการกำหนดนโยบายส่วนบุคคลนี้จะนำไปใช้กับข้อมูลของท่านโอนไปยังองค์กรใหม่

Non - เอกชนหรือ Non - Personal Information Twitter อาจใช้หรือเปิดเผยข้อมูลของผู้ใช้บริการไม่ใช่เอกชนหรืออื่นๆ ที่สรุปรวมข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลส่วนบุคคลเช่น Tweets สาธารณะของผู้ใช้บริการหรือจำนวนผู้ใช้ที่คลิกบนลิงค์ใด (แม้เพียงหนึ่งได้)

(3) การแก้ไขข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้บริการ

หากผู้ให้บริการเป็นผู้ให้บริการจดทะเบียนของ Twitter Twitter ให้คุณมีเครื่องมือในการเข้าถึงหรือแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้ให้บริการให้กับ Twitter และเชื่อมโยงกับบัญชีของผู้ใช้บริการ

5) Google⁷²

(1) ข้อมูลที่ Google รวบรวม

Google เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้บริการที่ดีขึ้นแก่ผู้ใช้ทั้งหมด โดยเริ่มตั้งแต่ข้อมูลพื้นฐานอย่างภาษาใดที่ผู้บริการใช้ ไปจนถึงข้อมูลที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นอย่างโฆษณาใดที่จะเป็นประโยชน์กับผู้บริการมากที่สุดหรือบุคคลที่มีความสำคัญกับคุณมากที่สุดในโลกออนไลน์ Google รวบรวมข้อมูลด้วยสองวิธีคือ

(ก) ข้อมูลที่ผู้บริการให้ Google ตัวอย่างเช่น บริการหลายอย่างจำเป็นต้องให้ผู้บริการลงชื่อสมัครใช้บัญชี Google เมื่อทำการสมัคร ผู้บริการจะต้องแจ้งข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ชื่อ ที่อยู่อีเมล หมายเลขโทรศัพท์ หรือหมายเลขบัตรเครดิต หากผู้บริการต้องการใช้

⁷² Google. (2555). นโยบายความเป็นส่วนตัว. สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2555, จาก

ประโยชน์อย่างเต็มที่จากระบบการแบ่งปันที่ให้บริการ Google อาจต้องขอให้ผู้ใช้บริการสร้างโปรไฟล์ Google สาธารณะซึ่งมีชื่อและรูปภาพของผู้ใช้บริการอยู่ด้วย

(ข) ข้อมูลที่ Google ได้จากการใช้บริการของผู้ใช้บริการ Google อาจรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบริการที่ผู้ใช้บริการใช้และวิธีการใช้งานของผู้ใช้บริการ เช่น เมื่อผู้ใช้บริการไปที่เว็บไซต์ที่ใช้บริการโฆษณาของ Google หรือเมื่อผู้ใช้บริการดูและโต้ตอบกับโฆษณาและเนื้อหาของ Google ข้อมูลเหล่านี้ประกอบด้วย

ก. ข้อมูลอุปกรณ์ Google อาจรวบรวมข้อมูลเฉพาะของอุปกรณ์ (เช่น รุ่นฮาร์ดแวร์ รุ่นระบบปฏิบัติการ ตัวระบุอุปกรณ์ และข้อมูลเครือข่ายมือถือ ซึ่งรวมถึงหมายเลขโทรศัพท์ด้วย) Google อาจเชื่อมโยงตัวระบุอุปกรณ์หรือหมายเลขโทรศัพท์กับบัญชี Google ของผู้ใช้บริการ

ข. ข้อมูลบันทึก เมื่อผู้ใช้บริการใช้บริการหรือดูเนื้อหาที่ Google Google จะรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลบางอย่างไว้ในบันทึกเซิร์ฟเวอร์โดยอัตโนมัติ

ค. ข้อมูลตำแหน่ง เมื่อผู้ใช้บริการใช้บริการระบุตำแหน่งของ Google Google อาจรวบรวมและประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งที่แท้จริงของผู้ใช้บริการ เช่น สัญญาณ GPS ที่โทรศัพท์มือถือส่งไป นอกจากนี้ Google อาจใช้เทคโนโลยีหลายๆ อย่างในการระบุตำแหน่ง เช่น ข้อมูลเซ็นเซอร์จากอุปกรณ์ของผู้ใช้บริการที่อาจให้ข้อมูลเกี่ยวกับจุดการเชื่อมต่อ WiFi ในบริเวณใกล้เคียงและเสาสัญญาณ เป็นต้น บริการบางอย่างจะมีหมายเลขเฉพาะของแอปพลิเคชัน หมายเลขนี้และข้อมูลเกี่ยวกับการติดตั้งของผู้ใช้บริการ (เช่น ประเภทระบบปฏิบัติการและหมายเลขรุ่นแอปพลิเคชัน) อาจถูกส่งไปยัง Google เมื่อผู้ใช้บริการติดตั้งหรือถอนการติดตั้งบริการนั้น หรือเมื่อบริการนั้นติดต่อกับเซิร์ฟเวอร์ของ Google เป็นระยะๆ เช่น เพื่อทำการอัปเดตอัตโนมัติ เป็นต้น

ง. พื้นที่จัดเก็บข้อมูลในตัวเครื่อง Google อาจรวบรวมและจัดเก็บข้อมูล (รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคล) ที่อยู่ในอุปกรณ์ของผู้ใช้บริการโดยใช้กลไกต่างๆ เช่น พื้นที่จัดเก็บข้อมูลเว็บเบราว์เซอร์ (รวมถึง HTML 5) และแคชของข้อมูลแอปพลิเคชัน

จ. คุกกี้และตัวบ่งชี้แบบไม่ระบุตัวตน Google ใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลเมื่อผู้ใช้บริการเยี่ยมชมบริการของ Google ซึ่งอาจรวมถึงการส่งคุกกี้หรือตัวบ่งชี้แบบไม่ระบุตัวตนอย่างน้อยหนึ่งรายการไปยังอุปกรณ์ของผู้ใช้บริการด้วย นอกจากนี้ Google ยังใช้คุกกี้และตัวบ่งชี้ที่ไม่ระบุตัวตนเมื่อผู้ใช้บริการมีการโต้ตอบกับบริการที่ Google ให้กับพันธมิตรของ Google เช่น บริการโฆษณา หรือคุณลักษณะของ Google ที่อาจปรากฏบนไซต์อื่นๆ

(2) วิธีการใช้ข้อมูลที่ Google รวบรวม

Google ใช้ข้อมูลที่ Google รวบรวมจากบริการทั้งหมดของ Google เพื่อให้บริการรักษา ป้องกันและปรับปรุง พัฒนาบริการใหม่ และปกป้อง Google และผู้ใช้ของ Google Google ยังใช้ข้อมูลเหล่านี้ในการนำเสนอเนื้อหาที่ได้รับการปรับแต่งเพื่อผู้ใช้บริการโดยเฉพาะ เช่น แสดงผลการค้นหาและโฆษณาที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการมากยิ่งขึ้น Google อาจใช้ชื่อที่ผู้ใช้บริการให้ไว้สำหรับโปรไฟล์ Google ของผู้ใช้บริการกับบริการทั้งหมดของ Google ที่จำเป็นต้องใช้บัญชี Google นอกจากนี้ Google อาจเปลี่ยนชื่อในอดีตที่เชื่อมโยงกับบัญชี Google ของผู้ใช้บริการเพื่อให้ชื่อของผู้ใช้บริการแสดงขึ้นเหมือนกันในบริการทั้งหมดของ Google หากผู้ใช้อื่นมีอีเมลของผู้ใช้บริการอยู่แล้วหรือมีข้อมูลอื่นที่ระบุตัวผู้ใช้บริการ Google อาจแสดงข้อมูลโปรไฟล์ Google สาธารณะของผู้ใช้บริการ เช่น ชื่อและรูปภาพให้พวกเขาเห็น เมื่อผู้ใช้บริการติดต่อ Google อาจเก็บบันทึกการติดต่อของผู้ใช้บริการเพื่อช่วยแก้ปัญหาใดๆ ก็ตามที่ใช้บริการอาจพบ Google อาจใช้ที่อยู่อีเมลของผู้ใช้บริการเพื่อแจ้งให้ผู้ใช้บริการทราบถึงบริการของ Google เช่น แจ้งให้ผู้ใช้บริการทราบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหรือการปรับปรุงต่างๆ ที่กำลังจะมีขึ้น

Google ใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากคุกกี้และเทคโนโลยีอื่นๆ เช่น พิกเซลแท็ก ในการปรับปรุงประสบการณ์การใช้งานของผู้ใช้และคุณภาพโดยรวมของบริการของ Google ตัวอย่างเช่น การบันทึกคำกำหนดภาษาของผู้ใช้บริการจะทำให้ Google สามารถแสดงบริการของ Google ในภาษาที่ผู้ใช้บริการต้องการได้ เมื่อ Google แสดงโฆษณาที่ปรับแต่งเพื่อผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะ Google จะไม่เชื่อมโยงคุกกี้หรือตัวบ่งชี้แบบไม่ระบุตัวตนกับข้อมูลประเภทที่มีความอ่อนไหว เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติ ศาสนา รสนิยมทางเพศ หรือสุขภาพ

Google อาจรวมข้อมูลส่วนบุคคลจากบริการหนึ่งเข้ากับข้อมูลจากบริการอื่นๆ ของ Google รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถแบ่งปันสิ่งต่างๆ กับบุคคลที่ผู้ใช้บริการรู้จักได้ง่ายยิ่งขึ้น เป็นต้น Google จะไม่รวมข้อมูลคุกกี้ DoubleClick กับข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถระบุตัวตนได้เว้นแต่ Google จะได้รับการยินยอมจากผู้ใช้บริการ

Google จะขอความยินยอมจากผู้ใช้บริการก่อนใช้ข้อมูลเพื่อจุดประสงค์อื่นๆ นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในนโยบายส่วนบุคคลนี้

Google ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลในเซิร์ฟเวอร์ของ Google ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก Google อาจประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการในเซิร์ฟเวอร์ที่ไม่ได้อยู่ในประเทศที่ผู้ใช้บริการพำนัก

(3) ความโปร่งใสและหลากหลาย

แต่ละคนมีความกังวลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลต่างกัน เป้าหมายของ Google คือความชัดเจนว่า Google รวบรวมข้อมูลใด เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเลือกได้ว่าจะให้ใช้ข้อมูลเหล่านั้นอย่างไรให้เป็นประโยชน์ ตัวอย่างเช่น ผู้ใช้บริการสามารถ

(ก) ตรวจสอบและควบคุมข้อมูลบางประเภทที่ผูกติดอยู่กับบัญชี Google ของผู้ใช้บริการได้ด้วย Google Dashboard

(ข) ดูและแก้ไขค่ากำหนดโฆษณาของผู้ใช้บริการ เช่น หมวดยอดที่ผู้ใช้บริการสนใจ โดยใช้ Ads Preferences Manager ผู้ใช้บริการยังสามารถเลือกไม่รับบริการโฆษณาบางอย่างของ Google ได้ที่นี่ด้วย

(ค) ใช้เครื่องมือแก้ไขของ Google เพื่อดูและปรับการแสดงผลโปรไฟล์ Google ของผู้ใช้บริการกับแต่ละบุคคล

(ง) ควบคุมว่าจะแบ่งปันข้อมูลกับใคร

(จ) การรับข้อมูลจากบริการต่างๆ ของ Google ผู้ใช้บริการยังสามารถตั้งค่าเบราว์เซอร์ของผู้ใช้บริการให้บล็อกคุกกี้ทั้งหมด รวมถึงคุกกี้ที่เชื่อมโยงกับบริการของ Google หรือตั้งค่าให้แจ้งเมื่อ Google กำหนดคุกกี้ไว้ อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้บริการควรทราบไว้ว่าบริการหลายอย่างของ Google อาจทำงานได้ไม่สมบูรณ์หากผู้ใช้บริการปิดใช้งานคุกกี้ ตัวอย่างเช่น Google อาจไม่จดจำค่ากำหนดภาษาของผู้ใช้บริการ

(4) ข้อมูลที่คุณแบ่งปัน

บริการหลายๆ อย่างของ Google ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถแบ่งปันข้อมูลกับบุคคลอื่นได้ โปรดจำไว้ว่าเมื่อผู้ใช้บริการแบ่งปันข้อมูลสู่สาธารณะ เครื่องมือค้นหาต่างๆ รวมถึง Google อาจจัดทำดัชนีข้อมูลของผู้ใช้บริการ บริการของเรามีตัวเลือกในการแบ่งปันและนำเนื้อหาของผู้ใช้บริการออกให้เลือกใช้มากมาย

(5) การเข้าถึงและการอัปเดตข้อมูลส่วนบุคคล

เมื่อใดก็ตามที่ผู้ใช้บริการใช้บริการของ Google Google มุ่งหวังที่จะให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้บริการได้ หากข้อมูลนั้นไม่ถูกต้อง เราจะพยายามหาหนทางให้ผู้ใช้บริการสามารถอัปเดตหรือลบข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว เว้นแต่กรณีที่ Google ต้องเก็บข้อมูลนั้นไว้เพื่อประโยชน์ทางธุรกิจหรือจุดประสงค์ทางกฎหมาย เมื่ออัปเดตข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ Google อาจขอให้ผู้ใช้บริการยืนยันตัวตนก่อนที่ Google จะสามารถดำเนินการตามคำขอของผู้ใช้บริการได้

Google อาจปฏิเสธคำขอซ้ำซ้อนอันเกินควร ต้องใช้ความพยายามทางเทคนิคมากเกินไป (เช่น การพัฒนาระบบใหม่หรือเปลี่ยนหลักปฏิบัติพื้นฐานที่มีอยู่) เสี่ยงต่อข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่น หรือไม่สามารถปฏิบัติได้จริง (เช่น คำขอเกี่ยวกับข้อมูลที่อยู่ในเทปข้อมูลสำรอง)

หาก Google สามารถให้ผู้ให้บริการเข้าถึงและแก้ไขข้อมูลได้ Google จะดำเนินการให้ฟรีกเว้นในกรณีที่ต้องใช้ความพยายามอย่างเกินควร เรามุ่งหวังที่จะรักษาบริการของ Google ให้สามารถปกป้องข้อมูลจากการถูกทำลายโดยอุบัติเหตุหรือการมั่วร้ายอื่นๆ ด้วยเหตุนี้ หลังจากที่ผู้ให้บริการลบข้อมูลจากบริการของ Google Google อาจจะไม่ลบสำเนาที่มีอยู่ออกจากเซิร์ฟเวอร์ที่ใช้งานอยู่หรือนำข้อมูลออกจากระบบสำรองของ Google โดยทันที

(6) ข้อมูลที่ Google แบ่งปัน

Google ไม่แบ่งปันข้อมูลส่วนบุคคลกับบริษัท องค์กร และบุคคลต่างๆ ภายนอก Google ยกเว้นในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) เมื่อได้รับความยินยอมจากผู้ให้บริการ Google จะแบ่งปันข้อมูลส่วนบุคคลกับบริษัท องค์กร หรือบุคคลภายนอก Google เมื่อ Google ได้รับความยินยอมจากผู้ให้บริการ Google จำเป็นต้องได้รับความยินยอมสำหรับการแบ่งปันข้อมูลส่วนบุคคลที่ละเอียดอ่อน

(ข) เมื่อมีผู้ดูแลระบบโดเมน หากบัญชี Google ของผู้ให้บริการได้รับการจัดการโดยผู้ดูแลระบบโดเมน (เช่น สำหรับผู้ใช้ Google Apps) ผู้ดูแลระบบและผู้ค้าปลีกที่ให้การสนับสนุนผู้ใช้แอดมินของผู้ให้บริการจะสามารถเข้าถึงข้อมูลบัญชี Google ของผู้ให้บริการได้ (รวมถึงอีเมลและข้อมูลอื่นๆ ของผู้ให้บริการด้วย) ผู้ดูแลระบบโดเมนของผู้ให้บริการอาจดำเนินการดังต่อไปนี้

ก. ดูสถิติเกี่ยวกับบัญชีของผู้ให้บริการ เช่น สถิติเกี่ยวกับแอปพลิเคชันที่ผู้ให้บริการติดตั้ง

ข. เปลี่ยนรหัสผ่านบัญชีของผู้ให้บริการ

ค. ระบุหรือยกเลิกการเข้าถึงบัญชีของผู้ให้บริการ

ง. เข้าถึงหรือเก็บรักษาข้อมูลที่จัดเก็บไว้เป็นส่วนหนึ่งของบัญชีของผู้ให้บริการ

จ. รับข้อมูลบัญชีของผู้ให้บริการเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายที่บังคับใช้ ระเบียบข้อบังคับ กระบวนการทางกฎหมาย หรือการร้องขอข้อมูลจากทางราชการ

ฉ. จำกัดความสามารถของผู้ให้บริการในการลบหรือแก้ไขข้อมูลหรือการตั้งค่าข้อมูลส่วนบุคคล

นโยบายส่วนบุคคลของผู้ดูแลระบบโดเมนของผู้ให้บริการสำหรับข้อมูลเพิ่มเติม Google ให้ข้อมูลส่วนบุคคลแก่บริษัทในเครือ ธุรกิจหรือบุคคลที่วางใจได้อื่นๆ เพื่อให้ประมวลผล

ข้อมูลแก่ Google โดยดำเนินการตามคำแนะนำและตามนโยบายส่วนบุคคลของ Google รวมถึงมาตรการการรักษาข้อมูลที่เป็นความลับและการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม

Google จะแบ่งปันข้อมูลส่วนบุคคลกับบริษัท องค์กร หรือบุคคลภายนอก Google หากเราเชื่อโดยสุจริตว่าการเข้าถึง การใช้ การเก็บรักษา หรือการเปิดเผยข้อมูลนั้นมีเหตุจำเป็นอันสมควรเพื่อ

(1) ให้เป็นไปตามกฎหมายที่บังคับใช้ ระเบียบข้อบังคับ กระบวนการทางกฎหมาย หรือการร้องขอข้อมูลจากทางราชการ

(2) บังคับใช้ข้อกำหนดในการให้บริการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการตรวจสอบการละเมิดที่อาจเกิดขึ้น

(3) ตรวจจับ ป้องกัน หรือระบุนการทุจริต ปัญหาด้านความปลอดภัยหรือด้านเทคนิค

(4) ป้องกันอันตรายต่อสิทธิ ทรัพย์สิน หรือความปลอดภัยของ Google ผู้ใช้ของ Google หรือประชาชนตามที่กฎหมายกำหนดหรืออนุญาต

Google อาจแบ่งปันข้อมูลซึ่งถูกรวบรวมอันไม่ใช่ข้อมูลส่วนตัวที่สามารถระบุตัวตนได้ไว้สู่สาธารณะและกับพันธมิตรของ Google เช่น ผู้ตีพิมพ์ ผู้โฆษณา หรือไซต์ที่เชื่อมต่อ ตัวอย่างเช่น Google อาจแบ่งปันข้อมูลสู่สาธารณะเพื่อแสดงแนวโน้มการใช้บริการโดยทั่วไปของ Google

หาก Google มีส่วนในการรวบรวม การได้มา หรือการขายสินทรัพย์ Google จะยังคงรักษาข้อมูลส่วนบุคคลใดๆ ให้เป็นความลับและแจ้งให้ผู้ใช้ที่ได้รับผลกระทบทราบก่อนที่จะโอนข้อมูลส่วนบุคคลหรือให้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับนโยบายส่วนบุคคลอื่น

(7) ความปลอดภัยของข้อมูล

Google พยายามอย่างยิ่งที่จะปกป้อง Google และผู้ใช้ของ Google จากการเข้าถึงการเปลี่ยนแปลง การเปิดเผย หรือการทำลายข้อมูลที่เราเก็บรักษาโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Google เข้ารหัสบริการมากมายของ Google ด้วย SSL Google เสนอการยืนยันแบบสองขั้นตอนเมื่อผู้ใช้บริการเข้าบัญชี Google ของผู้ใช้บริการ และผู้ใช้บริการลักษณะ Safe Browsing ใน Google Chrome Google ตรวจสอบการเก็บรวบรวมข้อมูล พื้นที่จัดเก็บข้อมูลและหลักปฏิบัติในการประมวลผล รวมถึงมาตรการความปลอดภัยทางกายภาพ เพื่อป้องกันการเข้าถึงระบบที่ไม่ได้รับอนุญาต และ Google จำกัดการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลไว้สำหรับพนักงาน ลูกจ้าง และตัวแทนของ Google ที่จำเป็นต้องทราบข้อมูลนั้นเพื่อทำการประมวลผลข้อมูลให้โดยที่บุคคลเหล่านั้นต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดการรักษาข้อมูลที่เป็นความลับตามสัญญาที่เข้มงวด และอาจถูกลงโทษหรือเลิกจ้างหากไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าว

นโยบายส่วนบุคคลของ Google ไม่มีผลกับบริการของบริษัทหรือบุคคลอื่นๆ รวมถึงผลิตภัณฑ์หรือไซต์ซึ่งอาจแสดงให้เห็นในผลการค้นหา ไซต์ที่อาจรวมบริการต่างๆ ของ Google หรือไซต์อื่นๆ ที่ลิงก์จากบริการของ Google นโยบายส่วนบุคคลของ Google ไม่ครอบคลุมหลักปฏิบัติด้านข้อมูลของบริษัทและองค์กรอื่นๆ ที่โฆษณาบริการของ Google ซึ่งอาจใช้คุกกีฟิสิกเซลแท็ก และเทคโนโลยีอื่นๆ ในการแสดงและนำเสนอโฆษณาที่เกี่ยวข้อง

(8) การบังคับใช้

Google ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างการปฏิบัติของ Google กับนโยบายส่วนบุคคลของ Google อย่างสม่ำเสมอ Google ยังยึดตามกรอบโครงสร้างการกำกับดูแลตนเองหลายๆ รายการด้วย เมื่อ Google ได้รับคำร้องแบบลายลักษณ์อักษรที่เป็นทางการ Google จะติดต่อผู้ส่งคำร้องเพื่อติดตามผล Google ทำงานร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหน่วยงานคุ้มครองข้อมูลในท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการถ่ายโอนข้อมูลส่วนบุคคลที่ Google ไม่สามารถตกลงกับผู้ใช้ของ Google โดยตรงได้

(9) การเปลี่ยนแปลง

นโยบายส่วนบุคคลของ Google อาจมีการเปลี่ยนแปลงเป็นระยะๆ Google จะไม่ลดทอนสิทธิของผู้ใช้บริการภายใต้นโยบายส่วนบุคคลนี้หากไม่ได้รับอนุญาตโดยชัดแจ้งจากผู้ใช้บริการ

อย่างไรก็ตาม Google จะเผยแพร่การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับนโยบายส่วนบุคคลในหน้าเว็บนี้ และหากมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ Google จะแจ้งให้ทราบล่วงหน้าอย่างชัดเจน (รวมทั้งส่งอีเมลแจ้งเตือนเรื่องการเปลี่ยนแปลงนโยบายส่วนบุคคลสำหรับบางบริการ) Google ยังเก็บรักษานโยบายส่วนบุคคลฉบับก่อนหน้าไว้ในที่เก็บถาวรเพื่อผู้ใช้บริการสามารถตรวจสอบได้

6) Youtube⁷³

(1) ข้อมูลส่วนบุคคล

ขณะนี้กำลังดู YouTube ผู้ใช้บริการสามารถชมวิดีโอบน YouTube โดยไม่ต้องมีบัญชี YouTube หรือบัญชี Google ผู้ใช้บริการยังสามารถติดต่อ YouTube ผ่านทางศูนย์ช่วยเหลือของ YouTube หรือโดยส่งอีเมลถึง YouTube โดยตรงโดยไม่ต้องลงทะเบียนสำหรับบัญชี YouTube ของผู้ใช้บริการ

สำหรับกิจกรรมบางอย่างบน YouTube เช่น การอัปโหลดวิดีโอ การโพสต์ข้อคิดเห็น การตั้งค่าสถานะหรือดูวิดีโอ ผู้ใช้บริการจำเป็นต้องมีบัญชี YouTube หรือ Google YouTube

⁷³ Youtube. (2553). นโยบายสิทธิส่วนบุคคล Youtube. สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2555, จาก

ขอข้อมูลส่วนบุคคลบางอย่างเมื่อผู้ให้บริการสร้างบัญชีผู้ใช้งานถึงที่อยู่อีเมลและรหัสผ่านของผู้ให้บริการซึ่งจะใช้เพื่อป้องกันบัญชีของผู้ให้บริการจากการเข้าถึง บัญชีผู้ใช้ Google นอกจากนี้ช่วยให้ผู้ให้บริการเข้าถึงบริการ Google อื่นๆ ที่จำเป็นต้องมีการลงทะเบียน

(2) ข้อมูลการใช้งาน

เมื่อผู้ให้บริการใช้ Youtube Youtube อาจบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งานของเว็บไซต์ดังกล่าว เช่น ช่องทางกลุ่มและรายการโปรดของผู้ให้บริการและข้อมูลที่ผู้ให้บริการแสดงเกี่ยวกับตัวเองเป็นข้อมูลที่ผู้ให้บริการคลิกใน YouTube (รวมถึงองค์ประกอบ UI การตั้งค่า) ถ้าผู้ให้บริการถูกบันทึกไว้ก็อาจเชื่อมโยงข้อมูลที่มีบัญชี YouTube ของผู้ให้บริการ เพื่อให้มั่นใจในคุณภาพของการบริการของ Youtube Youtube อาจวางแท็ก (เรียกว่า “เว็บปักคอน”) ในรูปแบบ HTML ตามอีเมลการสนับสนุนลูกค้าหรือการสื่อสารอื่นๆ กับผู้ให้บริการเพื่อยืนยันการส่งมอบ

เนื้อหาอัปโหลดไปยังเว็บไซต์ ข้อมูลส่วนบุคคลหรือเนื้อหาวิดีโอที่ผู้ให้บริการสมัครใจเปิดเผยออนไลน์ (เช่น การแสดงความคิดเห็นวิดีโอหน้าโปรไฟล์ของผู้ให้บริการ) อาจจะถูกรวบรวมและใช้โดยผู้อื่น หากผู้ให้บริการดาวน์โหลดอัปโหลด YouTube ดำเนินการของผู้ให้บริการจะมีหมายเลขรหัสโปรแกรมที่ไม่ซ้ำกัน หมายเลขนี้และข้อมูลเกี่ยวกับการติดตั้งอัปโหลด (รุ่นจำนวนภาษา) ของผู้ให้บริการจะถูกส่งไปยัง YouTube อัปโหลด เมื่อตรวจสอบโดยอัตโนมัติสำหรับการปรับปรุงและจะใช้ในการปรับปรุงรุ่นของ Uploader ที่จะใช้

หากผู้ให้บริการส่งข้อมูลส่วนบุคคลไปยัง Youtube Youtube อาจจะใช้ข้อมูลนั้นเพื่อดำเนินการบำรุงรักษาและปรับปรุงคุณสมบัติและการทำงานของ YouTube และในการดำเนินการใดๆ กิจกรรมการตั้งค่าสถานะหรือการสื่อสารอื่นๆ ที่ผู้ให้บริการส่งให้ Youtube Youtube ไม่ได้ใช้อีเมลแอดเดรสของผู้ให้บริการหรือข้อมูลส่วนบุคคลอื่นๆ เพื่อส่งข้อความทางการค้าหรือการตลาดโดยปราศจากความยินยอมของผู้ให้บริการ Youtube อาจจะใช้ที่อยู่อีเมลของผู้ให้บริการโดยไม่ได้รับความยินยอมต่อไปเพื่อวัตถุประสงค์ที่ไม่ใช่การตลาดหรือการบริหารจัดการ (เช่น การแจ้งให้ท่านทราบถึงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของ YouTube หรือเพื่อการบริหารลูกค้า) Youtube ใช้คุกกี้เว็บปักคอนและเข้าสู่ระบบเพิ่มข้อมูลไปจัดเก็บข้อมูลที่ (ก) เพื่อที่ผู้ให้บริการจะไม่ต้องใส่มันในระหว่างการเยี่ยมชมหรือครั้งต่อไปที่ผู้ให้บริการเข้าเยี่ยมชม YouTube ของผู้ให้บริการ (ข) ให้กำหนดเองเนื้อหาส่วนบุคคลและข้อมูล (ค) ตรวจสอบประสิทธิภาพของแคมเปญการตลาดของ Youtube (ง) การตรวจสอบตัวชี้วัดรวมเช่นจำนวนผู้เข้าชมและหน้าเว็บที่ดู และ (จ) ติดตามรายการส่งของผู้ให้บริการและสถานะในโปรโมชันชิงโชคและการแข่งขัน

(3) ข้อมูลที่เผยแพร่ต่อสาธารณชน

เมื่อผู้ให้บริการสร้างบัญชี YouTube ข้อมูลเกี่ยวกับบัญชี YouTube ของผู้ให้บริการบางกิจกรรมในบัญชีของผู้ให้บริการจะถูกให้แก่ผู้อื่นๆ ของ YouTube ซึ่งอาจรวมถึงวันที่ผู้ให้บริการเปิดบัญชี YouTube ของผู้ให้บริการ วันที่ผู้ให้บริการเข้าครั้งสุดท้ายในบัญชี YouTube ของผู้ให้บริการอายุของผู้ให้บริการ (หากผู้ให้บริการเลือกที่จะให้มันสาธารณะ)

ชื่อบัญชีของผู้ให้บริการ YouTube จะปรากฏ เมื่อผู้ให้บริการมีส่วนร่วมในกิจกรรมบางอย่างบน YouTube เช่น เมื่อผู้ให้บริการอัปโหลดวิดีโอหรือส่งข้อความผ่านทาง YouTube ผู้ใช้รายอื่นสามารถติดต่อผู้ให้บริการได้โดยออกจากข้อความหรือแสดงความคิดเห็นบนเว็บไซต์

วิดีโอใดๆ ที่ผู้ให้บริการส่งไปยัง YouTube อาจจะถูกแจกจ่ายผ่านทางอินเทอร์เน็ตและช่องทางสื่ออื่นๆ และอาจจะดูได้โดยผู้ใช้ YouTube อื่นๆ หรือประชาชนทั่วไป

นอกจากนี้ผู้ให้บริการยังอาจเลือกที่จะเพิ่มข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งอาจรวมถึงชื่อ เพศ ภาพรายละเอียดหรือรายละเอียดอื่นๆ ที่จะปรากฏให้ผู้ใช้อื่นๆ บน YouTube หากผู้ให้บริการเลือกที่จะเพิ่มคุณสมบัติบางอย่างไปยัง YouTube ช่องหน้าบัญชีของผู้ให้บริการแล้วคุณสมบัติเหล่านี้และกิจกรรมของผู้ให้บริการที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติเหล่านี้จะปรากฏแก่ผู้อื่น และอาจจะถูกรวมและร่วมกับเพื่อนหรือผู้อื่นๆ กิจกรรมที่ใช้ร่วมกันดังกล่าวอาจรวมวิดีโอที่ผู้ให้บริการชื่นชอบวิดีโอที่ผู้ให้บริการรับการจัดอันดับและวิดีโอที่ผู้ให้บริการได้อัปโหลด

หากผู้ให้บริการมีบัญชีผู้ใช้ YouTube ผู้ให้บริการอาจมีการปรับปรุงหรือแก้ไขข้อมูลรายละเอียดส่วนบุคคลของผู้ให้บริการ การตั้งค่าอีเมลและการตั้งค่าความเป็นส่วนตัวในเวลาการเยี่ยมชมของผู้ให้บริการ

ผู้ให้บริการอาจจะควบคุมข้อมูลที่สามารถใช้ได้กับผู้ใช้อื่นๆ และเพื่อนๆ โดยการแก้ไขบัญชี YouTube ของผู้ให้บริการและคุณสมบัติที่จะรวมอยู่บนหน้าช่องทางของคุณ ถ้าผู้ให้บริการได้เปิดใช้งานร่วมกันใช้งานผู้ใช้อื่นอาจเห็นว่าผู้ให้บริการระบุว่าเป็นตามชื่อบัญชีที่ไม่อยู่อีเมลของผู้ให้บริการกำลังรับชมวิดีโอที่เดียวกัน ผู้ให้บริการอาจปฏิเสธที่จะส่งข้อมูลส่วนบุคคลผ่านทาง YouTube ซึ่งในกรณีนี้ผู้ให้บริการยังสามารถดูวิดีโอและสำรวจ YouTube แต่ YouTube อาจจะไม่สามารถให้บริการบางอย่างในบางคุณสมบัติขั้นสูง YouTube อาจให้บริการอื่นๆ ของ Google เช่น Google Checkout หรือ AdSense ประกาศความเป็นส่วนตัวส่วนตัวของบริการดังกล่าวครอบคลุมถึงการใช้อยู่ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้บริการเกี่ยวข้องกับพวกเขา

2.8.7 จริยธรรมหรือจรรยาบรรณของผู้ใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์

แม้ว่าเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์จะมีประโยชน์อย่างมากในการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่ผู้ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ก็ยังมิได้กำหนดกรอบแห่งจริยธรรมหรือจรรยาบรรณของผู้ใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อควบคุมพฤติกรรมในการใช้บริการแต่อย่างใด โดยปกติแล้วในทุกๆ กลุ่มของสังคมจะมีมาตรฐานของจริยธรรมหรือกรอบแห่งจรรยาบรรณเพื่อใช้ควบคุมพฤติกรรมหรือการปฏิบัติตนภายใต้สังคมนั้นๆ ด้วยคุณลักษณะหลักของเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ คือการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวในที่สาธารณะ ซึ่งคุณสมบัติข้อนี้มีความจำเป็นเนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวและอื่นๆ ของสมาชิกในเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้น จัดเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างเครือข่ายให้เติบโตมากขึ้น และด้วยขนาดที่ใหญ่โตมหาศาลและความเป็นพื้นที่สาธารณะของเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์นี้เองที่ทำให้การควบคุมการเผยแพร่ของข้อมูลออกไปในวงกว้างทำได้ยากยิ่ง รายงานผลสำรวจจาก Consumer Internet Barometer ที่ทำการสำรวจโดย TNS ซึ่งเป็นองค์กรระดับโลกที่เชี่ยวชาญด้านการทำวิจัยตลาด และสำนักงานคอนเฟอเรนซ์ บอร์ด (The Conference Board) ซึ่งเป็นองค์กรวิจัยเอกชนของสหรัฐ บ่งชี้ว่าสิ่งที่ทำให้สมาชิกของเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์รู้สึกไม่พอใจในการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ คือ การขาดมารยาทและขาดจริยธรรมในการใช้งาน⁷⁴

ในปัจจุบันผู้ใช้งานระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและบริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์มีเป็นจำนวนมากและเพิ่มจำนวนขึ้นทุกวัน การใช้งานระบบเครือข่ายที่ออนไลน์ และส่งข่าวสารถึงกันย่อมมีผู้ที่มีความประพฤติไม่ดีปะปน และสร้างปัญหาให้กับผู้ให้บริการอื่นอยู่เสมอ ผู้ให้บริการจึงได้ออกกฎเกณฑ์การใช้งานภายในเครือข่ายเพื่อให้สมาชิกในเครือข่ายของตนยึดถือและปฏิบัติตาม การสร้างกฎเกณฑ์ก็เพื่อให้สมาชิกโดยรวมได้รับประโยชน์สูงสุด ไม่เกิดปัญหาจากผู้ใช้งานบางคนที่สร้างความเดือดร้อนให้ ดังนั้น ผู้ให้บริการที่เป็นสมาชิกจะต้องทำความเข้าใจกฎเกณฑ์ข้อบังคับของเครื่อข่ายนั้น มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้ให้บริการอื่น ทั้งจะต้องรับผิดชอบต่อการทำของตนจากการใช้บริการต่างๆ บนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เพื่อให้การอยู่ร่วมกันในสังคมอินเทอร์เน็ตสงบสุข ดังนั้น จึงมีผู้พยายามรวบรวมกฎ กติกา มารยาท และกำหนดเป็นจรรยาบรรณอินเทอร์เน็ต หรือที่เรียกว่า Netiquette ข้อมูลและข้อความในเรื่องจรรยาบรรณอินเทอร์เน็ตนี้ ได้เรียบเรียงมาจากบทความบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยฟลอริดา

⁷⁴ วิยะดา ฐิติมัทธินา. (2553, ตุลาคม - ธันวาคม). “เครือข่ายสังคมออนไลน์: แนวโน้ม ปรากฏการณ์ และจริยธรรม.” วารสาร *Executive Journal*, 30, 4. หน้า 154-155.

แอตแลนติก โดยผู้รวบรวมชื่อ Arlene H. Rinaldi ซึ่งประกอบไปด้วยจรรยาบรรณในการใช้บริการในรูปแบบต่างๆ ดังนี้⁷⁵

1) จรรยาบรรณเกี่ยวกับอิเล็กทรอนิกส์เมลล์และไฟล์ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่มีเมลล์บ็อกซ์หรืออีเมลล์แอดเดรสที่ใช้อ้างอิงในการรับส่งจดหมาย ความรับผิดชอบต่อการใช้งานอีเมลล์ในระบบจึงเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องให้ความสำคัญ เพราะจดหมายมีการรับส่ง โดยระบบซึ่งหากมีจดหมายค้างในระบบจำนวนมากจะทำให้พื้นที่บัพเฟอร์ของจดหมายในระบบหมด จะเป็นผลให้ระบบไม่สามารถรับส่งจดหมายต่อไปได้ ความรับผิดชอบในการดูแลผู้จดหมายของแต่ละคนควรจะมี ความรับผิดชอบต่องานต่อไปนี้

(1) ตรวจสอบจดหมายทุกวัน และจะต้องจำกัดจำนวนไฟล์และข้อมูลในผู้จดหมายของตนให้เหลือภายในโควตาที่กำหนด

(2) ลบข้อความหรือจดหมายที่ไม่ต้องการแล้วออกจากดิสต์เพื่อลดปริมาณการใช้ดิสต์

(3) ให้จำนวนจดหมายที่อยู่ในผู้จดหมาย (Inbox) มีจำนวนน้อยที่สุด

(4) ให้ทำการโอนย้ายจดหมายจากระบบไปไว้ยังเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือฮาร์ดดิสต์ของตนเองเพื่อใช้อ้างอิงในภายหลัง

(5) พึงระลึกเสมอว่าจดหมายที่เก็บไว้ในผู้จดหมายนี้อาจถูกผู้อื่นแอบอ่านได้ ไม่ควรเก็บข้อมูลหรือจดหมายที่คุณคิดว่าไม่ได้ใช้แล้ว เสมือนเป็นประกาศไว้ในผู้จดหมาย

(6) กำหนดให้ไฟล์ในโฮมไดเรกทอรีของตนมีจำนวนค่าที่สุด ไฟล์ต่างๆ ควรได้รับการดาวน์โหลดมายังคอมพิวเตอร์ของตน

(7) ในการคัดลอกไฟล์จากของตนไปให้ผู้อื่นหรือนำไฟล์จากอินเทอร์เน็ตมายังเครื่องของตน ควรจะได้หมั่นทำการสแกนตรวจสอบไวรัส เพื่อว่าจะได้ช่วยกันลดการกระจายของไวรัสลงไป พึงระลึกเสมอว่าไฟล์ของคุณที่เก็บไว้ในเครื่องนั้นอาจได้รับการตรวจสอบโดยผู้ที่มีสิทธิ์สูงกว่าคุณ ดังนั้นจึงไม่ควรเก็บไฟล์ที่เป็นเรื่องลับเฉพาะไว้บนเครื่อง

2) จรรยาบรรณเกี่ยวกับการใช้ Telnet ซึ่งเป็นคำสั่งบนอินเทอร์เน็ตที่ยอมให้ผู้ใช้เรียกติดต่อกับเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องอื่นที่อยู่บนเครือข่าย ผู้ใช้มีอิสระในการเรียกคำสั่ง Telnet เพื่อต่อไปยังเครื่องต่างๆ ได้ทั่วโลก แต่การที่จะเข้าไปใช้ในเครื่องใดจะต้องยึดถือข้อปฏิบัติกฎระเบียบ ดังต่อไปนี้

⁷⁵ สำนักบริการคอมพิวเตอร์. (2540). จรรยาบรรณสำหรับผู้ใช้อินเทอร์เน็ต. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2555, จาก <http://www.ku.ac.th/www/ED/ntq/>

(1) ใช้กับเครื่องที่เปิดเป็นสาธารณะที่ให้อำนาจใช้ หรือเครื่องที่คุณมีสิทธิ์หรือได้รับอนุญาตให้อำนาจใช้ จะต้องไม่ละเมิดโดยการแอบขโมยสิทธิ์ผู้อื่นนำไปใช้โดยเด็ดขาด เช่น ใช้บัญชีและรหัสผ่านของผู้อื่น เป็นต้น

(2) เครื่องที่ต่อรับ Telnet ส่วนใหญ่จะมีระเบียบและกฎเกณฑ์เฉพาะเครื่อง คุณควรทำความเข้าใจโดยการศึกษาข้อกำหนด โดยเฉพาะเมื่อ Login เข้าไปจะมีข้อความและคำชี้แจงบางอย่างให้อ่านและปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด

(3) ในการเข้าไปยังเครื่องด้วย Telnet จะต้องรีบปฏิบัติงาน และใช้ด้วยเวลาจำกัด เมื่อเสร็จธุระแล้วให้รีบ Logout ออกจากระบบเพราะการทำงานแต่ละครั้งย่อมต้องใช้กำลังของเครื่องเสมอ

(4) ข้อมูลที่ปรากฏบนจอภาพ หรือข้อมูลที่คุณต้องการคัดลอกมาเก็บไว้ยังเครื่องของคุณ หรือฮาร์ดดิสบนคอมพิวเตอร์ของคุณ

3) จรรยาบรรณการใช้ระบบสนทนาแบบออนไลน์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีคำสั่งให้ใช้ในการโต้ตอบกันอย่างออนไลน์ หรือมีการสนทนาเป็นกลุ่ม ในการเรียกหา หรือเปิดการสนทนาตลอดจนการสนทนาจะต้องมีมารยาทที่สำคัญ ได้แก่

(1) ควรเรียกสนทนาจากผู้ที่เรารู้จักและต้องการสนทนาด้วย หรือมีเรื่องสำคัญที่จะติดต่อด้วย ควรระลึกลึกเสมอว่าการขัดจังหวะผู้อื่นที่กำลังทำงานอยู่อาจสร้างปัญหาให้ได้

(2) ก่อนการเรียกกลุ่มสนทนาควรตรวจสอบสถานการณ์ใช้งานของกลุ่มสนทนาที่ต้องการเรียก เพราะการเรียกแต่ละครั้งจะมีข้อความไปปรากฏบนจอภาพของฝ่ายถูกเรียกซึ่งก็สร้างปัญหาการทำงานได้ เช่น ขณะกำลังทำงานค้างซึ่งไม่สามารถหยุดได้ เป็นต้น

(3) หลังจากเรียกไปชั่วขณะ คู่ที่ถูกเรียกไม่ตอบกลับ แสดงว่ากลุ่มสนทนาอาจติดงานสำคัญ ขอให้หยุดการเรียกเพราะข้อความที่เรียกไปปรากฏบนจออย่างแน่นอนแล้ว

(4) ควรใช้วาจาสุภาพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน การแทรกอารมณ์ขัน ควรกระทำกับคนที่รู้จักคุ้นเคยแล้วเท่านั้น

นอกจากหลักการดังกล่าวแล้ว ยังมีการกำหนดหลักศีลธรรมจรรยาบรรณที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติหรือควบคุมการใช้ระบบคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ ที่รู้จักกันในลักษณะตัวย่อว่า PAPA ประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ ได้แก่⁷⁶

- 1) ความเป็นส่วนตัว (Information Privacy)
- 2) ความถูกต้อง (Information Accuracy)

⁷⁶ จริยธรรม.คอม. (2552). คุณธรรม จริยธรรมในการใช้คอมพิวเตอร์. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2555, จาก <http://www.jariyatam.com/ethics-of-using-computer>

3) ความเป็นเจ้าของ (Information Property)

4) การเข้าถึงข้อมูล (Data Accessibility) ความเป็นส่วนตัว (Information Privacy)

จรรยาบรรณในการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์สามารถที่จะนำหลักการดังกล่าวข้างต้นมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เครือข่ายสังคมออนไลน์มีความเป็นระเบียบและเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน จรรยาบรรณจึงเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้สังคมเกิดความสงบสุข และหากมีการละเมิดอย่างรุนแรง กฎหมายก็จะเข้ามามีบทบาทในการควบคุมความสงบเรียบร้อยในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เช่นกัน

2.9 การละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลในการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์

แม้ว่าเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารทางคอมพิวเตอร์และบริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์จะมีข้อดีเป็นจำนวนมากในแง่ของการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันของผู้ใช้บริการ แต่อาจก่อให้เกิดปัญหาการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนการเฝ้าติดตามคุกคามผ่านทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์

2.9.1 กลุ่มที่เข้ามาล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล

ในปัจจุบันข้อมูลส่วนบุคคลนับว่ามีความสำคัญสำหรับการดำเนินวิถีชีวิต เนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ สถานะทางการเงิน เชื้อชาติ ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง สามารถที่จะนำมาประมวลผลเพื่อแสวงหาประโยชน์ในทางธุรกิจหรือในทางการเมือง รวมถึงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือการใช้กลไกอัลกอริธึมในการจัดเก็บข้อมูลของคนทั้งโลกที่ทำการติดต่อสื่อสารกันผ่านอินเทอร์เน็ต (Data Matching) เพื่อติดตามข้อมูลในการติดต่อสื่อสารหรือการทำธุรกรรมผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ดังนั้น ข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญเหล่านี้จึงมักที่จะถูกล่วงละเมิดโดยกลุ่มอาชญากรอยู่บ่อยครั้ง ในปัจจุบันสามารถแบ่งกลุ่มอาชญากรที่เกี่ยวข้องกับการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลนี้ออกได้เป็น 3 กลุ่มด้วยกัน กล่าวคือ

1) กลุ่มมือสมัครเล่น (Amateurs) อาชญากรกลุ่มนี้โดยมากแล้วมักทำไปด้วยความอยากรู้อยากเห็นหรือต้องการที่จะทดสอบความรู้ของตน อาชญากรกลุ่มนี้อาจไม่มีความรู้ทางด้านเทคนิคมากนัก ส่วนใหญ่จะหาช่องว่างของการเข้าสู่ข้อมูลของบุคคลอื่นได้ด้วยการลองผิดลองถูก

2) กลุ่มแครกเกอร์ (Crackers) อาชญากรกลุ่มนี้มักเป็นผู้ที่มีความรู้ทางเทคนิค และมักจะเข้ามาในระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยไม่ได้รับอนุญาต เมื่อเข้ามาแล้วก็มักที่จะสร้างความเสียหายต่างๆ เช่น การขโมยข้อมูลส่วนบุคคลสำคัญทางธุรกิจ หรือทางการทหาร หรืออาจมี

การแก้งทำลายข้อมูลมิให้ใช้งานได้ต่อไป เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียหายในเชิงธุรกิจหรือความมั่นคงของประเทศอย่างมาก

3) กลุ่มอาชญากรมืออาชีพ (Career Criminals) อาชญากรกลุ่มนี้เป็นพวกมีความรู้ทางด้านเทคนิคค่อนข้างสูงและมีอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัย อาชญากรกลุ่มนี้อาจทำการจารกรรมข้อมูลที่เป็นความลับของทางราชการเพื่อนำไปจำหน่ายให้กับหน่วยงานสายลับต่างๆ หรือทำการจารกรรมข้อมูลทางธุรกิจที่มีความสำคัญสูงเพื่อนำไปจำหน่ายให้กับเอกชนฝ่ายตรงข้ามได้

นอกจากกลุ่มอาชญากรดังกล่าวแล้ว ผู้เป็นเจ้าของผู้ให้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์อาจก่อให้เกิดปัญหาการล่วงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลได้ ทั้งนี้เนื่องจากเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์มีลักษณะของการรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ เช่น ชื่อ ที่อยู่ อาชีพ การศึกษา สถานะความสัมพันธ์ ความชอบและพฤติกรรมในเรื่องต่างๆ ข้อมูลเหล่านี้สามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์ทางการค้าหรือธุรกิจได้ ซึ่งอาจมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลผู้ให้บริการ เพื่อวัตถุประสงค์ทางการตลาดโดยผู้ให้บริการมิได้รับรู้หรือให้ความยินยอม

การละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลจากระบบคอมพิวเตอร์ สามารถกล่าวได้ ดังนี้⁷⁷

1) การลักลอบหรือขโมยใช้บริการสารสนเทศ เป็นการลักลอบเข้าไปใช้บริการโทรคมนาคม เช่น โทรศัพท์ของบริษัทผู้ให้บริการด้านโทรคมนาคม หรือโทรศัพท์ของประชาชนทั่วไปทำให้บุคคลดังกล่าวต้องรับภาระในค่าบริการที่เพิ่มขึ้น

2) การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เช่น การทำซ้ำ (Copy) โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การปลอมแปลงสื่อทางคอมพิวเตอร์หรือ Multimedia

3) การทำลายและการก่อการร้ายทางอินเทอร์เน็ต โดยมีลักษณะเป็นการเจาะเข้าไปในฐานข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยไม่มีอำนาจ

4) การหลอกลวงเพื่อขายสินค้าและการลงทุนผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เช่น การโฆษณาหลอกลวงขายสินค้าและบริการ เป็นต้น

5) การสกัดหรือดักเอาข้อมูลมาใช้ประโยชน์โดยมิชอบ ได้แก่ การดักฟัง การเป็นสายลับ การล้วงเอาความลับทางการค้า การนำข้อมูลหมายเลขบัตรเครดิตมาใช้เพื่อประโยชน์ตน

6) การฉ้อโกงในการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การเจาะเข้าเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของธนาคารแล้วเปลี่ยนแปลงข้อมูล หรือโอนเงินจากบัญชีหนึ่งไปยังอีกบัญชีหนึ่ง

⁷⁷ สถาบันกฎหมาย. (2542, มีนาคม). “กฎหมายอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์: แนวทางในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมยุคไอที ในรายงานการสัมมนาทางวิชาการ โครงการเวทีความคิดเพื่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย.” *บทบัญญัติ*, 55, 1. หน้า 159.

หรือการเจาะระบบของผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อทำการเติมเงินในบัตรโทรศัพท์แล้วนำออกขายให้แก่บุคคลภายนอก ซึ่งเคยเป็นข่าวในประเทศไทยเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2551

2.9.2 วิธีการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลในการใช้งานระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต⁷⁸

1) Data Diddling คือ การเปลี่ยนแปลงข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือระหว่างที่กำลังบันทึกข้อมูลลงไปในระบบคอมพิวเตอร์ การเปลี่ยนแปลงข้อมูลดังกล่าวนี้สามารถกระทำโดยบุคคลใดก็ได้ที่สามารถเข้าไปถึงตัวข้อมูล ตัวอย่างเช่น พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มึนเมาที่บันทึกเวลาการทำงานของพนักงานทั้งหมด ทำการแก้ไขตัวเลขชั่วโมงการทำงานของคนอื่นมาลงเป็นชั่วโมงการทำงานของตนเอง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวหากถูกแก้ไขเพียงเล็กน้อยพนักงานผู้ถูกแก้ไขข้อมูลแทบจะไม่สงสัยในความเปลี่ยนแปลงนั้นเลย

2) Trojan Horse คือ การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่แฝงไว้ในโปรแกรมที่มีประโยชน์ เมื่อถึงเวลาโปรแกรมที่ไม่ดีจะปรากฏตัวขึ้นเพื่อปฏิบัติการทำลายข้อมูลหรือระบบคอมพิวเตอร์

3) Salami Techniques วิธีการปิดเศษจำนวนเงิน เช่น ทศนิยมตัวที่ 3 หรือปิดเศษให้เหลือจำนวนที่สามารถจ่ายได้ แล้วนำเศษทศนิยมหรือเศษที่ปิดทิ้งมาใส่ไว้ในบัญชีของตนหรือของผู้อื่นซึ่งจะทำให้ผลรวมบัญชียังคงสมดุล (Balance) และจะไม่มีปัญหากับระบบควบคุม เนื่องจากไม่มีการนำเงินออกจากระบบบัญชี นอกจากใช้กับการปิดเศษเงินแล้ววิธีนี้อาจใช้กับระบบตรวจนับของในคลังสินค้าได้

4) Super zapping มาจากคำว่า “Super zap” เป็นโปรแกรม “Macro utility” ที่ใช้ในศูนย์คอมพิวเตอร์ของบริษัท IBM เพื่อใช้เป็นเครื่องมือของระบบ (System Tool) ทำให้สามารถเข้าไปในระบบคอมพิวเตอร์ได้ในกรณีฉุกเฉิน เสมือนกุญแจที่ จะนำไปใช้เมื่อกุญแจดอกอื่นหายหรือมีปัญหา โปรแกรมอรรถประโยชน์ (Utility Program) เช่น โปรแกรม Super zap จะมีความเสี่ยงมากหากตกไปอยู่ในมือของอาชญากร

5) Trap Doors เป็นการเขียนโปรแกรมที่เลียนแบบคีย์หน้าจอบกติของระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อลวงผู้ที่มาใช้คอมพิวเตอร์ทำให้ทราบถึงรหัสประจำตัว (ID Number) หรือรหัสผ่าน (Password) หรือหมายเลขบัตรเครดิต

6) Logic Bombs เป็นการเขียนโปรแกรมคำสั่งอย่างมีเงื่อนไขไว้ โดยโปรแกรมจะเริ่มทำงานต่อเมื่อมีสถานะตามที่ผู้สร้างโปรแกรมกำหนด สามารถติดตามดูความเคลื่อนไหวของระบบบัญชี ระบบเงินเดือนแล้วทำการเปลี่ยนตัวเลขดังกล่าวได้

⁷⁸ ทวีศักดิ์ กอนันตกุล. (2541). อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ในเอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในสังคมยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ. หน้า 4-8.

7) Asynchronous Attack เนื่องจากการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์เป็นการทำงานแบบ Asynchronous คือ สามารถทำงานหลายๆ อย่างพร้อมกัน โดยการประมวลผลข้อมูลเหล่านั้นจะเสร็จไม่พร้อมกัน ผู้ใช้งานจะทราบว่างานที่ประมวลผลเสร็จหรือไม่ก็ต่อเมื่อเรียกงานนั้นมาดูระบบดังกล่าวก่อให้เกิดจุดอ่อน ผู้กระทำความผิดจะฉวยโอกาสในระหว่างที่เครื่องกำลังทำงานเข้าไปแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือกระทำการอื่นใดโดยที่ผู้ใช้ไม่ทราบว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น

8) Scavenging คือ วิธีการที่จะได้ข้อมูลที่ทิ้งไว้ในระบบคอมพิวเตอร์หรือบริเวณใกล้เคียงหลังจากเสร็จการใช้งานแล้ว วิธีที่ง่ายที่สุดคือค้นหาตามถังขยะที่อาจมีข้อมูลสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นเบอร์โทรศัพท์ รหัสผ่าน หรืออาจใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อนทำการหาข้อมูลที่อยู่ในเครื่องเมื่อผู้ใช้เลิกใช้งานแล้ว

9) Data Leakage หมายถึง การทำให้ข้อมูลรั่วไหลออกไป อาจโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม เช่น การแผ่รังสีของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในขณะที่กำลังทำงาน คนร้ายอาจตั้งเครื่องดักสัญญาณไว้ใกล้กับเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อรับข้อมูลตามที่ตนเองต้องการ

10) Piggybacking วิธีการดังกล่าวสามารถทำได้ทั้งวิธีการทางกายภาพ (Physical) การที่คนร้ายจะลักลอบเข้าไปในประตูที่มีระบบรักษาความปลอดภัย คนร้ายจะรอให้บุคคลที่มีอำนาจหรือได้รับอนุญาตมาใช้ประตูดังกล่าว เมื่อประตูเปิดและบุคคลนั้นได้เข้าไปแล้ว คนร้ายก็ฉวยโอกาสที่ประตูยังปิดไม่สนิทแอบเข้าไปได้ ในทางอิเล็กทรอนิกส์ก็เช่นกัน อาจเกิดขึ้นในกรณีที่ใช้สายสื่อสารเดียวกันกับผู้ที่มีอำนาจใช้หรือได้รับอนุญาต เช่น ใช้สายเคเบิล หรือโมเด็มเดียวกัน

11) Impersonation คือ การที่คนร้ายแกล้งปลอมเป็นบุคคลอื่นที่มีอำนาจหรือได้รับอนุญาต เช่น เมื่อคนร้ายขโมยบัตรเอทีเอ็มของเหยื่อได้จะโทรศัพท์แกล้งทำเป็นพนักงานของธนาคารและแจ้งให้เหยื่อทราบที่กำลังหาวิธีป้องกันมิให้เงินในบัญชีของเหยื่อถูกแอบถอนไป จึงบอกให้เหยื่อเปลี่ยนรหัสประจำตัว (Personal Identification Number: PIN) โดยให้เหยื่อบอกรหัสเดิมก่อน คนร้ายจึงทราบหมายเลขรหัสและได้เงินของเหยื่อไป

12) Wiretapping เป็นการลักลอบดักฟังสัญญาณการสื่อสารโดยเจตนาที่จะได้รับประโยชน์จากการเข้าถึงข้อมูลผ่านเครือข่ายการสื่อสารหรือที่เรียกว่าโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ

13) Simulation and Modeling ปัจจุบันเครื่องมือคอมพิวเตอร์ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผน การควบคุมและติดตามความเคลื่อนไหวในการประกอบอาชญากรรม และกระบวนการดังกล่าวสามารถใช้โดยอาชญากรในการสร้างแบบจำลองในการวางแผนเพื่อประกอบอาชญากรรมได้เช่นกัน เช่น ในกิจการประกันภัยมีการสร้างแบบจำลองในการปฏิบัติหรือช่วยในการตัดสินใจในการทำมหรณ์ประกันภัย โปรแกรมสามารถทำมหรณ์ประกันภัยปลอม

ขึ้นมาเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้บริษัทประกันภัยล้มละลาย เมื่อถูกเรียกร้องให้ต้องจ่ายเงินตามกรมธรรม์ที่ขาดอายุ หรือกรมธรรม์ที่ไม่ได้รับเบี้ยประกันจริง

2.9.3 ประเภทและรูปแบบการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลในการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์

จากการศึกษาถึงสภาพปัญหาการละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลที่เกิดจากการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่ามีพฤติกรรมหลายประการอันเป็นการกระทบสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลที่เกิดจากการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งสามารถยกตัวอย่างได้ ดังนี้⁷⁹

กรณีเว็บไซต์ยูทูบ (WWW.Youtube.COM) ซึ่งมีลักษณะเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์แบบเปิด บุคคลทั่วไปสามารถที่จะนำข้อมูลในลักษณะที่เป็นวิดีโอคลิปมาเผยแพร่ในเว็บไซต์ดังกล่าว และบุคคลทั่วไปสามารถที่จะเข้าถึงข้อมูลรวมทั้งสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นต่อวิดีโอคลิปดังกล่าวได้ด้วย สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่ การนำเอาวิดีโอคลิปซึ่งบันทึกภาพของผู้อื่นโดยที่บุคคลนั้นมิได้รู้เห็นหรือให้ความยินยอม ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจแสดงให้เห็นถึงชื่อ อายุ ที่อยู่ เชื้อชาติ ศาสนา พฤติกรรมส่วนตัว ซึ่งถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลและเป็นการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล นอกจากนี้ยังมีการใช้เว็บไซต์ยูทูบเพื่อวิพากษ์วิจารณ์บุคคลต่างๆ อันนำไปสู่การเสื่อมเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชังอีกด้วย

กรณีเว็บไซต์เฟสบุ๊ก (WWW.Facebook.COM) เป็นเว็บไซต์ซึ่งใช้สำหรับนำเสนอตัวตน และเผยแพร่เรื่องราวทางอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้บริการสามารถเขียนข้อความ แสดงความคิดเห็น สร้างอัลบั้มรูปของตัวเอง สร้างกลุ่มเพื่อนและเครือข่ายขึ้นมาได้ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้บริการเว็บไซต์เฟสบุ๊กมีหลายประการ ดังนี้

1) เมื่อบุคคลหนึ่งได้นำข้อมูล ข้อความ สถานะ รูปภาพ เผยแพร่ลงในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์นี้แล้ว บุคคลที่อยู่ในเครือข่ายสังคมออนไลน์สามารถที่จะแสดงความคิดเห็นบนรูปภาพ หรือสถานะของบุคคลนั้นๆ ได้ นอกจากนี้ความคิดเห็นดังกล่าวจะปรากฏขึ้นในหน้าเว็บไซต์ของบุคคลอื่นๆ ที่อยู่ในเครือข่ายของผู้ที่แสดงความคิดเห็นดังกล่าว โดยที่บุคคลอื่นๆ นั้นมิได้อยู่ในเครือข่ายของผู้เป็นเจ้าของข้อมูล ทำให้ผู้อื่นสามารถเห็นข้อความ รูปภาพ ตลอดจนหน้าเว็บไซต์ของบุคคลที่นำข้อมูล รูปภาพมาลงไปด้วย ทำให้เรื่องราวหรือข้อมูลส่วนบุคคลถูกขยายออกไปในวงกว้างอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

2) การที่บุคคลหนึ่งนำรูปภาพมาลงเผยแพร่ในเว็บไซต์เฟสบุ๊ก และทำการแท็กภาพ (Tag) ซึ่งอาจแยกปัญหานี้ได้เป็นสองประการคือ

⁷⁹ คณาธิป ทองวีรวงศ์. เล่มเดิม. หน้า 6-8.

(1) การแท็กภาพโดยมิได้มีวัตถุประสงค์เชิงพาณิชย์ เช่น นาย ก มีภาพถ่ายของนางสาว ข ซึ่งเป็นเพื่อนของนาย ก โดยในภาพนั้นมีบุคคลอื่นที่ไปเที่ยวด้วยกันมา คือ นาย ก นางสาว ข นาย ค และนาย ง ต่อมานาย ก นำภาพถ่ายดังกล่าวมาเผยแพร่ในเว็บไซต์โดย ข ค และ ง ไม่ทราบและมิได้ให้ความยินยอมด้วย หรือนาย ก นำภาพของนางสาว จ ซึ่งนางสาว จ โปสต์ไว้ในอัลบั้มรูปในกระดานข่าวของหน้าเฟสบุ๊กของตน มาเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายของนาย ก ด้วย โดย จ ไม่ทราบและมิได้ให้ความยินยอมด้วย นอกจากนี้ภาพดังกล่าวยังปรากฏภาพของนาย ช ซึ่งนาย ช มิได้เป็นผู้ให้บริการเว็บไซต์ดังกล่าวและไม่ทราบในการโพสต์ภาพดังกล่าว

(2) การแท็กภาพโดยมีวัตถุประสงค์เชิงพาณิชย์ ในปัจจุบันมีการใช้ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อวัตถุประสงค์เชิงพาณิชย์ โดยเฉพาะการขายตรงสินค้าหรือบริการ รวมทั้งการชักชวนให้เข้าร่วมเครือข่ายธุรกิจขายตรง ซึ่งอาจทำได้โดยการแท็กภาพ กล่าวคือ ส่งภาพซึ่งมีข้อความชักชวนให้เข้าร่วมเครือข่ายขายตรงไปยังผู้ให้บริการเฟสบุ๊กจำนวนหลายราย โดยผู้ทำการแท็กภาพจะเข้ามาติดต่อเป็น “เพื่อน” ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งแล้วแท็กภาพซึ่งเป็นภาพพร้อมข้อความชักชวนให้เข้าร่วมธุรกิจขายตรงไปยังบุคคลนั้น ทำให้ภาพและข้อความดังกล่าวปรากฏขึ้นในหน้าเว็บไซต์ของบุคคลนั้น นอกจากนี้ผู้ทำการแท็กภาพเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวอาจขยายการแท็กภาพต่อไป โดยใช้รายชื่อ “เพื่อน” ที่อยู่ในบัญชีรายชื่อของบุคคลต่างๆ ส่งต่อไปเรื่อยๆ ทำให้เกิดผลกระทบต่อบุคคลในวงกว้าง

3) ปัญหาการนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นไปใช้ เช่น การนำภาพของบุคคลอื่นที่เผยแพร่ในอัลบั้มภาพในเฟสบุ๊กไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ โดยที่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลมิได้ให้ความยินยอม เป็นต้น

4) ปัญหาการเฝ้าติดตามคุกคาม ได้แก่ การเฝ้าติดตามความเคลื่อนไหวและพฤติกรรมต่างๆ ของซึ่งถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลในเฟสบุ๊ก

5) ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลโดยโปรแกรมประยุกต์ (Application) ในการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ ผู้ใช้บริการยังอาจสมัครใช้บริการโปรแกรมประยุกต์ต่างๆ เพิ่มเติม เช่น เกมส์ต่างๆ ที่เชื่อมโยงในระบบของเฟสบุ๊ก ซึ่งก่อนที่จะตกลงใช้โปรแกรมประยุกต์ต่างๆ เหล่านี้ ผู้ใช้บริการจะต้องยินยอมในเงื่อนไขเพื่อให้โปรแกรมประยุกต์ดังกล่าวเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลต่างๆ ของตนได้

6) ปัญหาการประมวลผลข้อมูลเพื่อหาความรู้จัก ในการใช้บริการเฟสบุ๊กนั้น ระบบคอมพิวเตอร์จะทำการประมวลผลข้อมูลเพื่อเพื่อนหรือคนรู้จักให้แก่ผู้ให้บริการ โดยประมวลผลจากฐานข้อมูลที่ผู้ให้บริการได้ให้ไว้ เช่น ที่อยู่ สถานศึกษา สถานที่ทำงาน หรือจากเพื่อนของผู้ใช้บริการ เป็นต้น ซึ่งจากการประมวลผลดังกล่าวจะทำให้ข้อมูลของผู้ใช้บริการอื่นถูกส่งเข้าไปยัง

หน้าเว็บไซต์ของผู้ให้บริการ ซึ่งจะแสดงชื่อ ที่อยู่ ภาพถ่ายของผู้เป็นเจ้าของข้อมูล นอกจากนี้ ผู้ให้บริการยังสามารถที่จะเข้าไปดูข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลดังกล่าวนั้นได้ หากเจ้าของข้อมูลมิได้ตั้งค่ารักษาความปลอดภัยในข้อมูล ซึ่งอาจส่งผลให้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นรั่วไหลออกไปในวงกว้างโดยที่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลมิได้รู้เห็นหรือให้ความยินยอมด้วย

การแก้ไขปัญหาดังกล่าวทางเทคนิคอาจทำได้โดยการตั้งค่าความเป็นส่วนตัว (Privacy setting) เช่น เลือกว่าจะอนุญาตให้บุคคลใดบ้างแท็กภาพได้โดยอาจจะระบุตัวบุคคลหรืออาจตั้งค่าไม่อนุญาตให้ใครแท็กภาพได้เลย อย่างไรก็ตามมาตรการดังกล่าวอาจไม่ได้ผล เช่น นาย ก ตั้งค่าไม่อนุญาตให้บุคคลซึ่งไม่อยู่ในเครือข่ายของตนทำการแท็กภาพมาให้เพื่อป้องกันการขายตรง แต่ นางสาว ข ซึ่งเป็นเพื่อนในเครือข่ายของนาย ก ทำการแท็กภาพเพื่อขายตรงเสียเอง เป็นต้น

กรณีเกมออนไลน์เป็นเว็บไซต์ซึ่งมีรูปแบบการให้บริการในลักษณะที่เป็นเกมส์ ผู้ให้บริการสามารถสร้างตัวละครโดยสมมุติให้เป็นตัวตนขึ้นมาได้ใช้ชีวิตอยู่ในเกมส์ อยู่ในชุมชนเสมือน (Virtual Community) ผู้เล่นสามารถซื้อขายที่ดิน หารายได้จากการทำกิจกรรมต่างๆ ศึกษาหาความรู้ ทำงาน และประชุมสัมมนาผ่านเกมส์ได้ เช่น Second Life, World War Craft เป็นต้น ผู้ให้บริการสามารถให้บริการพร้อมกันได้คราวละหลายคนและสามารถที่จะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น จึงก่อให้เกิดอาชญากรรมต่างตามมา ได้แก่ การล่อลวงเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคล การเฝ้าติดตามคุกคามผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งปัจจุบันพบว่าการล่อลวงเพื่อขอข้อมูลส่วนบุคคลได้แก่ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ แล้วทำการติดต่อเพื่อขออนัดพบจนก่อให้เกิดปัญหาการล่อลวงละเมิดทางเพศตามที่เห็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์หลายครั้ง

นอกจากปัญหาการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวมาแล้วนั้น ยังมีกลุ่มมิจฉาชีพซึ่งกระทำการล่อลวงละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลจากการใช้บริการเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งสามารถกระทำได้ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1) การปลอมแปลงเป็นผู้ใช้งาน ได้แก่ การทำลายระบบตรวจสอบความถูกต้องของเจ้าของข้อมูลที่เป็นผู้ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ การผ่านเข้าสู่ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นผ่านระบบการให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์สามารถทำได้ด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่งดังต่อไปนี้

วิธีการเดาสุ่มรหัสผ่านของเจ้าของข้อมูล (Authentication Foiled by Guessing) คือการเดาสุ่มรหัสผ่านที่ผู้ใช้อาจใช้เนื่องจากเป็นคำที่สามารถจำได้ง่ายและใช้กันอยู่ทั่วไป เช่น ชื่อหรือนามสกุลของเจ้าของข้อมูล หรือวันเดือนปีเกิดของเจ้าของข้อมูล หรือหมายเลขเบอร์โทรศัพท์ของเจ้าของข้อมูล เป็นต้น

วิธีการแอบขโมยรหัสผ่าน (Authentication Foiled by Eavesdropping) เป็นวิธีการแอบขโมยรหัสผ่านจากเจ้าของข้อมูลโดยเจ้าของข้อมูลไม่รู้ตัว เช่น การแอบดูเจ้าของข้อมูลทำการ Login เข้าสู่ระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นต้น

วิธีการแอบเข้าสู่ระบบโดยหลบเลี่ยงระบบตรวจสอบความถูกต้องของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Authentication Foiled by Avoidance) เนื่องจากว่าในบางครั้งระบบปฏิบัติการที่ใช้ในระบบเครือข่ายถูกออกแบบมาไม่เพียงพอต่อการรักษาข้อมูลส่วนบุคคล หรือไม่ได้รับการใช้งานอย่างถูกต้อง จึงทำให้อาชญากรกลุ่มดังกล่าวข้างต้นนี้สามารถที่จะเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลได้ง่าย

2) การทำลายความลับข้อมูล ได้แก่ การทำลายความลับของข้อมูลนั้น อาจเกิดได้ด้วยสาเหตุ ดังต่อไปนี้

(1) การขนส่งข้อมูลที่ผิดพลาด (Misdelivery) เป็นการส่งละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลเนื่องจากความผิดพลาดของระบบเครือข่าย หรืออาจเกิดจากตัวของเจ้าของข้อมูลเองที่กำหนด Address ของผู้รับข้อมูลที่ผิดพลาดไป

(2) การเปิดเผยข้อมูลโดยไม่ตั้งใจในระหว่างการส่งข้อมูล (Message Exposure) เช่น การที่ข้อมูลถูกส่งผ่านอุปกรณ์ต่างๆ ภายในระบบเครือข่าย เช่น Routing Switching Devices หรือ Gateways เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้อาจถูกแอบขโมยไปในระหว่างการส่งผ่านอุปกรณ์เหล่านี้ได้

3) การทำลายความถูกต้องของข้อมูล คือ การปลอมแปลงข้อมูลของเจ้าของข้อมูลโดยการเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูลทั้งหมดหรือแก้ไขข้อมูลเพียงบางส่วนที่ทำให้เนื้อหาแห่งข้อมูลคลาดเคลื่อนไปจากข้อมูลที่แท้จริง เช่น การเปลี่ยนแปลงข้อมูล การเปลี่ยนส่วนประกอบของข้อมูล การใช้ข้อมูลเก่าๆ เพื่อเป็นการลวง การแอบส่งข้อมูลไปยังเป้าหมายอื่นๆ การเปลี่ยนสิ่งที่บอกที่มาของข้อมูล เป็นต้น การส่งละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลด้วยวิธีการนี้อาจเกิดขึ้นจากความไม่ปลอดภัยของตัวโปรแกรมเอง ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ได้มาจากการ Download จากระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งโปรแกรมที่ Download มานี้มักจะมีโปรแกรมอื่นที่แอบแฝงเข้ามาเพื่อลวงล่าข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลอยู่ด้วย